

Jpravništvo ljubljana, Knaflejeva 3
— telefon števil 3122, 3123, 3124,
3125, 3126
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492
Podružnica Maribor, Grajski trg št. 7.
— telefon št. 2455
Podružnica Celje, Kocenova ulica 2.
— telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za izozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflejeva ulica 3, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor,
Grajski trg št. 7 telefon števil 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica števil 1,
telefon števil 65

Rokopisi se ne vračajo

Mrtvi in živi

Zopet so zavarovali grobovi in na »ti-
sto tiho domovanje, kjer mnogi spe ne-
vzdržno spanje,« se vale množice ljud-
di, da se po starem običaju zapadnega
človeštva poklonijo spominu svojih mrt-
vih. Praznik mrtvih ni zakoreninjen
samo v verskih naukih in cerkvenih
tradicijah, marveč tudi v prastarem
kultu prednikov. Celo sredi najbujnej-
šega življenja se človeški um, ki ne-
ugnano vprašuje in raziskuje, pogosto
obrača k mrtvim, sprejema njihova
spominja in njihove misli, podreja se
— dostikrat nehoté in nevedé — njih-
vemu vplivu.

Kakorkoli čudna se nam zdi na prvi
hip misel francoskega sociologa La Bo-
na, da mrtvi obvladujejo žive, je ven-
dar v nji globoka resnica. Koliko vse-
bine vsega našega današnjega mišlje-
nja in znanja, koliko idej, ki oblikuje-
jo poedince in družbo, koliko naprav
in izumov bi pač ostalo, če bi mogli iz-
ključiti iz sedanjosti delo in sadove
mrtvih prednikov! Vse, kar smo in kar
imamo, je plod prizadevanja mnogih
pokolenj pred nami. Vse naše mišlje-
nje je prežeto z mislimi nestetih mrt-
vih mislecev. Smo samo člen v ne-
skončni verigi, samo skromni nadalje-
valci dela, ki ga bodo nadaljevali tudi
rodovi zanamcev. Pred večnostjo smo
kakor tiste koraje v južnih morjih, ki
z milijoni svojih kolonij ustvarjajo ce-
le otoke. Posamezniki izginejo, izgub-
ljajo se v zgodovini kakor milijarde
teh majkenih bitij, toda narodi žive
od njihovega dela. pokolenje sledi po-
kolenju, človeštvo raste in se oblikuje
skoz vse viharje in vse katastrofe, ki
ga srečujejo na vekoviti razvojni poti.

Zato je prav, da vsaj en dan v letu
posvečamo mrtvim. Medtem ko se po-
samezniki z vso dolžnostjo spominjajo
svojih najbližjih v neizmernem kralje-
stvu smrti, tistih, iz katerih so izšli ali
ki so bili z njimi združeni v minljivih
usodah življenja, se narod tega dne
hvaležno spominja vseh, ki so bili pred
nami na naših domačih tleh. Vseh, ki so
govorili isti jezik in verovali v isto
skupnost živih in mrtvih, prednikov in
sedanjega rodu. Vseh, ki so varovali
to, kar nam čut dolžnosti do naroda in
domovine velja varovati danes in kar
bomo izročili kot vekovito dediščino
zanamcem. Spominja se znanih in ne-
znanih delavcev v našem narodnem
občestvu, vseh, ki so doprinesli svoje
bolj ali manj obilne, znane in neznane
delež k večnemu izgrajevanju naše
kulture, naše narodne usode, pogojev
našega skupnega življenja, ki mu ni
konca ne s smrtjo posameznikov in ne
z izumiranjem generacij.

Velik je grob preteklosti, toda iz
njega nenehoma doteka življenje. Ti
mrtvi niso mrtvi, marveč so naši ne-
vidni sodružniki in pomočniki pri delu,
ki presega meje osebnega življenja in
se nadaljuje v nedoglednost. »Ne bom
ves umrl,« je zapisal rimski poet Ho-
racij. Še pred njim je največji grški
državnik Perikles v znamenitem govo-
ru poveljeval neumrljivosti padlih vo-
jakov v trajnem občestvu domovine in
človeške skupnosti. »Grob odličnih mož
je vsa zemlja in njega ne označujejo
samo napis na stebrih v domovini,« je
dejal ta narodni voditelj pred štirin-
dvajsetimi stoletji. Tako se skozi dolge
vekovke oglašajo neuničljiva vera v smis-
elnost in pomenljivost življenja in de-
la za skupnost, za narod, za človeštvo.

Prav ob letošnjem dnevu mrtvih im-
amo dovolj povoda, da se spominjamo
kakor modri Perikles onih, ki so s svo-
jo smrtjo zaslužili domovino in rešili
skupne vrednosti. Še preden so mogli
narodi dostojno spraviti v ostanke
vse žrtve velike vojne 1914 — 1918, še
preden so bili odkriti vsi nameravani
spomeniki žrtvam te morije, se je zga-
nil ogromen plaz nove vojne. Milijoni
vojakov stoje po vsej Evropi bodisi na
frontnih črtah, bodisi v oboroženi pri-
pravljenosti, smrt že žanje na kopnem,
na morju in v zraku in morda sodej
najhuješe srpe šele brusil. Velikopotez-
ne ofenzive, ki se pripravljajo na za-
padu, bodo zopet pošastna košnja smrti,
kakor da res ne bi bilo več prostora
za vse ljudi na tej naši težko pre-
izkušeni celini, kakor da res ne bi bilo
mogoče po drugi poti in brez množe-
stvene moritve reševati vprašanj raz-
delitve moči prostora in pravice.

Na praznik mrtvih se z žalostjo spo-
minjamo teh novih žrtv in prosimo
Boga, da zaustavi strahotni plaz, ki mu
niha ne pozna nadaljnje poti in ne
konca. Velik del današnje Jugoslavije
je bil v zadnji vojni prizorišče hudih
bojev, razdejanih, morije, ubega v og-
nju in dimu požarov. Zato si ves naš
narod z vso pravico želi miru in bo
skušal do zadnje častne možnosti va-
rovati svojo nevtalnost v usodnem
mednarodnem konfliktu. Toda izkuš-
nje preteklosti in usoda drugih nar-
dov narekujejo tudi nam kar največjo
čuvstvenost.

Stojimo na straži svoje domovine.
In z nami stoje vsi naši mrtvi, ki so

Pomembna preosnova rimske vlade

Važne isoremembe tudi v vodstvu italijanske voiske in fašistične stranke — Maršal Graziani postal načelnik generalnega štaba, general Mutti pa glavni tainik fašistične stranke

Rim, 31. okt. br. Komaj se je pričelo
novo fašistično leto, katerega pričetek
je bil letos praznovan še posebno sve-
čano, je udarila danes dopoldne kakor
bomba v italijansko javnost vest o ve-
likih spremembah v italijanski vladi.
Toda že v opoldanskih urah so listi
v svojih prvih kratkih komentarjih na-
glasili, da gre le za običajno »spremem-
bo straže« na vodilnih mestih.

Z dekreti, ki jih bo nocoj objavil ita-
lijanski uradni list, je kralj na Mussoli-
njev predlog sprejel ostavke korpora-
cijskega ministra Lantinija, ministra za
ljudsko kulturo (propagando) Alfieri-
ja, ministra za devize in valute Guar-
nerija, ministra za kmetijstvo Rossonija,
prometnega ministra Bennija, ministra
za javna dela Coboli-Giglia, načelnika
generalnega štaba ter državnega pod-
tajnika v ministrstvu vojske generala
Parianija, načelnika letalskega ge-
neralnega štaba in državnega podtajnika
v letalskem ministrstvu generala Vallea
ter državnega podtajnika pri ministr-
skem predsedstvu Medici di Vascella.

Novi ministri

Z drugim dekretom so bili imeno-
vani: dosedanjí državni podtajnik v mi-
nistrstvu za Italijansko Afriko, ki ga je
doslej vodil Mussolini sam, general Te-
ruzzij, za ministra za Italijansko Afriko;
državni podtajnik korporacijskega mi-
nistrstva Rizzi za korporacijskega mi-
nistra; predsednik zveze profesionistov in
umetnikov, poslanec Pavolini, za mini-
stra za ljudsko kulturo; državni pod-
tajnik Riccardi za ministra za devize in
valute; državni podtajnik Tassinari za
ministra za kmetijstvo in gozdarstvo; dr-
žavni podtajnik Host Venturi za pro-
metnega ministra; državni podtajnik
Serena za ministra za javna dela; bivši
podkralj Abesinije maršal Graziani za
šefa italijanskega generalnega štaba;
general Soddu za državnega podtajnika
v ministrstvu vojske; general Fricolo
za šefa letalskega generalnega štaba in
državnega podtajnika v letalskem mi-
nistrstvu; polkovnik Russo za državne-
ga podtajnika pri ministrskem pre-
sedstvu, poslanec Nannini za državnega
podtajnika za integralno melioracijo;
poslanec Lovrassa za komisarja za po-
tranje preseljevanja.

Nov generalni tajnik

fašistične stranke

Z nadaljnjim dekretom je podal
ostavko na svoj položaj dosedanjí ge-
neralni tajnik fašistične stranke Achile
Starace, ki je bil po svojem položaju
hkratu tudi član vlade. Te posle je
opravljal osem let. Sedaj je bil imeno-
van Starace za šefa generalnega štaba
fašistične milice.

Za novega generalnega tajnika faši-
stične stranke je bil imenovan general
fašistične milice Ettore Muti iz Ra-
vene. Muti je sodeloval v državljansk-
vojni v Španiji in pri okupaciji Alba-
nije.

Odstopivši ministri

v novih funkcijah

Bivši minister Alfieri je bil imeno-
van za veleposlanika na razpoloženju.
Lantini za predsednika nacionalnega
zavoda za socialno zavarovanje Coboli-
Gigli za predsednika državnega pod-
jetja za nafto; poslanec Marzo pa za
predsednika zveze profesionistov in
umetnikov.

Velike spremembe v italijanski vladi
in vodstvu fašistične stranke so vzbudi-
le v političnih krogih zelo veliko po-
zornost. Italijanski listi so jih objavili
v svojih opoldanskih in večernih izda-
njah.

prispevali kakršenkoli delež za njeno
svobodo in njeno bodočnost, zlasti pa
vsi, ki so v boju za njo žrtvovali svoje
življenje. V senci tragičnih dogodkov,
ki obdajajo letošnji praznik mrtvih
stojimo čvrsto strnjeni okrog svetega
ognja naše domovine vsi, živi in mrtvi,
ki pripadamo njeni skupnosti in ki
tvorimo njeno neuničljivo, nesmrtno
ljudstvo. Naj umirajo posamezniki naj
izumirajo pokolenja — ogenj domovin-
skega in narodnega življenja ne sme
ugasniti. In vsak izmed nas mora kaj
prispevati k temu, da bo varen pred
viharji, ki pretresajo svet. Če bomo šli
danes in jutri na grobove svojih pred-
nikov, fim položimo na gomili vene-
oblube, da bomo posej še vztrajnejši
in še pogumnejši pri nadloevanju ni-
hovega dela v tej krasni skupnosti, ki
spaja žive in mrtve in premaguje te-
mine smrti!

jah na prvih mestih, vendar zaenkrat
še niso objavili nikakih komentarjev
o tem pomembnem dogodku.

Angleško zanimanje za Italijo

Rim, 31. oktobra. b. Večina današnjih
italijanskih listov poudarja v svojih lon-
donskih dopisih in poročilih izredno an-
gleško zanimanje za Italijo. Angleški listi
so objavili te dni v zvezi s proslavami fa-
šističnega pohoda na Rim članke, v katerih
naglašajo zlasti premočrtni razvoj itali-
janske zunanje politike in velik smisel šefa
italijanske vlade Mussolinija za realnost
prav v teh tragičnih dneh evropske zgo-
dovine. Vsi angleški listi poudarjajo tudi
veliko ljubezen italijanskega naroda do
svojega vodje. Iz vseh teh člankov in pri-
znaj dobivajo italijanski poročevalci v
Londonu vtis, da so v odgovornih an-
gleških krogih končno spoznali veliki pome-
nitelje v Evropi, še posebej pa v Sredozem-
lju in na Balkanu. Nobenega dvoma tudi
ni, da more italijansko zadržanje odločilno
vplivati na sam razvoj sedanje vojne in da
bo Italiji priznana primerna beseda tudi
tedaj, ko bo dosežen mir.

Posebno močno je v italijanskih politi-
čnih krogih odjeknilo priznanje londonskih
»Times«, ki so v posebnem dopisu iz Rima
napisali, da se v Evropi nič ne bo moglo
zgoditi, ne da bi se poprej slišala Musso-
linijeva beseda. Ostali londonski listi po-
udarjajo v svojih rimskih dopisih med dr-
gim, da Italija nikakor ne namerava za se-
daj opustiti svoje politike nevmesavanja v
sedanjo vojno, kakor je bila sklenjena že

takoj ob izbruhu sedanje vojne. Njena
oborožena nevtalnost bo za nadaljnji raz-
voj v toliko velikega pomena, ker si je Ita-
lija z njo zagotovila odločilno besedo ka-
sneje, ko bi prišlo do sklepanja miru. To
priznanje londonski poročevalci italijanskih
listov še posebno poudarjajo kot dokaz,
da v Londonu nihče na odgovornem mestu
ne misli odrediti Italije vstran v kasnej-
šem razvoju, ko bo šlo za novo ureditev
Evrope.

Prvi odmevi

V Berlinu

Berlin, 31. okt. br. Vest o spremembah
italijanske vlade se je v Berlinu razširila
že v opoldanskih urah. Izvala je v na-
rodno socialističnih političnih krogih ve-
liko pozornost. Dobro poučeni krogi tol-
mačijo te spremembe v zvezi z zadnjimi
poluradnimi izjavami italijanske vlade, da
ne bo pod nobenim pogojem dopustila, da
bi katerakoli druga sila vplivala na na-
daljnje zadržanje Italije glede na sedanji
konflikt v Evropi.

V Franciji

Pariz, 31. okt. br. Tudi v Parizu je vest
o spremembah v italijanski vladi in vod-
stvu fašistične stranke izvala veliko po-
zornost. Nocojšnji listi naglašajo, da po-
menito te spremembe v razvoju medna-
rodno političnih dogodkov v tem tednu
nedvomno enega najvažnejših dogodkov.
Tudi v Parizu opozarjajo na to, da Musso-
lini noče dopustiti, da bi kakršnakoli tuja
sila ali ideologija vplivala na smer ita-
ljanske zunanje politike. V fašističnih kro-

gih se je spet uveljavilo tradicionalno ita-
lijansko geslo »Italia fará da sé«. Politični
krogi naglašajo, da so bili Starace, Alfieri
in še nekateri drugi dosedanjí ministri, ki
so imeli oblast v rokah ves čas, odkar se
je pričela politika osi Rim-Berlin uspešno
razvijati, vedno zagovorniki tesnega sode-
lovanja z Nemčijo. V tem pogledu sta po-
sebnost važni spremembi na položaju ge-
neralnega tajnika fašistične stranke, ki pre-
stavlja neposredno vez med vlado in fa-
šistično stranko ter ministrstva za ljudsko
kulturo, ki s svojo propagandno iniciativo
lahko odločilno vpliva na razvoj javnega
mnenja v državi. Nič ni mogoče reči, kako
se bo glede na te spremembe razvijala
italijanska politika, ker je treba pač upo-
števat, da bo Mussolini v resnici ubral
pot, ki bo odgovarjala izključno le nje-
govim političnim konceptom in interesom
italijanskega naroda. Po mnenju franco-
skih političnih krogov pa je gotovo, da
so spremembe v Rimu izraz italijanske
politike, ki jo Mussolini vodi že vse, odkar
je bil obveščen, da se bo Nemčija vezala
na Rusijo.

Pariz, 31. okt. br. Vest o nenadni pre-
osnovi italijanske vlade je vzbudila v pa-
riški javnosti velikansko iznenadenje.
Prvi vtis je ta, da pomeni nova italijanska
vlada ojačanje dosedanje nevtalne smeri
italijanske zunanje politike. Glede na to,
da so bili odstopivši ministri sodočujoči
v italijanski vladi tedaj, ko je Italija
preživljala najbolj kritično fazo svoje no-
vejšje zgodovine, sodijo v političnih kro-
gih, da je moralo priti v kabinetu do ve-
likih trenj, ki so morala dovesti do seda-
nje preosnove.

Molotov o mednarodnem položaju

Kaj je zahtevala Rusija od Finske in Turčije — Pomen nenapadalne pogodbe med Nemčijo in Rusijo — Temeljna načela ruske zunanje politike

London, 31. okt. s. Danes popoldne
je bilo v Moskvi odprto zasedanje
sovjetskega vrhovnega sveta (ruskega
parlamenta). Navzočnih je bilo okoli
1000 delegatov iz Evrope in azijske Ru-
sije, mnogi med njimi v narodnih no-
šah. Uvodoma je predsednik sveta ljud-
skih komisarjev in komisar za zunanje
zadeve Molotov podal ekspozé o me-
dnarodnem položaju. Poudaril je pred-
vsem novo ustvarjene prijateljske od-
nošaje Rusije z Nemčijo, ki pomenijo
radikalno spremembo v vplivom na
vso mednarodno politiko. Anglija in
Francija iščeta še vedno novih izgo-
vorov za nadaljevanje sedanje vojne z
Nemčijo. Obnova Poljske v dosedanjih
obliki sploh ne pride v poštev in je zato
absurdno nadaljevati vojno iz tega
vzroka.

Rusija ima interes na ifnskem za-
livu, ne zahteva pa Aalandskih otokov
Govornice o ruskih zahtevah napram
Švedski in Norveški so tako nesmisel-
ne, da jih ni niti vredno zanikati. Kar
hoče Rusija od Finske, je sklenitev ena-
kega pakta o medsebojni pomoči, kakor
so bili sklenjeni med Rusijo in baltič-
skimi državami. Finska je to željo Rusije
odklonila, češ da bi prekršilo to njeno
nevtalnost. Finska je tudi odklonila
ruski predlog za zamenjavo ozemlja pri
Leningradu za ozemlje v Kareliji. Ena-
ko je odklonila zasedbo nekaterih ot-
kov v Finskem zalivu Sprejela je samo
nekaj ruskih zahtev. Rusija nikdar ni
hotela osporovati finske neodvisnosti.

S Turčijo je hotela Rusija skleniti sa-
mo pakt o medsebojni pomoči glede
ozemlja Črnega morja, ki bi preprečil,
da bi sovražne ladje v primeru vojne
prišle v Črno morje.

Tri osnovna načela ruske zunanje po-
litike so naslednja: 1. Proste roke v
mednarodni politiki. 2. Nadaljevanje
politike nevtalnosti. 3. Nadaljnja po-
moč v prizadevanju, da se sedanja voj-
na ne razširi, temveč omeji. Rusija upa,
da bo v tem prizadevanju uspeša.

Rusija in Finska

pogajanja

London, 31. okt. s. Iz Stockholma poro-
čajo, da nosi finska delegacija, ki je od-
šla pod vodstvom dr. Paasilinija nocoj v
Moskvo s seboj podrobne protipredloge
finske vlade, ki bodo predloženi Stalinu.
List »Svenska Dagbladet« poroča, da
predstavljajo ti predlogi enostransko stali-
šče finske vlade in parlamenta, vključno
opozicijske stranke. Vsebinski predlo-
gov je tatna znano pa je, da določajo to-
čno mejo, do katere je Finska pripravljena
iti v pogajanjih čeprav nadaljnje diskusije
o podrobnostih niso izključene. V finskih
merodajnih krogih so mnenja, da morajo

finski predlogi vsekakor Rusijo zadovoljiti
in da skušajo z vsemi možnimi koncesija-
mi ustreči ruskim interesom.

Helinski, 31. okt. o. Vlada je objavila
popolno solidarnost parlamenta glede od-
govora na ruske zahteve. Poudarjajo, da
bo Finska gladko odklonila zaključitev
pakta z Rusijo o medsebojni pomoči, ka-
kor tudi morebitno zahtevo, da bi Rusija
ustanovila svoja oporišča na kopnem Fin-
ske.

V Moskvo sta odpotovala tudi adjutant
predsednika republike polkovnik Paasonen
in narodni poslanec Mikajonen. Če bo po-
trebno, bosta stopila v zvezo z ameriškim
poslanikom v Moskvi. Znano je, da je pre-
sednik Roosevelt izrazil željo, naj bi ga
obveščali o poteku pogajanj finske delega-
cije z rusko vlado v Moskvi. Da ne bi to
naročilo izvalilo v Moskvi nevolje, če bi
njegovo izvršitev prevzela finska delega-
cija, bo Paasonen stopil v stike z ameri-
škim poslanikom, če bi bilo treba v pri-
meru kritičnega razvoja pogajanj priti
za posredovanje predsednika Roosevelta.

Ruski predlogi »leer« se niso bili objavi-
leni, toda vesti iz Moskve kažejo vsaj
trenutno da je ruska vlada postala na-
pram Finski popustljiva. Današnja »Iz-
vestija« ki veljajo za glavno vladno gla-
silo, so objavila zanimiv uvodnik člana
ruske akademije znanosti Ivanova, ki med
drugim ugotavlja, da so sedaj ruskomu
vojnemu brodogradu na osnovi sporazuma z
Estonsko in Letonsko zagotovljena najvaž-
nejša oporišča v Finskem zalivu, tako da
ga lahko popolnoma obvlada in svobodno
operira tudi na Vzhodnem morju proti
vsekmur, ki bi poskusil po morju vdreti
v Rusijo.

Helinski »Corriere della Sera« je objavil
vest, da Rusi zahtevajo od Finske korek-
turo meje severozapadno od Leningrada,
kjer je finska meja le 40 km oddaljena
od tega mesta. Meja naj bi se pomaknila
še za nadaljnjih 30 km proti vzhodu, tako
da bi bila Leningrad in Kronstadt zava-
rovana proti slehernemu napadu po kop-
nem V Helsinkih na odklanjajo take za-
hteve češ da Finska nikoli ni imela ni-
kakih napadalnih namenov proti Rusiji.

Novi položaj Litve

Kovno, 31. oktobra. AA. (Havas) V zve-
zi s podpisom rusko-litovskih vojaških
klavzul ugotavlja, »Lietuvos Aidas«, da
je Litva zaradi sedanjega vojnega stanja
v Evropi prisiljena pristati na prisotnost
tujega vojaštva na svojem ozemlju. Ta
okoliščina ustvarja probleme, ki utegnejo
nekateri ljudi pripraviti do pesimizma.
List ne prinaša točnega števila tujih vo-
jaških kontingentov, trdi pa: 1) da prih-
jajo sovjetske čete kot zavezniški in ne
kot zmagovalci; 2) njihov prihod prav nič
ne omejuje pravic litovske vojske; 3) v
spremstvu sovjetskih čet ni civilnih funk-
cionarjev in torej Litva ohrani popolno
neodvisnost in svojo državno ureditev; 4)
prihod sovjetskih čet in njihova nastan-
itev je urejena s prijateljskim dogovorom;
5) prijateljski dogovor jasno ugotavlja, da
se Rusija ne bo vtrkala v litovske notra-
nje zadeve; 6) prihod sovjetskih čet v Li-

tvo ne bo povzročil nobenih gospodarskih
težkoč, ker bo za njihovo vzdrževanje skr-
bela Rusija sama.

Repatriacija letonskih Nemcev

Pariz, 31. okt. s. V Rigi je bila včeraj
podpisana nemško-letonska pogodba o re-
patriaciji Nemcev iz Letonske. Po tej po-
godbi imajo letonski državljani nemške na-
rodnosti do 15. decembra pravico, da
sprejmejo nemško državljanstvo, morajo
pa se potem tudi do tega roka izseliti.
Ustanovljen bo poseben mešani nemško-
letonski urad, ki bo uredil vse zadeve Ne-
mcev na Letonskem. Pogodba bo še ratifi-
cirana v Berlinu, stopi pa v veljavo že s
dnem podpisa.

V razgovoru z novinarji je izjavil le-
tonski minister pravde, da predstavlja od-
hod nemške etnične grupe edinstven pri-
mer in zgodovinski dogodek. Po 700 letih
se Nemci vračajo v svojo domovino. Loči-
tev se bo izvršila brez sovraštva. Letonci
žele svojim dosedanjim sodržavljanom le-
po bodočnost v novem življenju in delu.

Politika imperialne nevtalnosti Italije

Berlin, 31. oktobra. b. V tukajšnjih po-
litičnih krogih kažejo te dni izredno za-
nimanje za italijansko politiko. Vsi listi
objavljajo od svojih rimskih poročevalcev
daljša poročila o veliki notranjepolitični
aktivnosti italijanskega fašizma, ki prih-
ja do izraza tako rekoč na vseh poljih ja-
vnega razvoja. Mnogi listi kažejo znan-
janje tudi za razvoj italijanske zunanje
politike, ki na zunaj ni posebno videen, ki pa
vendarle dobiva vedno jasnejše oblike v
znamenju posebne politike nevtalnosti, za
katero se je Italija odločila v sedanji voj-
ni. Rimski poročevalci nemških listov
označujejo to politiko kot politiko tako
zvane »imperialne nevtalnosti«, in sicer v
tem smislu, da se Italija ni umaknila
vstran od vsega svetovnega dogajanja,
temveč da se je postavila prav v njegovo
osredje. Italija se namreč ni odpovedala
nobeni izmed svojih aspiracij, kajti njene
nevtalnosti ni mogoče primerjati s ne-
vtalnostjo malih držav. Ona je v nepo-
sredni zvezi z imperialno veličino Italije.
Zato zasleduje Italija povsem svoje inte-
rese, ne da bi se pustila od kogarkoli v
svoji politiki vplivati, še manj pa viliti
kako odločitve. Samo Mussolini odreja po-
litiko, ki jo bo Italija v bodoče vodila. Te-
ga se dobro zaveda tudi italijanski narod,
ki ne zapada nobeni tuji propagandi. Kar
bo Mussolini odločil, bo tudi javno nazna-
nil. Brez Italije pa se v Evropi ne more
nič zgoditi.

V teh rimskih poročilih nemških listov
pada v oči, da govoré prvič o italijanski
nevtalnosti, medtem ko se je doslej pla-
lo o Italiji samo kot o zaveznički, odno-
so se je italijanska politika v sedanji po-
ročni dobi označevala kot »politika čaka-
nja v strogi pripravljenosti«.

Nenapadalna pogodba med Italijo in Grčijo

Po londonskih poročilih bo podpisana že v najkrajšem času

London, 31. okt. s Iz Aten javljajo, da bo v kratkem podpisana med Italijo in Grčijo nenapadalna pogodba. V glavnem bo pogodba vsebovala potrditev dosedanje pogodbe iz leta 1928. V Londonu mislijo, da bo imela pogodba stabilizacijski volil v Sredozemlju in jo vsled tega pozdravljajo. Angleška vlada je bila o pogajanjih za sklenitev pogodbe sproti informirana.

Tudi s Turčijo

Rim, 31. okt. o Kakor se doznava iz diplomatskih krogov, so tudi pogajanja med Italijo in Turčijo o zaključitvi pakta o nenapadanju končana ter pričakujejo, da bo že v najkrajšem času objavljen o tem uradni komunik. Nadalje se je izvedelo, da se italijanska vlada pogaja s turki o drugih balkanskih državah za zaključitev sličnih paktov. Tako se bodo Italija in balkanske države povezale v čvrsto verigo paktov o nenapadanju ter morda tudi o medsebojni pomoči, ki bodo zagotovili mir na Balkanu.

„Times“ o položaju na Balkanu

London, 31. okt. br. „Times“ so danes objavile zanimiv uvodnik, v katerem se

bavijo z razvojem položaja na Balkanu. List ugotavlja, da balkanski narodi slej ko prej iskreno žele, da bi si zagotovili svojo nevtralnost z ustanovitvijo nevtralnega bloka, ki ga pa hoče Rusija preprečiti. To mnenje opira list na poročila agencije Havas, po katerih so pričele tajne organizacije makedonskih in albanskih komitov sedaj spet delovati.

Italijansko-bolgarski razgovori

Sofija, 31. okt. AA. (Stefani). Italijansko-bolgarski razgovori potekajo v kar najpriaznejši atmosferi.

Nov ruski poslanik v Sofiji

Sofija, 31. okt. AA. Danes dopodne je prišel v Sofijo nov ruski poslanik Lavrentijev v spremstvu treh tajnikov poslaništva. Na postaji ga je pozdravil zastopnik šefa protokola.

Vojaški pouk v srednjih šolah v Italiji

Rim, 31. okt. AA. (Stefani). Letos bo v vseh srednjih in višjih šolah prvič uveden vojaški pouk.

Vojna na morju

Trgovinske ladje v zameno za surovine iz Rusije

London, 31. okt. p. List „Daily Sketch“ je objavil naslednjo senzacionalno vest: iz poučenega vira se doznava, da je Nemčija odstopila svojo trgovinsko mornarico Rusiji, od katere bo naknadno dobila zanj primerno količino surovin. Ta dogovor je sklenil z rusko gospodarsko delegacijo, ki se mudi v Berlinu. Nemški finančni minister dr. Funk. Proti temu dogovoru so bili gotovi vplivni nemški krogi, vendar pa se je dr. Funku posrečilo dokazati, da je nemška trgovinska mornarica v sedanjem položaju obsojena v neaktivno in da država nima od nje nobenih koristi. Zato bi bilo mnogo bolj koristno za državo, če dobi zanj surovine, da bi lahko nadaljevala vojno.

Brez svarila potopljena angleška ladja

London, 31. okt. s. Nemška podmornica je brez svarila potopila angleški parnik „Carmona“ (4.700 ton). Ladjo je zadel torpedo ravno v sredino in se je potopila tekom 15 minut. 41 članov posadke se je rešilo v rešilne čolne in jih je pozneje vzel neka ribiška ladja. 3 člane posadke pa pogrešajo. Bili so v trenutku napada v notranjosti ladje in jih je najbrž ubila že eksplozija.

Angleške ugotovitve

o potopitvi „Athenie“
London, 31. okt. AA. (Havas). Po navodilih, ki jih je dobil od svoje vlade, je britanski poslanik v Washingtonu izročil vladni Zedinjenih držav naslednje izjave v zvezi s torpediranjem „Athenie“:

1. Ladja „Athenie“ ni prevažala ne kovin ne vrednostnih papirjev, ne topov, ne streliva, ne razstreliva.

2. „Athenie“ se ni potopila zaradi britanske mine in je tudi ni potopila britanska podmornica, ne ogenj z britanskih rušilcev. Ladja tudi ni postala žrtev no-

„City of Flint“ zapustila norveško luko Tromsø

London, 31. okt. s. Ker ladja „City of Flint“ po mednarodnih predpisih kot zaplenjena ladja ne bi smela pristati v pristanišču Tromsø, je bil pri njenem prihodu v luko Tromsø uporabljen postopek da je bila ladja ves čas v gibanju, med tem pa so jo preskrbeli z mesom in vodo. Na krov ladje so šli samo predstavniki luških oblasti in nemški konzul. Norveški pilot je nato vodil ladjo iz pristanišča in iz norveških teritorialnih vod na odprto morje.

Kaj pripovedujejo mornarji „Stonegate“

London, 31. okt. s. Člani posadke s potopljene angleške ladje „Stonegate“ pripovedujejo, da je križarka „Deutschland“ ladjo potopila dne 5. oktobra. Preden je bila ladja potopljena se je posadka imela izkrcati v rešilne čolne. Ker je bilo morje viharno, je kapetan nemške križarke odločil, da sprejme križarka posadko na krov. V Tromsøju je potem neki član ameriške posadke ladje „City of Flint“ obvestil norveške oblasti, da se nahaja v spodnjem delu ladje ujeta angleška posadka, nakar so norveške oblasti pristile nemško posadko, da je Angleže izpustila.

Francija in Anglija bosta sklenili zavezniški pakt

Obe državi se bosta med drugim obvezali, da ne bosta sklenili s sovražnikom separatnega miru

Pariz, 31. okt. br. Francosko-angleški parlamentarni komite je smoti ob pozni uri objavil komunik, v katerem naglašajo, da pomeni njegova ustanovitve afirmacijo popolnega zaupanja med obema zavezniškoma ter izraz absolutne skladnosti stališč zavezniških političnih krogov. Komunik izraža nado, da bo zmagalo zavezniško orožje.

V zvezi z razgovori angleškega poslanca generala Spearsa z odgovornimi politiki Francije naglašajo dobro poučenih krogov, da so se sedaj pričela pogajanja za sklenitev formalnega pakta, ki naj v prvi vrsti služi kot politično sredstvo v borbi proti Nemčiji in nemški propagandi, ki skuša razbiti po svetu vesti, da Anglija in Francija nimata istovetnih interesov. Zato naj bi v tem paktu priložilo izraziti predvsem absolutno zavezništvo med obema demokratičnima zvezniškima tudi v teli obliki da se bo vsaka izmed njih obvezala, da s sovražnikom ne bo sklenila separatnega miru.

Francosko vojno poročilo

Pariz, 31. oktobra AA. (Havas). Francosko vojno poročilo od 31. oktobra zjutraj pravi:

Noč mirna na vsem bojišču.

Pariz, 31. okt. s. Večerni komunik francoskega vrhovnega poveljstva pravi: Značilno aktivnost med Mozelo in Saarom v napadih in borbah predstavlja. V letalskih borbah sta bili danes sestreljeni dve nemški izvidniški letali nad francoskim ozemljem, dve pa sta najbrž padli nad nemškim ozemljem. Vsa francoska letala so se vrnila nepoškodovana.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 31. oktobra AA. Nemško vrhovno poveljstvo poroča: Na zapadu med Mozelo in palatinskim gorovjem nernatna izvidniška in topniška delavnost. Na ostalih delih bojišča nobenih posebnih dogodkov. Sestreljena so bila štiri sovražna letala.

Berlin, 31. okt. o. Uradno objavljajo, da so nemške letalske sile na francosko ozemlje in da so sedaj tik pred prvimi utr-

bami Maginotove črte. Njihovo prodiranje je močno oviralo obstreljevanje francoskega topništva. Kje se je posrečilo ta vdor, ne omenjajo.

Pariz, 31. okt. p. Danes so nemški bombniki bombardirali več francoskih vasel, ki so kakih 10 km za fronto. Pri tem so bila najmanj štiri nemška letala sestreljena. Neko nemško izvidniško letalo je preletelo celo 150 km daleč v notranjost Francije in je bilo prav tako sestreljeno.

Alarm v postojankah

angleške vojske

London, 31. okt. s. V postojankah angleške ekspedicijske vojske na fronti v Franciji je bil večerj opoldne prvič od začetka vojne letalski alarm, ki je trajal trideset ure. Vsa angleška vojska se je med alarmom zatekla v zaklonišča, ki so zgrajena v to svrhu.

Poleti nad Nemčijo

London, 31. okt. s. Angleška izvidniška letala so izvršila večerj več uspešnih izvidniških poletov nad severno in zapadno Nemčijo ter zbrala več važnih podatkov. Poleti so veljali predvsem večjim nemškim vojaškim letališčem. Letala so bila ponovno obstreljevana in napadana; eno letalo se do polnoči ni vrnilo v svoje oporišče.

Možnost množstvenega letalskega napada na Anglijo

London, 31. oktobra AA. (Reuter). Današnji „Times“ prinaša članek svojega strokovnega poročevalca za letalstvo, ki pravi med drugim: Naše vojaške oblasti smatrajo, da je namen zadnjih nemških oglednih poletov nad Anglijo, da se ugotovi razpored in kapaciteta naše aktivne letalske obrambe, t. j. kakšne izgleda bi imel nemški množstven napad. Pri tem moramo takoj ugotoviti, da je angleška aktivna letalska obramba že položila izpit zrelosti. Nasprotnikove izgube so se o priliki do sedanjih napadov gibale med 25 in 50%. Sicer ni mogoče izračunati verjetnosti ko-

ličnik izgub, ki bi jih imel sovražnik v primeru množstvenega napada, vendar je gotovo, da bi bile izgube toliko večje, kolikor dalje bi letala letela nad našim ozemljem. Čim več letal bi se udeležilo napada, tem večja je verjetnost, da bi dospela do cilja, kajti takega obrambnega sistema, ki bi popolnoma izključil napade, nasprotne letalstva, ni mogoče ustvariti. Čim več edinic se udeležuje napada, tem zamotanejša postanejo problemi, ki nastanejo za branitelja in napadalca.

Nemški poleti

v notranjost Francije

Pariz, 31. oktobra AA. (Havas). Prvič so sedaj nemška letala odletela na daljša ogledniška poleta v notranjost francoskega ozemlja. Večernje jame vreme nad bojiščem je letalstvo dobro izkoristilo. Francoska ogledna letala so se dvignila ter odletela ne samo nad nemške postojanke, temveč tudi nad pokrajine, ki se razprostirajo globlje na nemškem ozemlju. Tako je bilo izvedenih nič manj kot sedem daljših oglednih poletov. Vsa letala so se vrnila v svoja oporišča. Podobni poskusi nemških oglednih letal se niso posrečili. Prvič so se nemška letala drznila leteti nad Francijo. Dozdaj so nemška letala letela vedno le zunaj pokrajin, ki se razprostirajo neposredno za bojnimi črtami in to predvsem z namenom, da fotografirajo to področje. Čim je bilo dano znamenje da leti nemška ogledna letala nad francoskim ozemljem, so se dvignila francoska lovška letala. Neko nemško letalo je bilo sestreljeno 150 km daleč od meje. Zdi se, da so ostala letala doživela isto usodo. Bodi da so jih sestrelila francoska lovška letala ali pa francosko protiletalsko topništvo. Francosko poveljstvo, ki se zvesto drži svojega načela, da ne objavlja podatkov o sestreljenih letalih, predno jih ne more potrditi z ostanki teh letal, čaka na konec preiskave, da se ugotovi izid tega spopada. Preiskava pa utegne biti tudi daljša, ker so mogla letala pasti na tla v enem izmed številnih gozdov v vzhodni Franciji. Na drugi strani je treba poudariti, da polet nemških letal globoko nad francosko ozemlje ni motil življenja v teh krajih. V velikih mestih ni bilo dano nobeno znamenje za pripravljenost.

Tuja letala nad Belgijo

Bruselj, 31. okt. br. Preko severne Belgije je danes dopoldne letelo nekaj tujih letal. Protiletalsko topništvo jih je takoj pričelo obstreljevati. Ni bilo mogoče dognati, kateri državi so letala pripadala.

Naplavljena trupla

nemških letalcev

London, 31. oktobra AA. (Reuter). Pri Mindsleyu (grofija Norfolk) je morje virlo na suho truplo neznanega moškega. Mislijo, da gre za nemškega letalca. Kakor je bilo že sporočeno, je morje na tem kraju virlo na breg trupla dveh nemških letalskih častnikov.

Vprašanja in odgovori v spodnji zbornici

London, 31. okt. a. V spodnji zbornici je danes izjavil vojni minister Hore Belisha na neko vprašanje, da angleška vlada nima namena, da bi pošiljala angleške vojske na fronto, če nimajo zaostanega treniranja za službo, za katero bodo namenjeni. Treninje za motorizirane oddelke traja 8 tednov.

Ministrski predsednik Chamberlain je izjavil glede kontrole živila, da je glavni namen vlade zmagati v vojni, da pa bodo vse težave in nevarnosti odstranjene, kjer bo to mogoče.

Na neko pismo vprašanje je ministrski predsednik Chamberlain sporočil, da je angleška vlada imenovala svojega generalnega konzula v Draču in je prosila zanj za odobritev italijanske vlade.

Prva dominionska letalska edinica v Angliji

London, 31. okt. s. Avstralska vlada je sklenila, da pošlje v Anglijo takoj popolno avstralsko izvidniško eskadro 70 oficirjev in 166 letalcev. To bo prva samostojna dominionska edinica v aktivni letalski vojni službi v Angliji. V nasprotju s prvotnimi načrti pa je avstralska vlada v sporazumu z angleško vlado tudi odločila, da ne pošlje popolne ekspedicijske letalske vojske v Anglijo, temveč bo svojo glavno letalsko silo porabila za obrambne svrhe v Avstraliji.

Nemški kolonizacijski načrti

Pariz, 31. okt. br. „Petit Parisien“ je objavil nove zanimive vesti, ki mu jih je stavil na razpolago njegov poročevalec, znani ameriški novinar Knickerbocker. Novinar zatrjuje, da segajo nemški narodno socialistični kolonizacijski načrti še mnogo dalje, kakor na Češko in Poljsko. Nemci imajo v načrtu, da bi se naselili svoje ljudi tudi v Franciji. Če bi se jim posrečilo dojeti zmago v sedanjih Evropi, bodo, kakor zatrjuje Knickerbocker, odseili pretežni del francoskega naroda v severno centralno Afriko, v Franciji pa naselili 20 do 30 milijonov svojih rojakov.

Nemiri v Pragi

London, 31. okt. s. Pri demonstracijah, ki so se koncem tedna vršile v Pragi, je bila ubita ena oseba, hudo ranjeni so bili 4 Čehi in 2 Nemci. Po nemškem uradnem poročilu so povzročili nemire komunisti, iz Budimpešte pa poročajo, da je nemire organizirala tajna češka nacionalistična organizacija.

Nevtralnostni zakon v reprezentančni zbornici

Washington, 31. okt. AA. (Havas). Odbor za poslovniki reprezentančne zbornice je sprejel predlog, da bo nevtralnostna debata trajala danes in jutri. Glasovanje bo najbrže v četrtek ali najpozneje v petek dopoldne. Republikanski zastopnik New Yorka je glasoval proti temu sklepu.

Španija in Vatikan

Nesoglasja med špansko vlado in sv. stolico glede pravice imenovanja škofov

Vatikansko mesto, 31. oktobra. AA. (Havas). V vatikanskih krogih z najživahnijim zanimanjem spremljajo razvoj pogajanj med špansko vlado in sveto stolico. Kakor je znano, gre za to da se končno javno uredi vprašanje imenovanja škofov. Za časa španske monarhije je vlada predlagala škofo. To načelo je bilo v veljavi tudi v mnogih drugih državah, toda cerkev se je stalno prizadevala, predvsem ob koncu preteklega stoletja, da to načelo odpravi. To je bilo doseženo v nekaterih državah z dvostranskimi konvencijami ali konkordati, v Španiji pa je moralo biti to doseženo s samim dejstvom, da je bila uki-

njena monarhija. Zaradi česar je po mnogi svete stolice prenehal veljati tudi konkordat iz leta 1851. Nesoglasja, ki so se pojavila zdaj med špansko vlado in Vatikanom, izhajajo iz želje generala Franco, da za Španijo doseže ponovno vzpostavitev privilegijev krone glede imenovanja škofov od strani države. Vatikan želi nasprotno enoten način volitve škofov in opozarja na formalni sklep papeža Benedikta XV, ki je bil izdan leta 1918 po zlomu centralnih držav, in po katerem se smatra, da bistvena sprememba režima v kakršni državi razveljavlja tudi konkordate, ki jih je prejšnji režim sklenil.

Društvo narodov nsče vedeti za vojno

Zeneva, 31. okt. v. Letošnja seja sveta Društva narodov bo 3. decembra v Zenevi. Predsednik sveta bo tokrat ruski poslanik v Londonu Majski. Po seji sveta bo 4. novembra zasedanje plenuma Društva narodov, v katerem je včlanjenih še vedno okoli 50 držav. Glavni predmet razprav bo proračun Društva narodov za leto 1940. Seji sveta in plenumu Društva narodov bi imeli biti že v septembru, a sta bili odloženi zaradi izbruha vojne.

Po informacijah iz Zeneve bo Društvo narodov molče prešlo preko vojne na zapadu ter zaprlo oči pred dejstvom, da stojijo danes milijoni ljudi v Evropi pod orožjem. To stališče bo zavzelo na izrecno

željo nevtralnih držav. Zenevski diplomati pa imajo velike skrbi, kaj bo s poljskim delegatom v svetu Društva narodov, ki se misli oglasiti. Čujejo se tudi glasovi, da razmišlja tudi bivši abesinski cesar o tem, ali ne bi tokrat zopet poslal svoje delegacije na sejo plenuma. Abesinija je namreč pravno še vedno član Društva narodov, da si sta Francija in Anglija priznali italijansko aneksijo.

Poleg proračuna je na dnevnem redu plenuma še ustanovitev posebnega osrednjega odbora za gospodarska in socialna vprašanja, ki bo imel 24 članov ter se bo bavil samo s strokovnimi vprašanji.

Naravno bogastvo Rusije

Zanimivo poročilo s kongresa ruskih geologov

Moskva, 31. okt. mp. Na kongresu ruskih geologov je član vrhovnega sovjeta Mališev poročal o naravnem bogastvu v Rusiji. Dejal je, da je bilo za časa sovjetske države odkritih več kot 1000 novih najdišč rude. Rusija je zlasti bogata na železni rudi. Največja najdišča so na Kavkazu, v Uralu, na polotoku Koli in na Daljnem vzhodu. Ogromna so tudi ležišča nafte. Rusija ima skoraj tri petine vse svetovne proizvodnje. Večina vrstev je v Baku, dalje v Uralu, na Sahalinu, v poslednjem času pa so odkrili najdišča tudi na ozemlju med Volgo in Uralom. Premoga ima sovjetska Rusija 1654,4 milijarde ton, kar je devetkrat več kot Anglija. Premog je prvovrsten. Ruski geologi so v poslednjem času našli velikanske sklade premoga, ki se da predelati v tekoča goriva.

Mališev je dalje govoril o velikih množinah surovin, ki iz njih pridobivajo ba-

ker, kositer in aluminij. V pogledu bakrene rude je Rusija na prvem mestu v Evropi. Rusija razpolaga z velikimi količinami svinca in cinka, ki ju je morala carska Rusija uvažati, ker ni znala dovolj izrabiti domačih najdišč. Tudi kalija, ki ga je morala prej država uvažati, je dovolj. Ruski geologi so našli ogromne sklade kalijeve soli. Isto velja za fosforite. Carska Rusija je fosforite uvažala iz Maroka, zdaj pa imamo doma bogata najdišča onstran polarnega kroga. Mališev je navedel še druge rude, med njimi mangan, volfram itd. Rusija je morala doslej v veliki meri uvažati bor, zdaj pa so ga odkrili v Kazakstanu in bo tudi v tem pogledu uvoz nepotreben.

Glede trgovinske pogodbe z Nemčijo je Mališev dejal, da bo Nemčija sama organizirala ruski izvoz.

Volilna berba v Bolgariji

Sofija, 31. okt. e. Glede na volitve za narodno sobranje objavlja bivši bolgarski poslanik in opolnočelni minister Peter Nejkov v „Slovu“ članek, v katerem priporoča volilcem, da otero ocenijo današnji mednarodni položaj in naj ne gredo na volitve, ki bi otežile položaj, temveč z mirno in pametno zavestjo, da jim bo sama oblast olajšala njihovo dolžnost, zagotavljajoč jim svobodno izražanje volje.

V pričakovanju, da vlada dovršuje vse priprave za volitve, se v nekaterih krogih postavlja vprašanje ali je sploh oportuno da se gre v sedanjem trenutku na volitve, ko je položaj v svetu tako težak in poln nesoglasij. Ti krogi smatrajo, da bi bilo boljše, da se volitve odgode, dokler položaj ne bo razčiščen.

Železniška katastrofa v Italiji

Rim, 31. okt. AA. (Stefani). Električni vlak, ki je smoti ob 18.10 odpehal iz Milana, je blizu Lambera trčil v ekspresni vlak, ki je vozil iz Benetk. Dosej so izpod razvalin obeh vlakov potegnili 11 mrtvecev. Vlak sta vozila s hitrostjo 80 km na uro. Karambol je bil tako strašen, da sta se dva vagona brzega vlaka razkrala na dvoje, a lokomotiva in prvi vagon tovornega vlaka sta prebila vagona za njima. Reševalna dela gredo hitro od rok, vendar delajo zelo oprežno, ker morajo reševalci uporabljati razne tehniške pripomočke, da preprekajo železno ograjeno vagonov in tako rešijo žrtve. Boje se, da je žrtev še vedno in da bo med 21 nevarno ranjenimi osebami še katera podlegla. Število lažje ranjenih je zelo veliko. Italijanska oblastva so s prometnim ministrom Benijem na čelu prispela na kraj katastrofe.

Avstralska pšenica za Anglijo

London, 31. okt. s. Avstralska vlada je nakupila 17 milijonov bušijev pšenice. 10 milijonov jih bo prodala takoj naprej angleški vladi po ceni 2 šilinga in 8 penjev za bušeljo, to je 1 šling za bušeljo več nego pred izbruhom vojne.

Naseljevanje Italijanov v Albaniji

Rim, 31. okt. AA. (Stefani). Z združenjem Albanije in Italije je bila ustvarjena nova možnost za iseljevanje italijanskih delavcev. V prvih 9 mesecih letošnjega leta, od februarja do oktobra, je dal izseljevalski komisariat 5.000 delavcem dovoljenje za preselitev v Albanijo.

Angleški tanki

za Rumunijo

Bukarešta, 31. okt. s. Agencija United Press poroča, da sta večerj prispeli v Konstantino dve velikii angleški križarki, ki sta takoj pričeli raztovarjati večje število tankov, ki jih je Anglija dobavila Rumuniji v smislu sporazuma, sklenjenega med obema državama.

Omejitev trgovskih koncesij za tužce v Belgiji

Bruselj, 31. okt. br. Vlada je pripravila načrt zakon, ki določa omejitve trgovinskih koncesij za tužce v Belgiji. Načrt je bil že predložen parlamentu.

Pavolini in Pricolo v Beogradu

Rim, 31. oktobra. AA. Novi italijanski minister za narodno kulturo Alessandro Pavolini se je mudil v Beogradu tedaj ko je bila otvorjena razstava italijanske knjige. Novi državni podtajnik v letalskem ministrstvu general Pricolo je bil v Beogradu o priliki mednarodne letalske razstave meseca maja leta 1938.

Veleposlanik Campbell odpotoval

Beograd, 31. okt. p. Dosedanji angleški poslanik na našem dvoru Ronald Campbell je dopoldne odpotoval na svoje novo službeno mesto kot angleški veleposlanik v Parizu.

Naša moka za Nemčijo

Beograd, 30. okt. p. Te dni bo prispela v Beograd nemška delegacija zaradi pogajanj o cenah moke, ki jo naj bi Jugoslavija izvozila v Nemčijo. Kakor je bilo objavljeno ob priliki poslednjih pogajanj v Beogradu, je naša država pristala, da izvozi v Nemčijo 10.000 vagonov pšenice, v kar pa je že všteto 2500 vagonov pšenične moke. Ker cena za moko pri zadnjih gospodarskih pogajanjih z Nemčijo, še ni bila določena, prihaja sedaj v Beograd posebna nemška delegacija, da uredi tudi to zadevo.

Ameriško-belgijska trgovina

Bruselj, 31. okt. br. V prihodnjih dneh prispe v Bruselj ameriška trgovinska delegacija, ki se bo z zastopniki belgijske vlade pogajala za poglabitev trgovinskih odnosov med obema državama, kakor so bili urejeni s trgovinsko pogodbo, ki je bila sklenjena pred štiri leti.

Nobelova nagrada za fiziko in medicino

Stockholm, 31. okt. br. Letošnja Nobelova nagrada za fiziko in medicino je bila podeljena nemškemu profesorju Gerhardu Domacku. Nagrada za leto 1938 pa belgijskemu profesorju Cernilleu Hegmansu.

Ribarstvo v Angliji počiva

Bruselj, 31. oktobra. AA. (DNB). Angleško ribarstvo, ki je velikega pomena za preskrbovanje Anglije, je od začetka vojne skoro popolnoma ustavilo svoje delo. Angleška admiraliteta je zaplenila 75% večjih ribiških ladij. Tako je ostalo brez posla 11.000 ribičev, zelo pa so tudi poskočile cene ribam. Na nekaterih angleških trgih rib sploh ni več.

Trgovinski odnošaji med Anglijo in Italijo

Rim, 31. oktobra. br. Državni podtajnik Giannini in angleški poslanik v Rimu Lorant sta te dni podpisala sporazum, po katerem se ustanovi mešana angleško-italijanska komisija, ki bo v bodoče razpravljala o vseh prečitih vprašanjih v okviru trgovinskih odnosov med obema državama.

Vremenska napoved

Zemunska: Na zapadni polovici države se bo spet pomeščilo in bo deževalo. Delno oblačno v ostalih krajih. Toplota bo narasla.

Naši kraji in ljudje

V nedeljo je Nj. Vel. kraljica svečano položila temeljni kamen za novo zgradbo osrednje dilaške kuhinje v Beogradu, ki stoji pod njeno posebno zaščito. O svečanosti sami smo poročali že v ponedeljski številki, danes pa prinašamo sliko s visokimi gosti na slavnosti. V sredi je Nj. Vel. kraljica Marija, na njeni desni Nj. Vis. knežinja Olga, minister socialne politike dr. Srdjan Budisavljević in beograjski župan dr. Vojin Djurđević, na levi strani kraljice pa patriarh Gavrillo, prosvetni minister Boža Maksimović in vojni minister general Milan Nedić.

Ob zaključku bolgarske knjižne razstave

Ljubljana, 31. oktobra. Danes se je zaključila razstava bolgarske knjige, ki je skoraj deset dni vzbujala razveseljivo pozornost ljubljanskega občinstva in mnogih obiskovalcev z dežele. Prireditelji razstave lahko ob nje zaključku zadoščenjem ugotovijo dejstvo, ki ne dvomno odmevala tudi v Bolgariji: da je namreč imela prva razstava bolgarske knjige v slovenskem kulturnem središču nepričakovano velik uspeh. Zlasti tisočim naše srednješolske mladine, ki je tvorila več kot tretjino vseh obiskovalcev — in njih število lahko mirno označimo s častno številko 10.000 — zlasti tej mladini, pravimo, bo ostal prvi stik s bolgarsko knjigo v dobrem spominu. Ne dvomimo, da bo vzpodbuda, ki jo je dala vsakemu pozornemu obiskovalcu ta manifestacija za jugoslov.-bolgarsko duhovno zблиžanje, obrodila tudi kaj trajnejšega sadu. Če bodo naše Jugoslov.-bolgarske lige izkoristile duševno, čustveno voljnost za zблиžanje s Bolgari, kakor se je pokazala prav v zvezi s sedanjo razstavo, tedaj morajo biti posledice te-le: večje zanimanje za bolgarski jezik med Slovenci in s tem v zvezi večje povpraševanje po bolgarski knjigi.

Vsekako je prireditelj bolgarske knjižne razstave veliko propagandno dejanje tukajšnje JB lige, ki je pod vodstvom svojega predsednika, ravn. Rasta Pustoslemška zastavila vse svoje sile za doseganje uspeha te pomenljive kulturne prireditve. Oblasti, pred vsem gg. ban dr. Natlačen in župan dr. Adlešič, so pokazale hvale vredno zanimanje in sodelotvijo podpore sploh omogočile raz-

stavo, ki je tako lahko bila zastojni dostopna občinstvu in je morda tudi zaradi tega v toliko meri privabila široke sloje občinstva, posebej še mladine.

Največ pripravljalega dela za razstavo je izvršil prizadevalni ligin tajnik, publicist Vekoslav Bučar, ki je kot dober poznavalec Bolgarije in Bolgarov že letos poleti dosegel v Sofiji, da so za beograjsko razstavo namenjene bolgarske knjige čakale do jeseni, ko je bila mogoča še razstava v Ljubljani. G. Bučar je ob sodelovanju gospe Ivanke Leskovec in g. Pavle Hočevarjeve ter gg. dr. Svetozarja Ilesiča in Kurnika razstavo uredil na razstavistično in ji dal tisto vabljivo zunanost, ki je vzbujala tudi priznanje sofijskih gostov. Za tako ureditev gre del zasluge tudi prof. arh. Milu Kosu, ki je izdelal načrte. Slike našega kralja in bolgarskega kralja in kraljice v ospredju dvorane so s simboličnim poudarkom izražale večno prijateljstvo obeh držav. Obilno zelenje, ki ga je dala na razpolago mestna vrtnarija, je okusno obdajalo bolgarske knjižne zaklade in tako izpopolnjevalo podobo velike dvorane Narodne galerije, ki se je ponovno pokazala kot kaj primeren lokal za take razstave.

Razveseljivo je, da bo velik del bolgarskih knjig ohranjen v Ljubljani: tvoril bo trdno podlago za bolgarsko knjižnico, ki je nujna izpopolnitve slovenskih študij v našem mestu. Upati je, da se bo po poslednji pojavila bolgarska knjiga tudi v izložbenih oknih naših knjigarn kot vidno znamenje napredujočega zблиževanja in sodelovanja južnih Slovanov.

Vrhovno sodišče v Ljubljani

S 1. novembrom se dosednji oddelček B zagrebškega Stola sedmorice preseli kot Vrhovno sodišče za področje ljubljanske apelacije v Ljubljano — Nastaneno bo v stari palači banke Slavije

V uredbi z dne 27. septembra 1939, ki je določila delokrog hrvatske banovine in uredila tudi sodstvo v njej, je bilo le mogoče omenjeno, da se bo ustanovilo kot najvišje sodišče za teritorij Slovenije Vrhovno sodišče v Ljubljani. Od tedaj pa ni bila objavljena še nobena nova uredba, ki bi odredila podoben ustroj in kompetence našega novega kasacijskega sodišča.

Glede na to, da je bil dotočen 1. november tega leta kot datum preselitve slovenskega dela oddelka B Stola sedmorice iz Zagreba v Ljubljano, je apelacijsko sodišče zdaj obvestilo vsa v njen delokrog spadajoča sodišča, naj stranke v bodoče naslavljajo vloge na novi naslov: Vrhovno sodišče v Ljubljani — in več v Zagrebu. Razen tega je apelacijsko sodišče odredilo s ozirom na to, ker bodo posli vsled preselitve zastali, naj sodišča vse vloge, ki bodo naslovljene na kasacijsko sodišče, zadržijo do 5. novembra t. l. Do tega časa pa se bo verjetno že uredilo poslovanje najvišjega sodišča, kateremu bodo sodišča poslala do tedaj zbrane vloge. Starejši naši pravilnik so v svoji dosedanjih praksi v svojih vlogah različno označevali sedež najvišjega sodišča; najprej je bil tak sedež Dunaj nato Zagreb, odlej bo pa Ljubljana.

Pripomniti je še, da se bo moralo z novo uredbo o našem najvišjem sodišču rešiti oblo vprašanje, ne samo tehnično-upravnih, temveč tudi zaradi senatov, plenarnih, občin in izrednih sej. Najbrže bo imenovanih nekaj kasacijskih sodnikov, katerih imamo zdaj v Zagrebu samo 8 in to število seveda ne bo moglo zadostiti za neovirano delo v Ljubljani. Po eni verziji pa bodo pritegnjeni k delu pri najvišjem sodišču tudi apelacijski sodniki. Področje novega najvišjega sodišča se bo krilo popolnoma s področjem ljubljanskega apelacijskega sodišča.

Uradi najvišjega sodišča bodo name-

Grila Koritaški

Grob je tu ...

Grob je tu, ki niste ga zasuli: rov globok brez križa, sveč in cvetja, črna jama, ki iz nje objeta molk mrtvaški po rešitvi tuli.

Kje ste danes, ki skrbite za grobišče, vi ogledniki in službeni grobarji, kje ste, ki bedite nad oltarji —? Grob je tu, ki dopolnitve liče ...

Hoj, možje! Ne slžite, veljaki? Grob ihiti, roti in obtožuje, mrzlo grabi, kot ujeđa kljuje — Pomagajte bedni duši med mrtvaki.

»Mahní krampl Zasajte me lopatel! Zemski čutim zrak v odprti jami! Mrzno vidim, kri, pokolj med vam! Vest sem v grobu, ki me ne poznašete!

Ob grobu Bineta Beveca

Ljubljana, 31. oktobra. Včeraj popoldne je pokrila usmiljena, črna zemlja izmučeno truplo Albina Beveca, glavnega arhivarja ljubljanske univerze, ki je moral, strit od zavratne bolezni, leči v prerani grob. Ko je ležal od sobote do ponedeljka na mrtvaškem odru v mrtvašnici bolnišnice, so prihajali od blizu in daleč njegovi množični prijatelji in znanci po slovo. Tudi onim, ki so s njim preživeli samo nekaj ur, se je globoko vtisnil v spomin kot človek visoke srčne kulture in dobrotljivosti. Njegova plemenitost in dobrotljivost je ovažala vse od premožnih do revnih, od najbolj izobraženih do najbolj preprostim.

Bine Beve je vroče ljubil prirodo, vse ljudi s vrlinami in hibami, ker je bil pač prepričan, da ljubezen, vera in pravica in resnica in širokogrudnost tvorijo temelje sveta. Lep je bil njegov pogreb, kar pač

ni mogoče, da tako lepo, prerano ugaslo življenje ne bi našlo odziva med sodobniki, katerim je bil pokojni Bine Beve vzor altruista v najčistejšem pomenu besede. Pokopali so ga s vojaškimi častmi, s žalostinkami so mu izrazili akademski zahvalo za prijateljsko dobrotljivost, čast so mu izkazali profesorji in uradniki univerze, številni študentje, zastopniki združenja rezervnih oficirjev, aktivni oficirji ter dolga vrsta prijateljev in znancev iz Ljubljane in okolice. Po dolgem sprejemu so bili razvrščeni po skupnim družbi, v katerih je bil pokojni Bine vedno najboljši, dobrodošli drug, in ko je vsaka skupina nekako manifestirala: Bine je naš! — je vendarle ves veličastni sprevod izpriznaval, da je bil Bine vsem dragocen. K tej manifestaciji so se pridružile tudi s jesenskimi soncem ozarjene planine.

Nikdar nisem mislil, da bom moral za nekaj let mlajšemu, tako čvrstemu in živahnemu prijatelju pisati nekrologe. Težko ga pišem zdaj že drugič, izgovoriti pa ga itak ne bi mogel in sem hvalčen za poslovinne besede ob grobu, ki jih je izgovoril njegov in moj prijatelj, pisatelj Fran Albrecht. Vsem in tudi sebi, ki hočejo častiti Binetov spomin velja samo tole: Bodite tako dobri in pošteti, kakor je bil Bine Beve. — tg.

Spomenik pesniku Petruški

Ljubljana, 31. oktobra.

Požrtvovalni člani ljubljanskega pododbo- ra četniškega združenja so že pred meseci pokrenili akcijo, da bi z lepim, vidnim spomenikom počastili spomin slovenskega pesnika Radivoja Peterlina Petruške na pročelju njegove rojstne hiše v Kamniku na Štuni. V svoji jugoslovenski bratski širokogrudnosti in idealni vnemi je bil pokojni pesnik tudi zvest član vsem, najlepšim idealom jugoslovanskega rodu, služil četniški organizaciji. Nekaj časa ji je predsedoval, pozneje pa je bil izvoljen za njenega častnega člana.

Pesnik in človekoljub Petruška se je udeleževal tudi povsod, kjer je bilo potrebno nesebično in bratski vzajemnosti posvečeno delo. Bil je človek, ki je ljubil vse dobro, za svetle ideale zavzete ljudi, in kot tak je s svojim blagim značajem in s svojo požrtvovalnostjo prav za prav naložil dolg izpolnjevanja dela, kateremu se je sam posvečal, in tudi posnemanju svojega lepega zgleda vsem, ki ljubijo svobodo, resnico, pravico in ki upajo v srečno bodočnost našega rodu. Vsi, ki so ga poznali, častijo njegov spomin, ker jim je prijeten, blag, a organizacijski četnikov se je kot prva zavedla tudi

naloga, da obehovoli spomin svojega svetlega tovariša in velikega idealista s spominsko ploščo, ki bo tudi za vse, ki prihajajo za sodobniki, spomin in opomin na slovenskega pisatelja in pesnika, ki je vse svoje življenje posvetil ideji slovenskega bratstva.

Relief spominke plošče, ki ga kaže slika je umetniško delo prof. Ivana Sajevica. Odkritje bo nepreklicno 5. novembra popoldne po sporedu, ki bo še objavljen. Četniki so požrtvovalno zbrali sredstva za izgotovitev spominke plošče in ne bodo za počastitve

no slavnost nikomur pošiljali posebnih obvestil in povabil. Pri tem se pač ravna po zgledu pokojnega blagega tovariša, človeka visoke srčne kulture, ki ni nikdar šlil v ospredje, marveč je lepo skromno čakal, da bo ideja, kateri se je on s vsem svojim bistvom posvetil, zavzemala čim širši razmah in da bo tudi njegov zgled vzpodbudljiv. V mnogih ozirih je to dosegel, zakaj vsek, ki je prišel s njim v stike, je bil nad njegovo dobrotljivostjo tako vznemirjen, da je k njej sam sebe vzpodbujal, a če tega ni s pridom opravil, je vsaj obdržal v neizbrisnem spominu idilično podobo dobrega človeka — »prijateljska« vseh dobrih, poštenih ljudi.

Organizacija četnikov je organizacija idealistov, nesebičnih in poštenih, kakršna je bil Petruška, in zato pričakujemo, da bo njena spominna slavnost 5. novembra delezna zaslužene pozornosti vse javnosti.

Joža Bekiš:

Srečko in Borisu na grob

Zakaj si pravil, oče, mi nekda, o svetski sreči, oče? Šen je šel! Živiljenje je sovraštvo, večna boj ...

Pač ljubim te, a kor te ljubim, snaj, ne želim bi te spet is groba ven. Le spavaj, spavaj, srečni oče moj! Dragotin Kette

1.

Što štrideset petkrat utonilo je sonce žalostno že za gorami, odkar Te ni, naš Srečko, več med nami, odkar srce se Tvoje je umirilo.

Prvč praznuješ danes pod gomilo prsti in rož in lukč ob stari mami Vseh svetih dan. Nihče Te več ne vzdrami, ne s pesmijo, ne s klicanjem, ne s silo.

Srečko Bekiš, dipl. tehnik, uradnik papirnice v Vevčah (smrtne ponesrečil 9. VI. 1939.)

Zaman solza potoki Tvoje mame, zaman vsi vzdihli Tvojega očeta; nihče Te več ne dá nam, več ne vzame.

Boris Jenko, sin šef-primarija dr. Ivana Jenka in tovarnar (smrtne ponesrečil 25. VI. 1939.)

CIMEAN

ZOBNA KREMA

O njiva širna, ali si zakleta, da ne rodiš? Kar pade v tvoje junost zra mladih, klenih — vse so nespočeta...

2.

Ne daleč, snko moj, na tsi trefi spi Boris, drug Tvoj, ki ga ista ista pod ruho, ah, prezdno je zvebila, da na vse veke ga s Teboj pobrati.

— O dragi najni, ne tugovati! Najvarnejši zakon sva izvolila, najlajša postelja bo vsem gomila, vsak si želi pokojno v njej zaspati. —

— Ne mislite, da smrt je bolečinal! Umreti prav za prav je oživeti v življenje novo brez tegob pelina. —

Tako ju čujem, slavca, gostoleti, nalijem zvrhano si čsko vina in vprašam se, če izplača se ihteti ...

Francetu Kovaču v spomin

Dosti prerano je moral umreti g. France Kovač, ki se je rodil 11. novembra 1890. v Zalogu pri Moravčah. V otroških letih je že moral po svetu za kruhom. Ko je dorasel, ga je borba za kruh zanesla v službo nekdanje južne železnice, v kateri je dosegel visoko stopnjo. V službi je bil

vedno korekten, do podrejenih pa pravičen in tovariški. Poklic mu je bil svet, posebno, ko je lahko vse svoje sposobnosti posvetil Jugoslaviji. Tudi pozneje, ko je vrtil službo skladiščnika, je posvečal vse svoje moči in svojo pozornost tej tako važni upravnji službi. Zgradil si je dom, kateremu se je posvetil s vso ljubeznijo, a ves svoj prosti čas je izrabljal, da s požrtvovalnim delom in dobrih nasveti koristi tisti drugim, saj je moč poštenjak vse svoje življenje posvečal v večji med drugim, kakor pa sebi. Prerana njegova smrt je globoko užalostila veliko število njegovih prijateljev in znancev, ki bodo njegov spomin do konca svojih dni častili.

Članski sestanek »Merkurja«

Ljubljana, 31. oktobra. Šnoli je bil v Ljubljani »Pri šestici« sklican članski sestanek članstva ljubljanske »Merkurjeve« podružnice. Po poročilih člana centralnega upravnega odbora in predsednika ljubljanske podružnice g. Bebra ter delegata iz Zagreba B. Stičiča, je bilo ugotovljeno, da mora prevzeti glavno krivdo glede zahteve po razmejitvi teritorij Merkurja na banovino Hrvatsko samo SUZOR. Članstvo je sklenilo, da odpošlje na pristojna mesta naslednjo resolucijo:

Članstvo ljubljanske podružnice »Merkurja« najodločno protestira proti vsaki in katerikoli razmejitvi »Merkurja« po banovinah, ker bi se jim kršile in odkodovale članske pravice, ki so zasebnega pravnega značaja. — Člani »Merkurja« so vsi prostovoljno pristopili v društvo in bodo tudi sami prostovoljno izstopili, če jim bo kazalo. — Pravice socialnega zavarovanja, ki jih naši »Merkurci« v Zagrebu, so najboljše, kar takihni dajatev ne daje nobena druga bolnišnica blagajna ter si jih članstvo ne pusti vsteti. — Zahtevamo, da »Merkurci«, kakor doslej, deluje na vsem teritoriju naše države, kar je edina čisto nameščenska organizacija v državi, in deluje za izboljšanje ter izpopolnitev socialnega zavarovanja trgovskih in zasebnih nameščencev.

Nemški brzovalci vozijo v Krakovo in Poznanj. Obnovo razdrth železniških prog na vzhodu je uprava nemških državnih železnic tako povpešila, da zdaj že vozijo brzovalci v Krakovo in v Poznanj. Nemški prometni urad je že objavil vome rede brzovalkov iz Berlina, Beuthena in Katovic v Krakovo ter tudi vome rede brzovalkov iz Berlina in Dresdena v Poznanj. Najprej sta bila uvedena v Krakovo in Poznanj po dva brzovalka, pozneje pa sta bila uvedena iz Berlina in Dresdena še dva brzovalka za Poznanj. (—)

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Najlepši film zadnjega desetletja, film, ki je bil odlikovan s prvo nagrado za umetnost — film za ljudi dobrega, plemenitega srca!

BREZDOMCI

Ta film je najglasnejši memento človeški družbi, da je rešitev naše sodobne mladine v razumevanju njene duše ... Ta film je najrealnejša socialna drama sedanje dobe ... Ta film Vas bo vse ganil do dna srca — ne sramujte se za svojih solz, kajti Vaše solze so dokaz, da ste na pravi poti! Ta film si bo ogledal vsak plemenit človek in nihče ga ne bo mogel vse življenje pozabiti!

Svetovna kritika soglasno potrjuje, da je to edinstven, nepozaben film!

PREDSTAVE ob 15., 17., 19. in 21. uri. Preskrbite si vstopnice v predprodaji!

KINO UNION — tel. 22-21

ROONEY

Gospodarstvo

Državna gradbena in cestna dela v Sloveniji

Med pritožbami zaradi nepravilne rabe državnih investicij na posamezne pokrajine naše države zavzemajo gradbena dela največje mesto. Od nekdanjega moramo ugotovljati, da država v Sloveniji skoraj nič ne investira, čeprav prispeva Slovenija v skupno državno blaginjo mnogo večji delež, kakor bi znal po številu prebivalcev. V zadnjih letih so se javna dela, ki jih izvaja država, tudi pri nas, sicer pomnožila, najnovejši podatki pa nam pričajo, da je delež Slovenije pri teh javnih delih ostal nadalje minimalen in se vsaj za zadnja leta celo zmanjšal.

Na razpolago so nam zanimive številke iz statističnega letopisa za leto 1938, ki ga je pravkar izdal državni statistični urad. Statistika, ki se tu vsako leto objavlja ne upošteva pričetnih javnih del, temveč samo ona javna dela, ki so bila v dotičnem letu dovršena. To načelo, ki si ga je postavil državni statistični urad za sestavo statistike o javnih delih, je dober, pravilno, ker nam le dovršena javna dela nudijo pravo sliko o tem, koliko je posamezna banovina udeležena pri skupnih javnih delih.

Znano je, da državna javna dela pri nas stla počasi napredujejo. Prav te dni so objavili beograjski listi, da je dovršena velika mednarodna avtomobilska cesta od madžarske meje do Beograda v dolžini 203 km (ostali del te ceste do bolgarske meje bo dovršen prihodnje leto). Vsa ta cesta je zgrajena s sodobnim cestništvom v širini 7 m in so ceste na obeh sektorjih, kjer je znašala prvotna širina 6 m, tudi že razširili.

Kako počasi pa se pri nas v Sloveniji števajo slična dela, nam priča gradnja ceste Ljubljana — Kranj, ki je dolga 25 km. Napredek del ovirajo zdaj načrti, zdaj krediti, zdaj razveljavljene licitacije ali pa se pokazuje kakšne druge ovire in tako je na videz vedno precej del v teku, dogradili pa se razmeroma malo. Tipičen primer za to, kako se gradbena dela v neskončnost zavlačujejo na škodo države in splošnosti je kirurški paviljon ljubljanske državne bolnišnice. Ta paviljon, ki je tako krvavo potreben naši bolnišnici, kjer že vrsto let leže težko bolni po dveh v eni postelji, so dogradili v surovem stanju in spravi loj strogo že v jeseni leta 1938, in bi moral biti dogradjen in pripravljen za vselitev sredi leta 1937. Ta paviljon pa še do danes ni pripravljen za vselitev, čeprav so potekla tri leta, odkar je bila stavba v surovem stanju dovršena.

Delež dravske banovine 2,6%

Statistika, ki jo objavlja statistični letopis, obsega gradnja cest, mostov, propustov, zavarovanj, zgradb, instalacij in vrhu tega hidro-tehnična dela (nove gradnje in popravila). Navaja pa ločeno državna javna dela in državno pomoč za javna dela ter banovinska in samoupravna javna dela, ki se vršijo pod nadzorstvom gradbenega ministrstva. Ker gre v našem primeru za vprašanje, koliko investira naša država v posameznih banovinah, smo v naslednjem upoštevali le državna gradbena dela in državno pomoč za javna dela. V zadnjih štirih letih se bila v naši državi dovršena javna dela v vrednosti 1412 milijonov din, od tega je odpadlo: na dunavsko banovino 477,5 milijona din, na beograd 355,1, zetsko banovino 107,4, na moravsko 90,4, na vavarsko 75,9, na drinsko 55,6, na primorsko 49,3, na vrbaško 48,6 in na dravsko banovino 36,4 milijona din. Dravska banovina je torej na zadnjem mestu.

V posameznih letih od leta 1935 so se državna gradbena dela v vsaj državi in v dravski banovini posebej gibalata takole (v milijonih din):

	v vsaj državi	v dravski banovini	odst. delež drav. ban.
1935	157,7	11,8	7,5%
1936	184,8	4,6	2,5%
1937	673,1	5,3	0,8%
1938	396,7	14,8	3,7%
1935-1938	1412,3	36,4	2,6%

po številu prebiv. bi moralo odpasti na drav. ban. 111,4 7,9% po davčni moči bi moralo odpasti na dravsko ban. 196 13,8%

Od skupne vsote, ki jo je država v zadnjih štirih letih izdala za javna gradbena dela, je odpadel na dravsko banovino le malenkostni znesek, ki predstavlja komaj 2,6% celotnega zneska za vse državo. Če bi dodelili Sloveniji delež na podlagi števila prebivalcev, tedaj bi morala dravska banovina dobiti od celotne vsote trikratni znesek, t. j. preko 111 milijonov. Vendar bi bila edino pravilna ona kvota, ki ustrezajo davčni moči Slovenije. Izrazila bi se zahteva, naj bi država pri javnih delih upoštevala Slovenijo v onem razmerju, v katerem prispeva Slovenija v državno blaginjo. Statistični letopis navaja na drugem mestu, koliko je znašal donos neposrednih davkov v posameznih banovinah. Iz te statistike je razvidno, da je dosegel lanele donos neposrednih davkov v vsaj državi 2371 milijonov din, od tega pa je plačala dravska banovina 325,0 milijona din, t. j. 13,8%.

Od skupne vrednosti v zadnjih štirih letih izvršenih javnih del bi morala torej Slovenija dobiti v resnici 195 milijonov, ne 36 milijonov, kolikor je v resnici dobila. Statistika izvršenih javnih del kaže sliko onih javnih del, ki so se v glavnem pričela izvrševati v prejšnjem letu. Odstopki, ki odpade na dravsko banovino je bil še največji v letu 1935. (za leto 1934 žal državni statistični urad v svojih letopisih ni objavil podatkov). V letih 1931 do 1933 pa je znašal povprečni delež, ki je odpadel na Slovenijo 4,6%.

Gradnja in rekonstrukcija cest

Posebej je treba v tej zvezi obravnavati vprašanje gradnje in rekonstrukcije državnih cest, ker je treba pri tem upoštevati drugačno merilo glede deleža dravske banovine in glede prvenstva posameznih del. Ko je bil lani ustanovljen državni cestni fond je bilo postavljeno načelo, da se v ta fond stekajo že obstoječi davki, ki izvirajo iz cestnega prometa; vrhu tega so bili uvedeni še posebni davki na vozila. To načelo, da morajo vozila, ki uporabljajo državne ceste, prispevati k stroškom za gradnjo teh cest, je dober, pravilno, kajti stroške za ceste naj nosijo oni, ki ceste uporabljajo. Dosededno temu načelu pa bi se morali tudi izdatki razporediti na posamezne pokrajine po višini cestnega pro-

meta, kajti stroški za vzdrževanje cest so sorazmerno večji, čim večji je promet. Tu di potreba gradnje sodobnega cestništva s posebnim ozirom na sodobni avtomobilski promet je največja tam, kjer je promet na cestah največji.

Žal pa zakonodajalec v tem pogledu ni ostal dosleden in uredba ne vsebuje predpisov, po katerih naj bi se cestna dela na breme državnega cestnega fonda izvrševala prvenstveno tam, kjer to najbolj nujno zahteva sam cestni promet.

Cestni promet

Statistični letopis sicer ne vsebuje podatkov o obsegu cestnega prometa v posameznih banovinah, pač pa navaja razne značilne številke, ki kažejo, da je promet na cestah v dravski banovini v resnici najgostejši. Dravska banovina ima 1035 tovornih avtomobilov in avtobusov, t. j. 20% vseh tovornih avtomobilov in avtobusov v državi. Osebnih avtomobilov je bilo v Sloveniji pa stanja iz leta 1938. 2306, t. j. 17,0%. Motociklov imamo v Sloveniji 2706, t. j. 32% celotnega števila v vsaj državi, biciklov pa 148.000, t. j. 40% celotnega števila. Za merilo o tem, kako velik je cestni promet v dravski banovini, je treba omeniti tudi železniški tovorni promet, kajti blago, ki se prevaža po železnicah, se po cestah dovaja k železniškim postajam in se tudi po cestah odvaža. Od celotnega tovornega prometa naših železnic pa odpade, kakor je znano, na dravsko banovino 24%. Še bolj značilen je delež, ki odpade na Slovenijo v avtobusnem prometu. Znano je, da zahtevajo ravno težki avtobusi in tovorni avtomobili gradnjo trdnih sodobnih cest. V lanskem letu so na vseh medkrajevnih avtobusnih progah v naši državi prevozili 2.753.000 potnikov, od tega je odpadlo 366.000 potnikov ali 13,5% na dravsko banovino.

Iz vseh teh števil lahko sklepamo, da smo zelo skromni, če trdimo, da odpade na dravsko banovino 20% celotnega cestnega prometa na državnih cestah v vsaj državi. Če smo že pri ustanovitvi državnega cestnega fonda postavili načelo, da morajo vozila, ki uporabljajo državne ceste, prispevati k stroškom za gradnjo teh cest, potem lahko tudi upravičeno zahtevamo, da se na breme cestnega fonda izvršijo cestna dela v naši banovini v onem razmerju, v katerem cestni promet prispeva v ta fond oziroma v onem razmerju, ki ga zahtevata gostota in struktura cestnega prometa v Sloveniji. Kakšen pa je v resnici delež Slovenije pri državnih izdatkih za rekonstrukcijo cest v zadnjih letih?

Delež Slovenije pri cestnih delih

Statistika o javnih delih nam v tem pogledu navaja naravnost obupne številke. V zadnjih treh letih, odkar se izvršujejo v večjem obsegu rekonstrukcije cest s sodobnim cestništvom za avtomobilski promet, je dobila dravska banovina namesto 20% celotnega zneska, ki bi jih upravičeno lahko pričakovala, le 4,4%. V zadnjih treh letih so bila dovršena v vsaj državi in v Sloveniji cestna rekonstrukcija dela v naslednji vrednosti (v milijonih din):

	v vsaj državi	v dravski banovini	delež drav. banovine
1936	66,3	3,6	5,4%
1937	113,1	3,2	2,8%
1938	28,5	11,3	4,9%
1936/38	407,9	18,1	4,4%

po višini cestnega prometa bi odpadlo na Slovenijo 81,8 20% Namesto 22 milijonov, kolikor bi pripadalo Sloveniji po višini cestnega prometa, je dobila dravska banovina le dobrih 18 milijonov. Če bi dobili po gostoti cestnega prometa in vplačili za cestni fond pripadajoči ji del, tedaj bi lahko imeli že danes znaten del državnih cest urejen s sodobnim cestništvom, kajti dolžina državnih cest je v dravski banovini manjša, nego v katerikoli drugi banovini.

Slovenija ima najmanj državnih cest

Slovenija ima vsega le 616 km državnih cest, medtem ko znaša dolžina vseh državnih cest v naši državi 10.258 km. Na dravsko banovino odpade komaj 6% državnih cest in smo že zaradi tega dejstva hudo prikrajšani. Zato moramo vzdrževati in graditi mnogo več banovinskih cest, kakor druge banovine. V Sloveniji je namreč 4.083 banovinskih cest, t. j. 13% vseh banovinskih cest v naši državi. V Beogradu pravijo, saj Slovenija glede na dolžino državnih cest ne more zahtevati večjega deleža. Mi pa vprašamo, ali naj bomo zaradi tega še kaznovani, ker imamo tako malo cest, za katere skrbi država, in moramo imeti več banovinskih cest kakor druge banovine, kar obremenjuje naš banovinski proračun. Lastniki vozil v dravski banovini morajo pripravevati za gradnjo in vzdrževanje cest ne glede na to, koliko imamo državnih cest, in tudi cestni prispevek za prekomerno izkoriščanje državnih cest se pobira (preko fonda za javna dela za državne ceste) ne glede na to, koliko imamo državnih cest.

Zrvice, ki jih doprinese cestni promet v dravski banovini za državni cestni fond so izredno velike. V Sloveniji imamo, kakor smo že navedli, 148.000 biciklov, ki plačajo na leto 3.700.000 din takse (25 din na kolo), od tega 1.480.000 din samo za državni cestni fond (10 din na kolo). Ker odpade na Slovenijo 24% železniškega tovornega prometa plača Slovenija v enakem razmerju takso na železniške prevoze v vagonskih pošiljkah, ki predstavlja glavni dohodek državnega cestnega fonda. Izredno velik je prispevek dravske banovine za prekomerno izkoriščanje državnih cest, ki se steka v državni fond za javna dela, od tod pa gresta dve tretjini v državni cestni fond.

Ker imamo v Sloveniji tako malo državnih cest (vozila pa plačujejo takse predvsem v državni cestni fond) odpade v Sloveniji na 100 km državnih cest 168 tovornih avtomobilov in avtobusov, v dunavski banovini in Beogradu (skupaj) 144, v savski banovini 86, v primorski 44, v drinski 25, v vavarski 20, v zetski 17, v moravski 14 in v vrbaški 9. Na 100 km državnih cest odpade v dunavski banovini in Beogradu 490 osebnih avtomobilov, v dravski banovini 383, v savski 252, v primorski 58, v drinski 52, v moravski 38, v zetski 33, v vavarski 32 in v vrbaški 28.

Motornih biciklov pa odpade na 100 km državnih cest v dravski banovini 448, v dunavski banovini in Beogradu 237, v savski banovini 100, v primorski 31, v vrbaški 22, v moravski 18, v drinski 15, v vavarski 12 in v zetski 8. Te številke nam znova potrjujejo kako velik je motorni promet v Sloveniji zlasti v razmerju z dolžino državnih cest.

Vprašanje bodoče ureditve

Vprašanje cest v dravski banovini je sprito sedanjega obupnega stanja eno najvažnejših vprašanj, ki ga bo treba urediti v zvezi z upravnim preureditvijo naše države in organizacijo banovine Slovenije. V sporazumu, ki je sklenjen med dr. Cvetkovičem in dr. Mačkom je določeno, da bo banovina Hrvatska dobila ustrezen del imovine posameznih državnih fondov. Za nas je predvsem važno, kako bo to vprašanje urejeno med ostalimi banovinami. Naša zahteva gre od nekdanjega, da se težišča sistema cestnih fondov prenese na banovinske cestne fonde, ki naj bi prevzeli tudi skrb za vzdrževanje in rekonstrukcijo državnih cest iz dohodkov, ki se stekajo iz dotične banovine. Poleg tega se lahko organizira ločen državni fond, ki pa bi moral skrbeti le za taka cestna dela, ki so v interesu vse države, pa jih posamezne banovine same ne zmorejo. S tako ureditvijo bomo lahko likvidirali dosedanje sisteme, ki je treba v južnih krajih popraviti, čeno, ki jo je na cestah povzročila vojna, pozneje, da je treba graditi ceste tam, kjer so najbolj potrebne, potem pa so dali prednost veliki mednarodni cesti od madžarske meje preko Beograda do bolgarske meje (čeprav se pretežni del vsega mednarodnega avtomobilskega prometa vrši preko obmejnih prehodov v dravski banovini), v zadnjem času pa se je pojavil načrt, da je treba zgraditi mednarodno avtomobilsko cesto iz Beograda na Jadran. Če bomo v bodoče modernizirali predvsem ceste v Sloveniji, preko katerih gre največji del mednarodnega avtomobilskega prometa (zlasti na naš Jadran), temveč vsej državi, ker bodo dobre ceste v Sloveniji največ doprinele k razvoju tujeskega prometa inozemcev v naši državi.

Posestne spremembe v Ljubljani

V zemljiško knjigo ljubljanskega sodišča so bile v oktobru vpisane te posestne spremembe:

Jernej Jelenič, posestnik v Slajmerjevi ulici je prodal Vinku Siren s Ceste na Rožnik njivo v izmeri 2104 m² v Mostah za 42.080 din.

Im. Gvidon Guliš iz Vrstoškove ulice je prodal posestniku Mici Perčanu hišo in parcelo v Murnikovi ulici št. 24 za din 340.000.

Amalija Kralj, posestnica iz Železnikarjeve ulice št. 18 je prodala ženi krojaškega mojstra Ani Oblak iz Domžal parcelo v Spodnji Šiški v izmeri 353 m² skupno s stavbo v gradnji za 120.000 din.

Amalija in Peter Starin, posestnika iz Kavskove ulice v Spodnji Šiški sta prodala Amaliji Kralj parcelo v Spodnji Šiški za 38.000 din.

Čiril Brajnik, uradnik direkcije državnih železnic in posestnik je prodal Im. Silvianu Burgerju in njegovi ženi Kristini svojo posest v Gradiskem predmestju za 210.000 din.

Marija Milčinski, zasebnica na Mirju 9 je prodala Rihardu Schweigerju travnik v Gradiskem predmestju v izmeri 965 m² po 180 din za m², za skupno 173.000 din.

Kač Kunovar, posestnica v Dravljah je prodala zdravnikovi ženi Anici Zvoček v Aleksandrovi cesti dve stavbi na parceli v Dravljah v skupni izmeri 990 m² za 55.000 din.

Miroslav Anzele, posestnik v Ljubljani-Moste je prodal zasebnici Amaliji Kralj iz Železnikarjeve ulice njivo in hišo v k. o. Udmata za 115.000 din.

Anton Her in njegova žena Alojzija, posestnika v Novih Jaršah sta prodala Alojzu s Otkerna iz Male vasi pri Ježici polovico svoje posesti v Brinjah za 85.000 din.

Andrej Kregar, posestnik v Vižmarjih je prodal Im. Eriku Mühlhauzu in ženi Ljudmili parcelo v Vižmarjih v skupni izmeri 1590 m² za 30.000 din.

Josip Sodnik, posestnik in zasebni uradnik iz Križevniške ulice je prodal Antonu Pelcu, posestniku in trgovcu iz Ribnice parcelo v Karloviškem predmestju v izmeri 766 m² in tovarniško hišo za 170.000 din.

Družba Sv. Vlasovca Pavelskega je prodala vdovi zidarja Ivanu Dermastiju iz Gajmeljnov pot Smarno goro stavbišče z njimvami pašniki, gozdovi in travnikom za skupno 75.000 din.

Frane Kmetec, železnikar in posestnik v Viču in njegova žena Jožeta sta prodala krojački Bradsštätterju in njegovi ženi Ježici vrt in hišo na Viču-Brdo za 60.000 din.

Družba Sv. Vincenčija Pavelskega je prodala posestnikovi hčeri Apoloniji Dolinšek z Jesihovega Stradana parcelo v Karloviškem predmestju, imenovano »Collegium Marianum«, v skupni izmeri 9238 m² za 54.800 din.

Tvrdila Ivan Knez z Gospodarske ceste je prodala Stavbni zadrugi »Šišenski dom«, r. z. a. z. v Spodnji Šiški travnik v izmeri 1741 m² in pašnik v izmeri 340 m² po 100 din za m² za skupno vsoto 208.100 din.

Ljubljanska Kreditna banka je prodala zasebnici Mariji Zibernovi iz Beethovne ulice vrt v Gradiskem predmestju v izmeri 890 m² za skupno vsoto 42.295 din.

Ljubljanska Kreditna banka je prodala Im. Vilmi Fiber vrt v Gradiskem predmestju v izmeri 980 m² za 83.300 din.

Viktor Škeri, posestnik in mesar v Viču, je prodal davčnemu uradniku Štefanu Volčiču iz Mokronoga stavbišče na Viču, Cesta XVII št. 3 v izmeri 191 m² in parcelo v izmeri 567 m² za skupno vsoto din 100.000.

Radet Müller, posestnik na Sv. Petra cesti je prodal dr. Josipu Velavšku in njegovi ženi Dragici svojo nepremičnino v Sv. Petra predmestju I za 950.000 din.

Ferdinand Poljak iz Komenskega ulice in trgovski pomočnik Frane Lah iz Streliške ulice sta prodala stavbeniku Leopoldu Brilju stavbišče v Udmatu v izmeri 974 m² za 48.000 din.

Stanislav Arko, višji veterinarški svetnik iz Vukovarja je prodal gostilničarju ženi Pavli Holčevs s Tyrseve ceste hišo v Kersnikovi ulici št. 5 s poslopjem na dvo-rišču in vrt za 170.000 din.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Gospodarske vesti

Nov namestnik generalnega direktorja F.A.B. Na današnji seji upravnega odbora Privilegirane agrarne banke je bil izvoljen za namestnika generalnega ravnanja dr. Zuzi, bivši upravnik podružnice iste banke v Zagrebu. Dr. Zuzi se je rodil l. 1902 v Soljanah v županijskem srežu. Po končani gimnaziji v Vinkovcih je dovršil trgovsko visoko šolo na Dunaju in v Kölnu, nakar je študiral še pravo na Dunaju.

Nova Siemens-Martinova peč v Zeni. Iz Zenice poročajo, da so v tamošnji železnici, ki pripada državnemu podjetju »Jugoslovensko jeklo«, dogradili novo Siemens-Martinovo peč. Doselej je imela železnica štir-ake peči s skupno letno produkcijsko kapaciteto 80.000 ton jekla. Nova peč, ki so jo pričeli graditi letos v začetku leta, pa ima produkcijsko kapaciteto 45.000 ton. Z dograditvijo te nove peči bo železnica lahko sama proizvajala pretežni del potrebnega jekla za valjarstvo.

Občni zbor Frizada je sklical na 27. november. Na dnevnem redu je med drugim sprememba pravil in izvolitev članov upravnega in nadzorstvenega odbora.

Dobave. Komanda podvodnega orožja v Kumboru do 2. nov. ponudbe za dobavo raznega materiala za jadra, do 6. nov. za dobavo gumijastih izdelkov in do 15. nov. za dobavo specialnega orožja. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 2. nov. ponudbe za dobavo krilnih sesalov iz medij, stenja za petrole, lepila za pnevmatike, amerikan-platna, bombažnih krp, platnenih brisač, konjske žime, afriške trave, plavjenega jekla, železne pločevine, železnih peči, dimovodnih cevi in kolen za cevi, do 4. nov. za dobavo orožja, ščetk iz žice, plute v ploščah, morskih gob, ročne priprave za brušenje, raznih brusilnih plošč in kamnov ter opasav za narednike, do 6. nov. za dobavo valjanih plošč iz čistega cinka, kravjega usnja, medenastne pločevine, kositra v štipkah, mrež iz železne pocinkane žice, elektromotorja in motor-ventilatorja, do 8. nov. za dobavo mizarških diet, prebijačev ter matric za strojne prebijače, do 10. nov. pa za dobavo vijakov, matic zakovic in žebeljev. Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 7. nov. ponudbe za dobavo cevi iz gumija, do 9. nov. za dobavo ročnih tahometrov, do 10. nov. za dobavo zakovic in do 11. nov. za dobavo Djeselovega motorja, raznih vijakov iz jekla in matic. Direkcija drž. rudnika v Kalanju sprejema do 1. novembra ponudbe za dobavo kopalnih kadi, železnih vijakov za las, stekla za okna, krode, kita, ploč za kovino, sekačev, ključavnic, kant za vodo in cimenta, do 6. nov. za dobavo cimenta, do 8. nov. za dobavo plinskih cevi, slikarskega materiala, plinskega olja, kompletnega detektorja, ventilov in vodovodnega materiala, do 15. nov. pa za dobavo žice za električno varjenje. Direkcija drž. rudnika v Vrbanju sprejema do 2. novembra ponudbe za dobavo signalnih zvoncev in tipkal ter klozetnih školjk.

Licitacije. Dne 2. novembra bo pri vojno-tehničnem zavodu v Hanjčevju pri Skopju licitacija za dobavo vijakov, žice, žebeljev, pločevine, zakovic, smirkovega platna, azbesta v ploščah, manometrov, termometrov in dr. — Dne 6. novembra bo pri direkciji državnih železnic v Sarajevu licitacija za postavitev železniške trnadstropne zgradbe. — Dne 13. novembra bo pri ekonom. oddelku gen. direkcije držav-

Gospodarski razvoj Abesinije

Državni podtajnik za italijansko Vzhodno Afriko je predložil te dni Mussoliniju v odobritev obširno poročilo o gospodarskem razvoju bivše Abesinije. V njem navaja med drugim:

Od dragocenih kovin se pridobivata v Abesiniji zlasti in platina, od ostalih pa prihaja v prvi vrsti v poštev železo. Največji rudnik železa je v Monte Ghedemu v Eritreji, ki daje že sedaj blizu 100.000 ton dobre železne rude. Našla pa so se tudi ležišča kositra in bakra, nadalje soli in raznega gradbenega materiala. V pogledu pridelovanja kave se oblasti trudijo da bi z različni načini gojitve in predelave ustvarile tipičen produkt, ki bi vzdržal tudi mednarodno konkurenco. Pridelavek bombaža se je v zadnjem času zelo povečal, enako tudi pridelavek semenskih olj. Lesa je za domače potrebe že dovolj na razpolago. Pridelavek volne se bo v kratkem kvantitativno in kvalitativno izboljšal.

Važno poglavje gospodarskega napredka Abesinije tvori kmetijska kolonizacija vse pokrajine, ki stalno napreduje. Posamezna zemljišča obsegajo po 25 do 50 hektarov plodne zemlje.

Ogromen napredek pomenijo dovršena javna dela. Tako je bilo doslej zgrajenih 4000 km cest. Izdelani in deloma tudi že izvršeni so bili nadalje razni regulacijski načrti v posameznih mestih in večjih krajih. Trenutno je v Vzhodni Afriki 25 moderno opremljenih bolnišnic. Velika javna dela se izvršujejo v luci Asab, ki je sedaj zvezana z Adis Abebo z moderno cesto. Velik napredek pa je mogoče zaznamovati tudi na trgovskem in industrijskem področju. Vseh industrijskih in trgovskih podjetij v Abesiniji je sedaj že 8792. Od njih investirani kapital presega znesek 5 milijard lir.

Podzemna železnica v Rimu

Italijanska prestolnica dobi izhod na morje

Rim bo v kratkem deležen najmodernejšega proizvoda prometne tehnike, podzemne železnice. Dela zanjo so že v polnem teku. Računajo, da bo prva proga, ki bo vezala glavno postajo s prostorom svetovne razstave, dograjena že prihodnj. jesen. Po tej progi bo prišel z glavne postaje v kakšnih 25 minutah do morja. Razstavnišče bo pri cerkvi Treh vodnjakov. Do Ostijskih vrat bo proga podzemaka, od tam dalje bo vodila nad zemljo. V zvezi s tem načrtom nameravajo italijanske prestolnice razširiti do morja, zato gradijo razstavne zgradbe tako, da bodo pozneje rabile kot upravna poslopja novega mestnega predela.

Ta novi Rim bo nekakšno vrtno mesto, v katerem bodo smeli zidati tudi visoke stavbe. Poleg omenjene podtalne proge nameravajo zgraditi še dve.

Iz Murske Sobotе

ms— Stanovanjska akcija. Zadnjih smo zabeležili vest o zidavi stanovanjske hiše za uslužbence, drž. železnice. V teku je tudi akcija, da bi Pokojniški zavod zgradil v Murski Soboti veliko stanovanjsko hišo za 15 moderniziranih stanovanj. Te dni je bil informacijski razgovor med predstavnikoma naše občine in Pokojniškega zavoda, ki bi z zgradbo stanovanjskega poslopja mnogo pripomogel k rešitvi stanovanjske krize v prestolnici Prekmurja.

ms— Vrnili se je iz Francije medicinec in pravnik g. Janez Tita, ki je nekoč izdal tednik »Novi čas«. Prekmurski katoliški tisk je razširjal o njem neverjetne vesti in mu pripisoval važno vlogo v političnem življenju. Po teh informacijah je poteval v Moskvo v Pariz v spremstvu več letal in odličnikov. Dejstvo je, da je potem, ko je zapustil Dunaj in se preselil v Pariz, sodeloval v odličnih francoskih ameriških, nemških in drugih listih. Zatrjuje se, da bodo v kratkem gotovi krogi preklicali svoje člane trditve o njem.

ms— Sokolske kolone. Preteklo nedeljo je priredil soboški Sokol kolone in trgatevno veselico v vseh prostorih Sokolskega doma. Ta tradicionalna prireditve je bila tudi letos zelo dobro obiskana. Prišlo je tudi mnogo gostov z ljubiteljske strani. Ke-

nih železnic v Beogradu licitacija za dobavo električnih svetilk, 18. nov. pa za dobavo orodnega jekla — Dne 14. novembra bo v materialnem oddelku štaba zrakoplovstva vojske za Zemunu licitacija za dobavo risarskega papirja. — Dne 14. novembra bo pri banovinski bolnici dunavske banovine v Veliki Kikindi licitacija za dobavo posteljnine in perila (v slučaju neuspele prve licitacije bo druga 24. in tretja 30. novembra). — Dne 23. novembra bo pri direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija za dobavo 123 dežnih ogrinj.

Borze

31. oktobra

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški kikirinski čelki nespremenjeno 14.30. Grški bini so se trgovali v Zagrebu po 32.60 in v Beogradu po 33. Tečaj na svobodnem trgu se ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektornem tržišču se je vojna škoda pri stalni tendenci trgovanja po 439 (v Beogradu po 442 — 443). Promet pa je bil samo še v delnicah Trboveljske po 200.

Ljubljanska pokopališča

Pokopavanje rajnih od davnih dni do danes

Kje je bilo prvo ljubljansko grobišče, pač ne bo moči nikoli natančno ugotoviti. Zgodovinar Ivan Vrhovec domneva, da je bilo na sedanjem mestnem trgu ali pa na sedanjih Stritarjevi ulici. Ko so namreč po potresu leta 1895 podirali skupino hiš, ki so sestavljale stari meščanski spital, so našli pod temeljnimi zidovi spitalne cerkvice sv. Elizabete ostanke mrtvecev. Vobče znano pa je, da so bila tako ob stolnici kakor pri šentjakobski, frančiškanski (na sedanjem Vodnikovem trgu) in šentpetrski cerkvi pokopališča. Zadnje je bilo največje, saj so na njem pokopavali ne le prebivalce, ki so preminili v Ljubljani in njenih predmestjih, ampak tudi okoličane, to je vse tiste, ki so umrli na Glincah, v Spodnji Šiški, Vodmatu, na Selu, v Mostah in Jaršah. Nekdanji kristjani so goreče želeli, da bi čakali vstajenja na svetem kraju — v cerkvi. Seveda se je izpolnila ta želja le redkim. Vsemda se je izpolnila ta želja le redkim. Vsemda se je izpolnila ta želja le redkim.

Ko je cesarica Marija Terezija ukazala, da je odstraniti iz mest pokopališča ter zanje poiskati izven mestnih okolišev primerne prostore, se je moralo opustiti tudi pokopališče okoli cerkve sv. Petra. To se je zgodilo leta 1779. Takrat je dobilo mesto pri Sv. Krištofu novo pokopališče za mrtvece iz vseh župnij ljubljanskih. Pri tisti priliki so prosili Trnovčani, Krakovci in prebivalci v nemškem predmestju, da bi smeli napraviti lastno pokopališče. In sicer na mestni gmajni blizu mlinarja Petra Suhadolnika. Pokopališče bi obsegalo pet sto štirjaskih sežnjev. Prvotno so namerjali ograditi prostor z deskami, če bi bilo pa ravno treba, tudi z zidom. Prav tako so bili voljni, sezidati mrtvaško kapelico in mrtvašnico. Kresija (okrožni urad) je vloženo prošnjo, naslovljeno nanjo, oddala dne 1. avgusta 1782 magistratu v nadaljnje reševanje. Dvanajst dni pozneje je obvestil magistrat prosilce, da je izbrani svet za pokopališče neprimeren, ker je močvirnat in ker zastaja na njem voda tako, da dobavljajo tam pozimi celo led. Povrh ni prostor pripraven za zadnje počivališče trnovskih župljanov tudi zato, ker opravila v bližini svoj posel mestni konjač.

Navedeni razlogi so bili torej odločilni, da zaprosena naprava pokopališča ni bila dovoljena in da so se morali prosilci zadovoljiti s pokopališčem pri Sv. Krištofu. Ker je število grobov naraslo od leta do leta, je postalo to pokopališče kmalu premajhno. Zaradi tega je bilo treba njegov obseg večkrat razširiti, in to v letih 1797, 1849, in 1872.

Spricho pričakovanega večjega razvoja mesta proti severu je jela že v devetdesetih letih prejšnjega stoletja dozorevati misel, da bo treba ljubljansko pokopališče prejšnjemu opustiti in si urediti novo, ležeče čim bolj na skrajnem mestnem robu. Zato so se začeli odločati čim bolj jače zanimati za to vprašanje in se posvetovati, kje naj bi bilo novo grobišče. Eni so priporočali dovolj veliko razširitev pokopališča okoli štepanjske cerkvice, a drugi so bili vneti za prostor na severozhodu Ljubljanskega polja. Ker je obveljala volja poslednjih, je bilo ustanovljeno pri Sv. Krištofu pokopališče, ki se uporablja izza dne 1. maja 1906. Kot prvi je bil na njem pokopan, odnosno nanj prenesen od Sv. Krištofa šempetrski župnik Martin Malenšek, ki si je pridobil dokaj zaslug za zgraditev pokopališča na tem kraju ter je točno pol leta poprej — na Vseh svetnikov dan leta 1905. — podlegel kapi. To pokopališče velja izza jeseni leta 1937, ko je bil prizvet k mestu velik del ljubljanske okoličnice, za glavno. Kakor je namreč vobče znano, so zdaj v mestu še tri manjša pokopališča, in to na Viču, v Dravljah, v Štepanji vasi, ter Navje — ta mirni dom zaslužnih naših mož.

Zaradi zanimivosti naj bo objavljen tudi nekdanji postopek ob smrti primerih. Uradni spisi mestnega arhiva pričajo, da je moral svoje dni mrljiški ogleda predložiti kresiji mrljiške liste, na katerih mu je bilo treba napisati primke, imena in poklice mrtvecev, dneve njihove smrti, številke okrajna in hiš, kjer so prebivali mrlji, njihovo starost in bolezen, imena zdravnikov, okrajnih zdravnikov, babic in lekarnarjev, navedbo, ali so preminili prejelci zadnjega popotnika, glavne vzroke smrti in skupno število umrlih.

Ljubljana je bila l. 1780. razdeljena na tri okrajne ali distrikte, ki so jim načelovali zdravniki. Le-ti so morali budno paziti na zdravstvene razmere svojega okrajja in si pomagati z zdravstvenimi pomočniki. Okrajji so pripadali: prvi, obsegojoč župnijo Marjinega oznanjenja in vse šempetrsko predmestje, dr. Jelovšku, drugi, ki je ob-

segal stolno župnijo in poljansko predmestje, dr. Jugovicu in tretje, obsegojoče župniji šentjakobsko in trnovsko, dr. Kastelicu.

Po mrljiških listih je mogla policija vedno ugotavljati pojemanje ali pa naraščanje smrtnih primerov, kar je pomagalo po možnosti prvo pospeševati, a drugo zaustavljati.

Leta 1780. je bilo ukazano, da se mora sleherna mrljiška jama, preden se položi vanjo truplo, posuti z nežganim apnom. Določeno je bilo, da je porabi za otroka, starega do treh let, dve merici apna, od treh do sedmih let, tri, od sedmih do dvanajstih let, štiri, od dvanajstih do sedemnajstih let, pa do osem meric. Apno je prodajal cerkovnik pri Sv. Krištofu ter zahteval za merico tri solde, pri pokopu vojaka pa samo dva solde. Vsem, ki niso mogli plačati zvonjenja, se je dajalo apno zastoj.

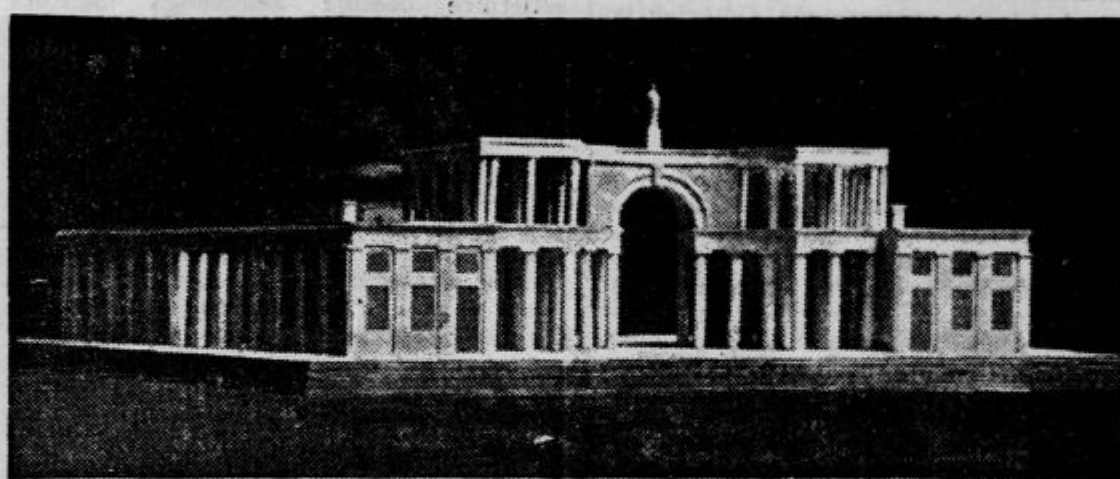
Jama je bila za osemnajstletnega ali starejšega umrlega človeka šest čevljev globoka. Za njen izkop je prejel grobar, ako je bil mrtvec kolikor toliko imovit, 40 krajcarjev, ako pa je bil ubožen, samo 27 krajcarjev.

Pri dvanajstletnih do osemnajstletnih mrljih je znašala pristojbina 30, pri šestletnih do dvanajstletnih 24, pri triletnih do šestletnih 18 krajcarjev, a pri prav majhnem otroku le 17 krajcarjev. Za prenos otroka h grobu je znašala pristojbina 24 krajcarjev. Ako je pomagala grobar nositi mrljico, je zaslužil 57 krajcarjev. Takrat pa, kadar je bilo truplo pokopano v grobu, ob katerem je stal nagrobnik, je dobil grobar za njegov premik 10 krajcarjev.

Mrljiški ogleda je prejemal pred letom 1770 po mrtvečevih premoženjskih razmerah največ 34, a najmanj 9 krajcarjev.

Na grobovih se vžigajo lučke...

Ljubljanci so gomile mrtvih zasuli v cvetje

Ljubljana, 31. oktobra. Misli in poča našega mesta so se spet okrenile na ljubljansko polje, kjer počivajo dragi svojci in prijatelji svoj večni sen. Okrog gomil pri Sv. Križu je zažvelo. Voz za vozom drvi proti polju Ceste tja doli so se napolnile. Kite cvetja, ki je čakalo praznika Mrtvih, so napolnile roke. Pred malo cerkvico se ustavljajo vozovi, iz njih se zgrinjajo trume meščanov.

Sprejemajo jih dela in zaslužka željne roke revnih iz predmestja: priletnih roki, žena v poguljenih capah, premarženih otrok. Radi bi zalili, opravili spomenike, posuli svežega peska na zapuščenom gomilo. Za mal denar. Roke in obrazi so omrznili ob delu in čakaju. Starček ob samokoinici, v katero je položil motiko in grabljeve, si je našel pipico. Čaka nove gospe, da mu bo dala naročilo.

Se je prostora na poteh ob gomilah mrtvih. Pridne roke pripravljajo, popravljajo. Ob vsaki gomili po ena, dve pridni roki. Jutri bo šele zažvelo. Veletoji ljudi bodo preplavili polje, da obiščejo svoje drage, položijo še kakšno cvetko in zažgejo morje lučic. Danes le prinašajo cvetje in vence, pospravljajo in odnašajo, kar je uničila jesenska slana. Ob gospe, ki se je ob grobu svojih dragih zamislila v minljivost tega sveta, se vsak trenutek ustavlja prebzebl dečki, v lahek plašč zavite deklice, žena z ruto na glavi, možakar s polomljenim udom. Vsakdo bi šel rad kaj popravil. Za droben novic »Ne, hvala, vse je pripravljeno!«

Pred vzhodom so se porazdelili ljudje, ki prosijo usmiljenja za uboge: za revno mladino, za vojne invalide. V puščicah ropečjo osamelci novci. Da bi jutri ljudje ne pozabili svojih dolžnosti do bližnjih! Da bi odstopili kak dinar od denarja, ki ga bodo izdali pri prodajalcih cvetja in zelenja, pri svecarjih! Toda tudi ti: dvakrat naj se vsak premisli, preden se bo onegavil, ali bo dal

za svoje delo, medtem ko je bila njegova dolžnost, ogledati siromašnega mrljico brezplačno. Mrljiški list je moral predložiti kresiji, a mestni magistrat je želel, naj bi se tudi njemu izročila poročila v umrlih osebah, in sicer zaradi zapuščenih razprav in zavoljo naznanitve smrti upokojencev finančnemu oblastvu, ker mora njihove pobornice za navedbo bivanja in življenja potrjevati. Zato je prošil magistrat, naj naroči kresiji mrljiškemu ogledu, da bo tudi njemu pošiljal vsak teden mrljiške liste. Sprva se kresija za prošnjo ni dosti brigala, zakaj magistratu je pisala, da ima mrljiški ogleda Anton Steiber premajhno plačo, da bi pisal mrljiška poročila še za magistrat. Toda leta 1787, se je kresija vendar omečila in določila, da mora tedanji ogleda mrljiške liste izročiti magistratu, ki pa jih je dolžan vsako sredo in soboto do desetih oddajati kresiji. Kadar med tednom nihče ne umre, pa mora tudi o tem poročati. Takratni mrljiški ogleda Janez Melzer je imel sto goldinarjev letne plače.

V prejšnjih časih so v Ljubljani mrljice navadno nosili pokopat. Ko pa je dne 28. junija 1889 ustanovil ljubljanski tapetnik in trgovec s pohištvo Franc Doberlet pogrebni zavod, so premožnejše mrljice začeli na pokopališče tudi voziti. »Laibacher Tagblatt« je pisal leta 1870, da je obrat Doberlet zbral prav lepo uniformirano godbo, ki je igrala pri pogrebih — Manjši pogrebni zavod, ki ga je ustanovil leta 1906. Fran Vidali v Prešernovi ulici št. 44, je kmalu prenehal obratovati — V mesecu januarju leta 1909, pa je ustanovil nasloves Josip Turk prvi slovenski pogrebni zavod s sedežem v Komenkega ulici.

Meseca februarja leta 1914. je prevzela mestna občina tako Doberletovo kakor Turkovo podjetje ter ustanovila mestni pogrebni zavod, ki je nastanjen na Ambrozevem trgu in kjer bo ostal do časa, ko bo izročene Zale skoraj tik pokopališča pri Sv. Križu svojemu namenu.

Alojzij Potočnik

BABYMIRA krema

SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUSCAJE, RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LISAJE IN VSE NECISTOSTI KOZE PRI OTROCIH IN ODRAŠLIH. NAGLO SUŠI OD ZNOJA ALI MOKRENJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOZO. DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENI DIN 10.— ZA ŠKATLICO.

Sejo kamen za novi mavzolej, po dvajsetih letih svobode postavljen borem za domovino. Iz megle nad ljubljanskim poljem so se pravkar utrgali in pripeljali nad grobove trije avioni. Ljudje, ki so se sklanjali nad grobovi, so zrazvali hrbe, njih pogledi so sledili velikim zračnim ptičim, ki so zakrožili nad gomilami. Dvajset let so junaki počivali v miru. Zdaj brne motorji avionov nad njih gomilo. Dvajsetletni pokoj je bil odmor in priprava. Zgodovina ne pozna postanka. Vojaki, ki ležite v skupnih gomil-

lah, na katere so vam pravkar zasadili sloka drevesca z dolgim, ostrim trnjem, ali je bil vaš trud zaman? Po dvajsetih letih svobode smo vam postavili dostojen spomenik v zahvalo za vaše žrtve, danes, ko bolj kot kdaj znamo ceniti vašo žrtvo in našo svobodo! Tja bomo romali in mislili na svobodo našega rodu, ki ste nam jo skovali iz svojih žrtvovanih življenj. Dan vaših mrtvih nam bo ob vaši gomili svetel spomin in živ opomin!

Mrtvaške njive Maribora in okolice

Maribor, 31. oktobra. Spet bodo zagorele lučke na naših mariborskih ter okoliških pokopališčih. Na tisoče in tisoče Mariborčanov bo opravilo svojo pietetno dolžnost s počastitvijo spomina blagih pokojnih. Za Maribor bo letošnji praznik mrtvih posebne važnosti, saj bomo lahko letos poslednjč poromali na staro mestno pokopališče, ki bo s 1. januarjem 1940. zaprto. Dotlej imajo svojci pokojnikov čas, da dajo izkopati ostanke svojcev ter jih prepeljati na druga pokopališča.

Oe izzvamemo znana mariborska prazgodovinska pokopališča, nadalje staro mejsko pokopališče okoli kapelice Sv. Katarine, ki je bila podrtá 1844 in kjer je danes vrt mejskega dvora, nadalje staro magdalensko pokopališče okoli cerkve, staro mestno pokopališče okoli stolnice, potem pokopališče okoli cerkve Sv. Ulrike, ki je stala na vogalu Aleksandrove in Prešernove ulice, potem stari židovski pokopališči v židovski in Strmi ulici ter staro protestantsko pokopališče na Betnavi. Je sedanje staro mestno pokopališče ob Strossmayerjevi ulici najstarejše mariborsko pokopališče. To pokopališče, ki je last mariborske stolne in mestne župnije, obsega 25.018 m². To staro mestno pokopališče je dobilo poseben pomen, ko je bilo opuščeno leta 1783 pokopališče pri stolnici in pozneje tudi Ulrikovo pokopališče. Tukaj so pričeli pokopavati mrljice leta 1783. Toda kmalu je zmanjkalo prostora. V letih 1868 do 1879 se pojavi v Mariboru neke vrste prva pokopališka kriza. Pomagali so si s tem, da so staro mestno pokopališče povečali z novim delom, ki je bil blagoslovljen leta 1868. Priključeno mu je bilo protestantsko pokopališče. Na starem mestnem pokopališču so pokopavali mrljice do leta 1910, oziroma 1914, izjemoma v nekaterih primerih tudi do leta 1923. Na starem mestnem pokopališču je bilo pokopanih okoli 20.000 mrtvecev. Poleg škofa A. Slomskega, počivajo tukaj prvi slovenski novinar Anton Tomšič, znani matematik Blaž Matek in šolnik Janes Koprivnik. Telesne ostanke znanega nacionalnega in sokolskega delavca odvetnika dr. Vladimira Berneca so že prepeljali v Kamnico.

V času prve pokopališke krize je uredila mariborska mestna občina leta 1879 na Pobrežju posebno pokopališče za magdalenski mestni okraj in druge bližnje naselbine. Tukaj naj bi se razvilo nekako osrednje mariborsko pokopališče. Misel osrednjega pokopališča pa se ni mogla uresničiti, tudi pozneje ne, ko je leta 1890 kupila mariborska mestna občina nov prostor za pokopališče ob Koroški cesti pri takozvanem »Monte bello«. Zaradi raznih vzrokov je namreč magdalenska župnija staro magdalensko pokopališče ob koroški železniški progi, kjer so pokopavali mrljice od leta 1788 do leta 1879. To staro magdalensko pokopališče so povečali leta 1862 in 1876. Pokopanih je bilo tukaj 10.000 ljudi. Pokopališče so leta 1880 zaprli. Mrtvašnica stoji še danes. Leta 1908 so uredili tukaj park, ki so ga 1927 povečali. Magdalenska župnija je svoje novo cerkveno pokopališče na Pobrežju povečala in sicer leta 1893 in 1907. Tukaj vzbuja pozornost grob trpinca A. Keimarića z napisom »Obtožujem«.

Okoli leta 1910 pa je nastala zaradi prenapetosti starega mestnega pokopališča druga mariborska pokopališka kriza. Mestna in stolna župnija je kupila leta 1911 na Tezmem prostor za novo pokopališče, ki pa je bilo opuščeno že leta 1914. Tukaj je bilo pokopanih 85 mrtvecev. Danes nudi to preručeno in zapuščenno pokopališče žalostno sliko. Mariborska cerkvena občina pa je kupila na Tezmem svoje zemljišče, kjer so pričeli leta 1914 pokopavati svoje mrljice. To po-

kopališče je zelo lično. Na drugi strani pa se je v zvezi z drugo mariborsko pokopališko krizo osredotočilo pokopavanje mrtvecev vse bolj na Pobrežju. Na prostoru, ki ga je leta 1879 kupila mariborska mestna občina in ki obsega danes 23.560 kv. metrov, so začeli pokopavati mrljice v številnejših primerih že leta 1910, zlasti pa leta 1914. To pokopališče je bilo 1920 razširjeno. Danes je pokopanih tukaj okoli 14.000 ljudi. Vsako leto jih pokopljejo okoli 800. Na mestnem pokopališču na Pobrežju počivajo telesni ostanke številnih zaslužnih moč, med drugim osvoboditelja Maribora generala R. Maistra, carzanskega junaka dr. Pivka, mecena dr. Pavla Turnerja, nacionalnih borcev dr. Rosine, dr. Pipuša itd.

Misel osrednjega pokopališča v Mariboru ni uspela. Dejansko pa se je pokopališko vprašanje mariborskih župnij združilo na istem terenu, to je na Pobrežju. Ta misel ločenih, toda prostorno bližnjih pokopališč je prevladala pred-

Spomenik žrtvi dela Keimariću

vsem leta 1929, ko se je frančiškanska župnija uredila v neposredni bližini mestnega in magdalenskega pokopališča na Pobrežju svoje posebno pokopališče, ki obsega 22.620 kv. metrov. Poseben okras tega pokopališča so lepe arhade.

Mariborčani pa bodo pohiteli jutri tudi na grobove okoliških pokopališč, kjer spijo dragi svojci svoje nevezdrano spanje, zlasti v Kamnico, Sv. Peter nize Maribora, potem na ravnjavno pokopališče, ki je bilo otvoreno leta 1880, ter studensko pokopališče, ki ga je uredila studenska občina leta 1879 ob cesti proti Limbušu, oziroma Pekram in ki je bilo leta 1912 povečano. Spomniti pa se moramo tudi pokopališča pri Sv. Marku nize Ptujja, kjer pokopljejo vsako leto številne žrtve Drave.

Na dan Vseh svetnikov ob 11. se zbore nacionalni Mariborčani na grobu prvega slovenskega novinarja Antona Tomšiča, ki počiva na starem mestnem pokopališču, tradicionalna skupna počastitev pokojnih pa bo pop. na pobreškem pokopališču.

Postani in ostani član Vardnikove družbe!

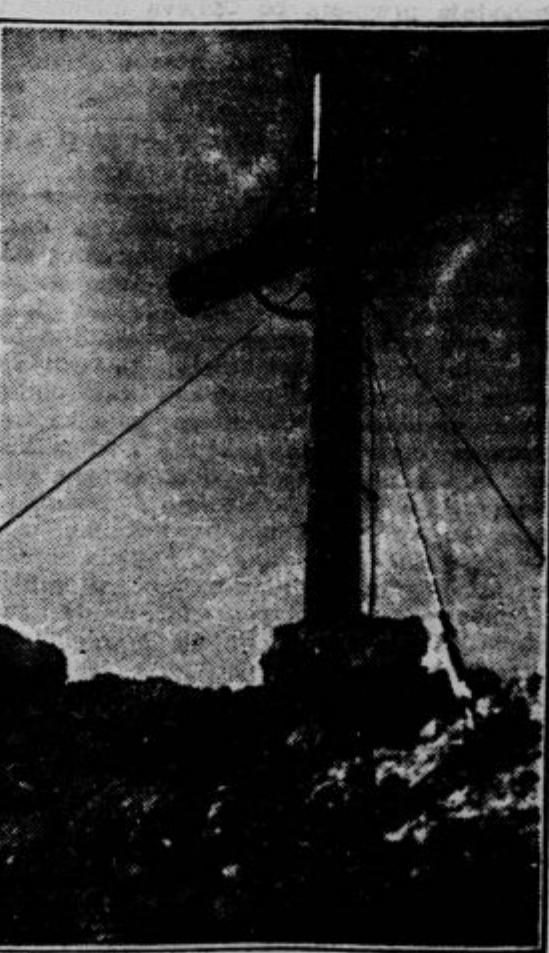
Vsi sveti v gorah

Ni dolgo, ko se je z gora poslovilo poletje in je že dahnil preko skalnih velikanov jesenski mraz. Z zapada in juga so pritislile vlažne megle. Sever je kmalu ohladil ozračje, slana je požgala rože in shladila zemljo. V gozdu je porumenelo listje in rdeči zublji bukovja so se dvigali iz dolin visoko proti skalnim robom. Tik pod skalami na goličavah so se pozlatili mecesni. Skoro vsako jutro je pobelila slana jase, skoraj gozdov, gori visoko v pečeh pa so se pokazali snežni in ledeni kristali in vse to je po svoje okrasilo jesensko prido go- ra. Veter je bil preko goličav, kuštral dolgo gorsko travo, se upiral v od viharjev okleščene in od strele osmcjene mecesne, da so se upogibali in ječali pod pritiskom. Upiral se je veter v peči, grape in grebene s seboj pa je z juga gnal megle in oblake, polne dežja. Megle so se prihujeno vlačile po južnih robih proti grebenom. Na grebenih pa so z vetrom zaplesale in se vrtinčile v zraku. Spodaj v gozdovih se je veter upiral v porumenelo in rdeče listje, akozi gozd je venomer šumelo. Listje je odpadalo in veter ga je nosil visoko v zrak, da se je marsikateri list pridružil razcefranemu meglam. Temni oblaki pa so ostali na grebenih; postrojenci kot grozeča vojska, vedno pripravljene, da vsak čas prinese hudo uro nad dolino. Končno so se spustili kot slapovi preko skrbnih tenso ob stenah navzdol. Dolina je postala sivo potemnela, pred bližajočo se nevihto je vtihiilo vse in v tem svinčenem somaku pričakovalo novoga časa. Megle so se spustile med gole veje, iz oblakov pa je začelo deževati,

Po grapah in tokavah so vode narasle. Ko je prenehalo deževati, je postalo še bolj hladno, megle so se dvignile pod oblake, visoko v gorah pa je snežilo. Spet se je spustil svinčeni svod in tudi v dolini so začele padati snežinke.

Na dan vseh vernih duš je snežilo vse do mraka. Vse je bilo mirno in brez vetra. Sneg pa je padal... Iz vasi se je pozno v mrak oglasil zvon Zdrave Marije. Glas zvonca se je pomešal s snežinkami in poromal skozi lesove gori do stena, se odbil preko doline na nasprotni skalni greben in dalje do vseh robov in sten naših gor. Potem pa je legel za kratak čas molk na ves zagorski svet. Malo za tem pa se je sredi Velike stene na skalnem prostoru med prevesami in nad prepadi oglasil daljni glas. Na ta glas so se oglasili še drugi, globoki, kot da so prišli z onega sveta. Oglasil se je oni izpod plazov in tudi oni zmznjeni se je odzval vabilu. Tako je šlo vzhodnojevanje od Ozebnika do drugega žleba preko vseh grebenov do poslednje stene. Vsi so se oglasili. Tudi oni iz Kamniških planin so se zbudili, se ponešali med snežinke in preleteli so duhovi dalje, da se ta večer pomenijo, kako je bilo nekdanj.

Prišli so vsi, ki so v gorah iskali svojih potov in so hodili tja v stene, žlebove, grape in grebene skozi mraz in viharje po borbena doživlja. Hoteli so si na ta način priboriti večje pravice do poštenega življenja. Veliko jih je bilo, preveliko samih mladih, idealnih ljudi, ki so se zbrali ta večer na onem prevaju pod mogočno črno steno. Vse je zvalil klic gora, ki je bil pri njih tako velik in močan, da so šli in odšli za njim v dalje nedogledne. Zgrabila jih

Spominski križ na škrlatni za vso, ki se se ubili v gorah (Foto: Marjona)

je želja po boju, ki dela življenje močno in ga pripravlja v teh težkih dneh za bolj-

še čase. V gorah so iskali ti mladi ljudje človekovo bistvo. Čestokrat so ga iskali prav blizu meje med življenjem in smrtjo. A gore imajo še od nekdaj svoje zakone, ki bodo trajali večno, le-tam ubogi človek ni kos. Mlad moč pa ne trpi zaprek in ugank, on hoče odkriti in razodeti. Mladina se odneha na svojih potih in odkriva poslednje zatore tajnosti stvarstva. Vsi ti, ki so po planinskih potih odšli v večnost, so bili željni, akustati svoje moči. Hoteli so hoditi po potih, kjer se nihče ni hodil. Vedeli so, da je lepo, narediti nekaj, kar drugi ne smore in za kar je potrebna posebna sposobnost. Uživali so ob zavesti, da imajo v sebi toliko življenjske sile, da lahko opreminjajo nemogoče v mogoče in prav to jim je bila najbližja višja vrednost življenja. Žrtvovali so se za svoje ideale in pokazali so pot, ker so vedeli, da je bogato, žrtvovati se za take cilje.

Pripovedoval je, kako je bilo takrat, ko se je odprl pokol, ko se je nepretrgoma bliskalo, ko je tuljil vihar in je naval oblakov zbudil vse vetrove, ko nisi videl v steni pred prede, ko so pogledi zaman iskali prijemov in stopov, ko je pričelo deževati, ko so slapovi lilj preko njega; povedal je, kako je bilo takrat, ko ga je gora in razbela narava prišla k strahu.

Prav tam na robu se je oglasil drugi. Pravil je, kako so sunki vetra prinašali snežne zastave preko grebena, kako je sneg v kratkem času pobelil vso steno in kako je obupal nad strašnim položajem.

Steinjen ob steno se je oglasil znova in zavilaj duh, kakor strahno je bilo, ko je gorol grobav v bližini in ječal pod pritiski

vetra, kako mu je vihar zaorglal poslednjo pesem.

Kako je bilo takrat, ko sem moral odvreči vse železne stvari in se skril pod preveso, zunaj je besnel pokol, jaz pa sem postal ujetnik gore, dolgo eno noč in en dan in še eno noč, je zajel neznan duh, sloneč na skali.

Tesno mi je, če se spominam na one ledene igle, ki so mi bical obraz, zastajal je dih, lovil sem sapo. Mraz pa mi je z ledenimi prsti silil pod obleko in se zajel v mozeg, da so mi pojemale mladostne moči.

Takrat, ko je nastopil vihar ko sodnega dne, sem se zavedel, da lahko vsak trenutek in vsak napaden gib prinese kaj hudega, takrat me je bilo resnično strah. Zbrl sem se in zatajil strah mraz in utrujenost in šel sem srečen mimo smrti. To je bilo enkrat — a drugič?

Ko sem nastopil poslednjo pot in se nazeil tu med vas, sem nastopil tako pot, kjer ničesar ne morem imenovati lahko ali ne nevarno. Naneslo je tako, da se mi je sredi dela odkrutil edini prijem v prevezi, zaupil sem, veter pa je moj poslednji glas raztrgal in odnesel v dolino. Jaz pa sem padal — padal —

Vsi so govorili. Vsak je povedal svojo. Kako je takrat snežilo, kako je naglo prišlo nevrme, kako je mraz ubijal in utrujal moči in zagon, kako je varljiva akala zahtevala svoje, kako je na grebenom ob sunkih vetra, ki se je razvnela lovila ravnotežje, kako je v privesi popustil edini prijem, kako je za zamajal klin kako se je napela vrv, zabrnela, in potem — pota potovanje akosi zrak navzdol v večnost.

Za podališanje naročnine

prosimo cenjene naročnike, ki prejema list po pošti in jim je naročnina potekla, da se poslužijo položnic, ki so jih prejeli za vplačilo nadaljnje naročnine in sicer zaradi poslovnega reda pri upravi že prve dni meseca novembra. Kdor ima še kak zaostanek, naj ga sečaja, ko se leto pomika h koncu, in pa da ne zgubi za svoje pravice do »Jutrovega« nezgodnostnega zavarovanja pri Zedinjeni zavarovalnici d. d., s tekočo naročnino vred poravnava. Kakor znano, velja zavarovanje le za naročnike, ki imajo naročnino poravnano vsaj za ves čas do 14 dni pred nezgodo.

Uprava »JUTRA«

Domače vesti

* Zaradi današnjega velikega praznika bo prihodnja številka »Jutra« izšla šele v petek jutraj.

* Občni zbor združenja aktuarjev krajevine Jugoslavije. Letošnji redni občni zbor je bil v nedeljo 29. oktobra v sejni dvorani »Vzajemne zavarovalnice« v Ljubljani. Poleg tekočih poslov je bilo na dnevnem redu tudi več izrednih zadev. Predvsem je občni zbor enoglasno imenoval g. Radovana Matjašiča, generalnega direktorja SUZOR-a v Zagrebu, za oziroma njegove izredne zadatke v našem socialnem in zasebnem zavarovanju, nadalje za njegove zasluge kot eksperta pri številnih mednarodnih pogodbah itd. itd. za častnega predsednika združenja. Zaradi sedanje politične napetosti se je pečal občni zbor z vprašanjem vojne rizika, to je s problemom vključitve škod, katere povzročila vojna v življenjskem in elementarnem zavarovanju, v zavarovanje itd. — Popoldne je bil slavnosten banket v srebrni dvorani hotela »Union«, na katerem je zastopal »Vzajemno zavarovalnico« njen prvi podpredsednik prečastiti g. Mikar in banko »Slavija« pa njen generalni direktor gospod dr. Bole.

30 vrst kolonjske vode, odlično parfümiranih — toči v vsaki količini — in po nizkih cenah Parfumerija »VENUS«, Tyrševa.

* Častitljivi jubilej zaslužnega zdravnika. Kastavski zdravnik dr. Kajetan Dabovič, ki je doma z Reke, 1. ja 23. ob mladosti v Kastavu, je slavil te dni 40letnico svojega zdravniškega delovanja. Ta njegov jubilej pa bi se lahko imenoval tudi jubilej najpoštenjše in humanitarne dela, kajti dr. Dabovič je v svojem poklicu in tudi drugače velik dobrotnik revnega ljudstva. Neštetihi siromakom nudi zastojni zdravniški pomoč in v kratki in okratni in dobrodelne organizacije ali ustanove, pri kateri ne bi z največjo požrtvovalnostjo deloval. Dolga leta je bil okrajni zdravnik, a čeprav je bil za svojo službo še v vsakem oziru sposoben, so ga vendarle leta 1936. upokojili. Vest o njegovi upokojitvi je prebivalstvo hudo razburilo in v vsaki hiši Kastavščine so podpisovali vlogo za njegovo reaktiviranje. Prošnja sicer ni imela uspeha, pač pa je dr. Dabovič ugodi prošnji prebivalstva ter ostal v kraju. Njegova pokojnina je skromna, reveže pa še vedno zdravi zastojni ter odklanja vse, kar mu ponujajo za trud in odškodnino. Večkrat se je že zgodilo, da so mu kmetje, ki jim je rešil življenje, hoteli pokloniti zemljišča in celo hiše, a je človekoljubni zdravnik vse take poklone odklanjal.

gova pokojnina je skromna, reveže pa še vedno zdravi zastojni ter odklanja vse, kar mu ponujajo za trud in odškodnino. Večkrat se je že zgodilo, da so mu kmetje, ki jim je rešil življenje, hoteli pokloniti zemljišča in celo hiše, a je človekoljubni zdravnik vse take poklone odklanjal.

NAJNOVEJŠI VZORCI
ZA DAMSKE KOSTUME
RAVNOKAR DOSPELI
BOGATA IZBIRA
A & E. SKABERNE LJUBLJANA

* Smrt četniškega vojvode Petka Taneviča. V svojem rojstnem kraju Bogomlju v Južni Srbiji je umrl slaven četniški vojvoda Petko Tanevič-Stanković, ki se je rodil leta 1862 in je že kot 18letni mladenci postal četnik pod poveljstvom vojvode Nikole Trajkovića. Po neki borbi je ranjen padel Turkom v roke, ki so ga potem v Solunu obsodili na 7 let roblje. Ko je leta 1888. prestal roblje, se je vrnil v svojo domovino, a je že šest let pozneje spet postal četnik in se je pod poveljstvom vojvode Sokolovića udeležil mnogih bojev s Turki. Njegovo funaštvo in požrtvovalnost je vojvoda Sokolović visoko cenil in imenoval ga je za svojega namestnika. Po znameniti bitki pri Drinovcih leta 1907. je Petko Tanevič organiziral samostojno četniško četo, katero je vodil med vsemi osvobodilnimi borbami. Med osvobodilci arabskega juga je zavzel četniški vojvoda Petko častno mesto.

* Sneg na Bjeloviru in Velebitu. V zadnjih dneh je spet divjalo orkansko neurje nad severno Dalmacijo. Med plohami se je ponekod vspela debela toča, orkanski veter pa je napravil dosti škod v raznih pristančkih. Po neurju pa je gore pobelil sneg. Največ snega je na Bjeloviru, a tudi na pobočju Velebita ga je že za 20 cm.

* Velike poplave v Banji. Po dolgotrajnem deževju so močno narasle reke in vsi potoki v Banji. Reka Glinca je že blizu 4 m nad normalo, številni potoki pa so se spreminili v močvirne hudournike ter poplavlili velika zemljišča. Vsa polja okrog Petrinje so pod vodo, a majhna reka Petrinčica je tako močno narasla, da predstavlja njeno izlivi veliko nevarnost za vse področje proti Sisku. Okrog Gline in Topuskega se je razlilo vodovje iz reke Gline in njenih dotokov in so nastala številna precej velika jezera. Ker še vedno dežuje, odo poplave povzročile ogromno škodo ker bodo pod vodo uničeni zasadi poljski pridelki.

* V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in oteklim jetem, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda milo deluje in zanesljivo odpravlja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže nečinkovito.

Opi. rez. št. 3. 1074/39.

* Gradbeno delavnost v Beogradu. Letos so zgradili v Beogradu nad 500 novih poslopj, s katerimi je pridobljeno nad 2000 novih stanovanj. Gradbeno delavnost je bila zelo živahna v vseh delih mesta in tudi na periferiji. V zadnjih šestih letih je po številu gradbenih dovoljenj doseglo letošnje leto prvo mesto. Od osvojenega leta konca oktobra letos so zgradili stroški novih zgradb 3 milijarde in 700 milijonov. Z letošnjimi novimi privatnimi zgradbami vred je dobil Beograd po osvojenju 7850 novih privatnih hiš.

* Podjetnost domačih ljudi. Znano trgovino koles, živalskih strojev, nadomestnih delov in mehanično delavnico Ivan Jax v Ljubljani, Tyrševa cesta 36, sta prevzela zavedna narodnjaka gg. Švajcer Rudi in Kajzer Drago. Prehod tega renomiranega podjetja v domače roke javnost toplo pozdravlja in ga bo tudi nedvomno primerno podprla. (—)

* Razbojniki so napadli menih. V pravoslavni samostan Duži blizu Trebinja je vdrla ona sedem maskiranih razbojnikov. Napadali so morali dobro poznati razmere v samostanu, kajti prišli so v noči istega dne, ko je iguman Nikolaj dobil precej denarja za dva iz samostanskega gozda. Razbojniki so poznali tudi dobro samostanske prostore in so se naravnost napotili v celico igumana. Preteč mu z revolverji, so zahtevali od njega ves denar. Iguman je planil na hodnik ter klical na pomoč ostale menihe. Z igumonom vred je bilo v samostanu samo pet menihov in med njimi ter razbojniki se je razvila ogorčena borba. Razbojniki so bili oboroženi z revolverji in noži, menihi pa niso imeli nobenega orožja. K sreči je samostanski vratar še pravočasno doklical neke vaščane, ki so razbojnike pregnali. V borbi so bili ranjeni iguman Nikolaj in dva menihi.

KINO MATICA 21-24
Ob 15, 17, 19 in 21.15.
topolidska predstava
dane odpade.

MARIA ANTOINETTA

Založba zadnje francoske vladarice.
NORMA SHEARER
TYRONE POWER

MISTERIJOZNA GROZODEJSTVA Mr. WONGA

PREMIERA DANES!

Samo za močne živce!

Misteriozna senzacija iz zakulisja kinškega okraja v San Franciscu. — V mučnini kitajskega razbojnika, kjer se dogajajo najstrašnejša grozodejstva! — Izredno napeto!

Kot dopolnilo ameriške senzacije vrtoglavega tempa: ŠTEVILKE, KI PRINAŠAJO SMRT (Noči v Monte Carlu) Zaradi dolžine programa se vrše predstave ob 14.30, 16.45, 19. in 21. uri.

KINO SLOGA, tel. 27-30

napotili v celico igumana. Preteč mu z revolverji, so zahtevali od njega ves denar. Iguman je planil na hodnik ter klical na pomoč ostale menihe. Z igumonom vred je bilo v samostanu samo pet menihov in med njimi ter razbojniki se je razvila ogorčena borba. Razbojniki so bili oboroženi z revolverji in noži, menihi pa niso imeli nobenega orožja. K sreči je samostanski vratar še pravočasno doklical neke vaščane, ki so razbojnike pregnali. V borbi so bili ranjeni iguman Nikolaj in dva menihi.

Iz ljubljane

u— Članstvo krajevnih organizacij Legije koroskih borcev vabimo, da se polnoštevilno udeležijo na dan 1. novembra popoldne ob 16. uri svečanosti v spomin na padle vojske na pokopališču pri Sv. Križu. Po svečanosti katero priredijo vse bojevnike organizacije s sodelovanjem vojske oblasti, obiščejo grobove naših padlih tovarišev, ki iz tehničnih razlogov niso bili ekshumirani in prepusteni v skupno grobnico. Vse te grobove kakor tudi one na Viču in v Dev. Mariji v Polju obišče delegacija Legije, vabimo pa tudi občinstvo, da se na ta dan posebno spominja onih, s katerimi smo se pred 20 leti skupno borili. Padlim junakom, uživajočim večni sen v domači zemlji kakor tudi onim, ki leže pokopani daleč od nas, pa kličemo: Počivajte v miru in slava vam! Glavni odbor LKB

u— Filozofsko društvo bo imelo v soboto 4. t. m. ob 18. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi svoje prvo predavanje. Predavala bo docentka g. dr. Alma Sodnikova o temi: Filozof F. S. Karpe in »Academici operosorum«. Odlomek iz zgodovine filozofije pri Slovencih. K predavanju so vabljivi vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

IZ LJUBLJANE

u— Najlepši in najprimernejši okras za grobove nam ponujajo v Vrhovnem socialnem svetu združene karitativne organizacije in dobrodelna društva pred vsemi pokopališči in tudi po mestu, da letos pač ne bo več groba brez sveč in vencev vsesvetke akcije. Dobro misleče in tudi praktično čuteče občinstvo se je odločilo, da letos z odkupninami od razkošja na grobovih splošno počasti rajne z dobrimi deli, saj je pri nas cvetje zvela slava in tudi bohotnega uvoženega cvetja primanjkuje zaradi vremenških nepravil. Razen tega se pa Ljubljancem zavedajo resnih časov, ko bahaštvo z razkošjem gotovo ni na mestu in bo zato razsoda javnost okrasila grobove s preprostimi venci in svečami vsesvetke akcije ter tako svojo pleteto združila s podporo revežem, ki trepetajo v strahu, kaj jim prinese zima.

Rokavice, nogavice, karničnik, Nebotičnik.

u— Elitni ples kemikov ob priliki dvajsetletnice obstoja kemičnega inštituta universe kraja Aleksandra I v Ljubljani se bo vršil v soboto 25. novembra v Kazini. Čisti dobiček ta prireditve je namenjen za podporo revnejšim akademikom kemikom. Zato pričakujemo, da bo vsa javnost naše delo podprla in se odzvala v velikem številu našemu vabilu. Odbor. (—)

u— Otvoritev predavanja društva »Bošče« matice v Ljubljani, popularne ljudske univerze, bo v soboto 4. novembra v salonu pri »Levis« ob 21. Ta večer nastopi g. prof. dr. Lavo Čermelj s temo »Sodobni problemi manjšinske zaščite«. Predavatelje bo v kratkih obrih pokazal izpremembe v gledanju na narodne manjšine in njihovo zaščito, ki so jih izvale spremembe v nazorih o pripadnosti narodu in državi. Iz prijaznosti sodeluje ta večer tudi odevski pevski društva »Sava« pod vodstvom vrliga pevovodje g. Venturinja. Vabimo vse Sočane, člane vseh emigrantskih društev v Ljubljani in okolič ter vse naše prijatelje. Vstop vsem prost, vsi dobrodošli! (—)

u— Da ne bo prevelike gneče pred pokopališči, se odkupijo že v mestu od razkošja na grobovih in si prikrbite nakaznice na sveče in vence vsesvetke akcije že v mestu v trgovini mestne elektrarne na Mestnem trgu in v poslovalnici mestne planine v kresli na Nabrežju 20. septembra, belezelo sveče in vence pa dobite v pisarni vsesvetke akcije v pritličju Mahrove hiše ter na vseh stojnicah po mestu in pred vsemi pokopališči, kjer so dobrobršne članice in člani karitativnih organizacij in dobrodelnih društev že večerj poštvovalno vabila obiskovalce grobov, ali počaste rajne z dobrimi deli in prid mestnim revežem.

u— Pred 1. novembem pri Sv. Križu bodo stojnice vsesvetke akcije nasproti glavni vzhodu za one obiskovalce grobov, ki se bodo pripeljali s tramvajem in drugimi vozili, a ob vhodnem poslopju Zal bodo stojnice za one, ki bodo šli po nakopališče. Da pa na pokopališčih ne bo prevelike gneče, naj se dobrotniki revežev že v mestu odkupijo od razkošja na grobovih in si prikrbite nakaznice ali pa tudi belezelo sveče in vence. Počastite rajne z dobrimi deli!

u— Oglejte si zalogo najnovejših pletenin po ugodnih cenah pri K. Soss, Mestni trg št. 18. (—)

u— Za mestne reveže so darovali: g. Jožip Šubert, obratovodja Kemične tovarne v Mostah, 100 din mesto venca na grob pok. g. Ivana Finkelma; g. Avgust Martič, idjucavničarski mojster na Cesti 29. oktobra št. 14., v počastitev spomina nadzornika Fortunata Lužarja 100 din; lastnik kolekture sreč »Vrelec sreče« g. Alojzij Pinaleski v Bethovnovi ulici pa 1000 din. Mestno poglavarstvo izreka vsem dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpisanih. Počastite rajne z dobrimi deli!

u— Novi začetniški plesni tečaj za novince-dame in gospode otvori plesni zavod »Jenke« v Kazini ta petek 3. nov. ob 20. uri. Informacije za posebne ure in vpisovanje proti legitimiranju vsak dan ob 11. do 13. in 15. do 19. ure. Akademik-dijakinja imajo popust. V nedeljo 5. nov. ob 18. uri prvi popoldanski ples. (—)

u— Izredno napeto film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« v kinu Slogi. Prijatelji napetih filmskih snovi bodo imeli te dni s programom v kinu Slogi veliko veselje. Film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« nas popelje v zloglasno kitajsko četrt milijonskega vele-mesta San Francisko. Skozil ozke ulice, temne, umazane prehode, kjer se skrivajo razni sumljivi tipi pridemo v klet Mr. Wonga, opasnega kitajskega bandita. Ta klet, spreminjena v mučnino, je opremljena z vsemi najbolj rafiniranimi mučninskimi napravami in tu se dogajajo grozodejstva, da se gledalcu jeziho lasje. Iz te mučnine, kjer ima Mr. Wong centralo vseh svojih zločinških početij, je rešitev izključena in vendar je to uspešno mlademu novinarju na izredno spreten in junaški način. Film je veselozi napet in gre gledalcu, ki grozovitost prizorov ni vajen izredno, na živce, zato ga priporočamo tudi le takim ljudem, ki imajo prav dobre in močne živce. Kot dopolnilo doda kino Sloga še senzacionalen kratek film »Številke, ki prinašajo smrt« ali »N.č. v Monte Carlu«. (—)

u— Nov začetniški plesni tečaj za novince-dame in gospode otvori plesni zavod »Jenke« v Kazini ta petek 3. nov. ob 20. uri. Informacije za posebne ure in vpisovanje proti legitimiranju vsak dan ob 11. do 13. in 15. do 19. ure. Akademik-dijakinja imajo popust. V nedeljo 5. nov. ob 18. uri prvi popoldanski ples. (—)

u— Izredno napeto film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« v kinu Slogi. Prijatelji napetih filmskih snovi bodo imeli te dni s programom v kinu Slogi veliko veselje. Film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« nas popelje v zloglasno kitajsko četrt milijonskega vele-mesta San Francisko. Skozil ozke ulice, temne, umazane prehode, kjer se skrivajo razni sumljivi tipi pridemo v klet Mr. Wonga, opasnega kitajskega bandita. Ta klet, spreminjena v mučnino, je opremljena z vsemi najbolj rafiniranimi mučninskimi napravami in tu se dogajajo grozodejstva, da se gledalcu jeziho lasje. Iz te mučnine, kjer ima Mr. Wong centralo vseh svojih zločinških početij, je rešitev izključena in vendar je to uspešno mlademu novinarju na izredno spreten in junaški način. Film je veselozi napet in gre gledalcu, ki grozovitost prizorov ni vajen izredno, na živce, zato ga priporočamo tudi le takim ljudem, ki imajo prav dobre in močne živce. Kot dopolnilo doda kino Sloga še senzacionalen kratek film »Številke, ki prinašajo smrt« ali »N.č. v Monte Carlu«. (—)

u— Nov začetniški plesni tečaj za novince-dame in gospode otvori plesni zavod »Jenke« v Kazini ta petek 3. nov. ob 20. uri. Informacije za posebne ure in vpisovanje proti legitimiranju vsak dan ob 11. do 13. in 15. do 19. ure. Akademik-dijakinja imajo popust. V nedeljo 5. nov. ob 18. uri prvi popoldanski ples. (—)

u— Izredno napeto film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« v kinu Slogi. Prijatelji napetih filmskih snovi bodo imeli te dni s programom v kinu Slogi veliko veselje. Film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« nas popelje v zloglasno kitajsko četrt milijonskega vele-mesta San Francisko. Skozil ozke ulice, temne, umazane prehode, kjer se skrivajo razni sumljivi tipi pridemo v klet Mr. Wonga, opasnega kitajskega bandita. Ta klet, spreminjena v mučnino, je opremljena z vsemi najbolj rafiniranimi mučninskimi napravami in tu se dogajajo grozodejstva, da se gledalcu jeziho lasje. Iz te mučnine, kjer ima Mr. Wong centralo vseh svojih zločinških početij, je rešitev izključena in vendar je to uspešno mlademu novinarju na izredno spreten in junaški način. Film je veselozi napet in gre gledalcu, ki grozovitost prizorov ni vajen izredno, na živce, zato ga priporočamo tudi le takim ljudem, ki imajo prav dobre in močne živce. Kot dopolnilo doda kino Sloga še senzacionalen kratek film »Številke, ki prinašajo smrt« ali »N.č. v Monte Carlu«. (—)

u— Nov začetniški plesni tečaj za novince-dame in gospode otvori plesni zavod »Jenke« v Kazini ta petek 3. nov. ob 20. uri. Informacije za posebne ure in vpisovanje proti legitimiranju vsak dan ob 11. do 13. in 15. do 19. ure. Akademik-dijakinja imajo popust. V nedeljo 5. nov. ob 18. uri prvi popoldanski ples. (—)

u— Izredno napeto film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« v kinu Slogi. Prijatelji napetih filmskih snovi bodo imeli te dni s programom v kinu Slogi veliko veselje. Film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« nas popelje v zloglasno kitajsko četrt milijonskega vele-mesta San Francisko. Skozil ozke ulice, temne, umazane prehode, kjer se skrivajo razni sumljivi tipi pridemo v klet Mr. Wonga, opasnega kitajskega bandita. Ta klet, spreminjena v mučnino, je opremljena z vsemi najbolj rafiniranimi mučninskimi napravami in tu se dogajajo grozodejstva, da se gledalcu jeziho lasje. Iz te mučnine, kjer ima Mr. Wong centralo vseh svojih zločinških početij, je rešitev izključena in vendar je to uspešno mlademu novinarju na izredno spreten in junaški način. Film je veselozi napet in gre gledalcu, ki grozovitost prizorov ni vajen izredno, na živce, zato ga priporočamo tudi le takim ljudem, ki imajo prav dobre in močne živce. Kot dopolnilo doda kino Sloga še senzacionalen kratek film »Številke, ki prinašajo smrt« ali »N.č. v Monte Carlu«. (—)

u— Nov začetniški plesni tečaj za novince-dame in gospode otvori plesni zavod »Jenke« v Kazini ta petek 3. nov. ob 20. uri. Informacije za posebne ure in vpisovanje proti legitimiranju vsak dan ob 11. do 13. in 15. do 19. ure. Akademik-dijakinja imajo popust. V nedeljo 5. nov. ob 18. uri prvi popoldanski ples. (—)

u— Izredno napeto film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« v kinu Slogi. Prijatelji napetih filmskih snovi bodo imeli te dni s programom v kinu Slogi veliko veselje. Film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« nas popelje v zloglasno kitajsko četrt milijonskega vele-mesta San Francisko. Skozil ozke ulice, temne, umazane prehode, kjer se skrivajo razni sumljivi tipi pridemo v klet Mr. Wonga, opasnega kitajskega bandita. Ta klet, spreminjena v mučnino, je opremljena z vsemi najbolj rafiniranimi mučninskimi napravami in tu se dogajajo grozodejstva, da se gledalcu jeziho lasje. Iz te mučnine, kjer ima Mr. Wong centralo vseh svojih zločinških početij, je rešitev izključena in vendar je to uspešno mlademu novinarju na izredno spreten in junaški način. Film je veselozi napet in gre gledalcu, ki grozovitost prizorov ni vajen izredno, na živce, zato ga priporočamo tudi le takim ljudem, ki imajo prav dobre in močne živce. Kot dopolnilo doda kino Sloga še senzacionalen kratek film »Številke, ki prinašajo smrt« ali »N.č. v Monte Carlu«. (—)

u— Nov začetniški plesni tečaj za novince-dame in gospode otvori plesni zavod »Jenke« v Kazini ta petek 3. nov. ob 20. uri. Informacije za posebne ure in vpisovanje proti legitimiranju vsak dan ob 11. do 13. in 15. do 19. ure. Akademik-dijakinja imajo popust. V nedeljo 5. nov. ob 18. uri prvi popoldanski ples. (—)

u— Izredno napeto film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« v kinu Slogi. Prijatelji napetih filmskih snovi bodo imeli te dni s programom v kinu Slogi veliko veselje. Film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« nas popelje v zloglasno kitajsko četrt milijonskega vele-mesta San Francisko. Skozil ozke ulice, temne, umazane prehode, kjer se skrivajo razni sumljivi tipi pridemo v klet Mr. Wonga, opasnega kitajskega bandita. Ta klet, spreminjena v mučnino, je opremljena z vsemi najbolj rafiniranimi mučninskimi napravami in tu se dogajajo grozodejstva, da se gledalcu jeziho lasje. Iz te mučnine, kjer ima Mr. Wong centralo vseh svojih zločinških početij, je rešitev izključena in vendar je to uspešno mlademu novinarju na izredno spreten in junaški način. Film je veselozi napet in gre gledalcu, ki grozovitost prizorov ni vajen izredno, na živce, zato ga priporočamo tudi le takim ljudem, ki imajo prav dobre in močne živce. Kot dopolnilo doda kino Sloga še senzacionalen kratek film »Številke, ki prinašajo smrt« ali »N.č. v Monte Carlu«. (—)

u— Nov začetniški plesni tečaj za novince-dame in gospode otvori plesni zavod »Jenke« v Kazini ta petek 3. nov. ob 20. uri. Informacije za posebne ure in vpisovanje proti legitimiranju vsak dan ob 11. do 13. in 15. do 19. ure. Akademik-dijakinja imajo popust. V nedeljo 5. nov. ob 18. uri prvi popoldanski ples. (—)

u— Izredno napeto film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« v kinu Slogi. Prijatelji napetih filmskih snovi bodo imeli te dni s programom v kinu Slogi veliko veselje. Film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« nas popelje v zloglasno kitajsko četrt milijonskega vele-mesta San Francisko. Skozil ozke ulice, temne, umazane prehode, kjer se skrivajo razni sumljivi tipi pridemo v klet Mr. Wonga, opasnega kitajskega bandita. Ta klet, spreminjena v mučnino, je opremljena z vsemi najbolj rafiniranimi mučninskimi napravami in tu se dogajajo grozodejstva, da se gledalcu jeziho lasje. Iz te mučnine, kjer ima Mr. Wong centralo vseh svojih zločinških početij, je rešitev izključena in vendar je to uspešno mlademu novinarju na izredno spreten in junaški način. Film je veselozi napet in gre gledalcu, ki grozovitost prizorov ni vajen izredno, na živce, zato ga priporočamo tudi le takim ljudem, ki imajo prav dobre in močne živce. Kot dopolnilo doda kino Sloga še senzacionalen kratek film »Številke, ki prinašajo smrt« ali »N.č. v Monte Carlu«. (—)

u— Nov začetniški plesni tečaj za novince-dame in gospode otvori plesni zavod »Jenke« v Kazini ta petek 3. nov. ob 20. uri. Informacije za posebne ure in vpisovanje proti legitimiranju vsak dan ob 11. do 13. in 15. do 19. ure. Akademik-dijakinja imajo popust. V nedeljo 5. nov. ob 18. uri prvi popoldanski ples. (—)

u— Izredno napeto film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« v kinu Slogi. Prijatelji napetih filmskih snovi bodo imeli te dni s programom v kinu Slogi veliko veselje. Film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« nas popelje v zloglasno kitajsko četrt milijonskega vele-mesta San Francisko. Skozil ozke ulice, temne, umazane prehode, kjer se skrivajo razni sumljivi tipi pridemo v klet Mr. Wonga, opasnega kitajskega bandita. Ta klet, spreminjena v mučnino, je opremljena z vsemi najbolj rafiniranimi mučninskimi napravami in tu se dogajajo grozodejstva, da se gledalcu jeziho lasje. Iz te mučnine, kjer ima Mr. Wong centralo vseh svojih zločinških početij, je rešitev izključena in vendar je to uspešno mlademu novinarju na izredno spreten in junaški način. Film je veselozi napet in gre gledalcu, ki grozovitost prizorov ni vajen izredno, na živce, zato ga priporočamo tudi le takim ljudem, ki imajo prav dobre in močne živce. Kot dopolnilo doda kino Sloga še senzacionalen kratek film »Številke, ki prinašajo smrt« ali »N.č. v Monte Carlu«. (—)

u— Nov začetniški plesni tečaj za novince-dame in gospode otvori plesni zavod »Jenke« v Kazini ta petek 3. nov. ob 20. uri. Informacije za posebne ure in vpisovanje proti legitimiranju vsak dan ob 11. do 13. in 15. do 19. ure. Akademik-dijakinja imajo popust. V nedeljo 5. nov. ob 18. uri prvi popoldanski ples. (—)

u— Izredno napeto film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« v kinu Slogi. Prijatelji napetih filmskih snovi bodo imeli te dni s programom v kinu Slogi veliko veselje. Film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« nas popelje v zloglasno kitajsko četrt milijonskega vele-mesta San Francisko. Skozil ozke ulice, temne, umazane prehode, kjer se skrivajo razni sumljivi tipi pridemo v klet Mr. Wonga, opasnega kitajskega bandita. Ta klet, spreminjena v mučnino, je opremljena z vsemi najbolj rafiniranimi mučninskimi napravami in tu se dogajajo grozodejstva, da se gledalcu jeziho lasje. Iz te mučnine, kjer ima Mr. Wong centralo vseh svojih zločinških početij, je rešitev izključena in vendar je to uspešno mlademu novinarju na izredno spreten in junaški način. Film je veselozi napet in gre gledalcu, ki grozovitost prizorov ni vajen izredno, na živce, zato ga priporočamo tudi le takim ljudem, ki imajo prav dobre in močne živce. Kot dopolnilo doda kino Sloga še senzacionalen kratek film »Številke, ki prinašajo smrt« ali »N.č. v Monte Carlu«. (—)

u— Nov začetniški plesni tečaj za novince-dame in gospode otvori plesni zavod »Jenke« v Kazini ta petek 3. nov. ob 20. uri. Informacije za posebne ure in vpisovanje proti legitimiranju vsak dan ob 11. do 13. in 15. do 19. ure. Akademik-dijakinja imajo popust. V nedeljo 5. nov. ob 18. uri prvi popoldanski ples. (—)

u— Izredno napeto film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« v kinu Slogi. Prijatelji napetih filmskih snovi bodo imeli te dni s programom v kinu Slogi veliko veselje. Film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« nas popelje v zloglasno kitajsko četrt milijonskega vele-mesta San Francisko. Skozil ozke ulice, temne, umazane prehode, kjer se skrivajo razni sumljivi tipi pridemo v klet Mr. Wonga, opasnega kitajskega bandita. Ta klet, spreminjena v mučnino, je opremljena z vsemi najbolj rafiniranimi mučninskimi napravami in tu se dogajajo grozodejstva, da se gledalcu jeziho lasje. Iz te mučnine, kjer ima Mr. Wong centralo vseh svojih zločinških početij, je rešitev izključena in vendar je to uspešno mlademu novinarju na izredno spreten in junaški način. Film je veselozi napet in gre gledalcu, ki grozovitost prizorov ni vajen izredno, na živce, zato ga priporočamo tudi le takim ljudem, ki imajo prav dobre in močne živce. Kot dopolnilo doda kino Sloga še senzacionalen kratek film »Številke, ki prinašajo smrt« ali »N.č. v Monte Carlu«. (—)

u— Nov začetniški plesni tečaj za novince-dame in gospode otvori plesni zavod »Jenke« v Kazini ta petek 3. nov. ob 20. uri. Informacije za posebne ure in vpisovanje proti legitimiranju vsak dan ob 11. do 13. in 15. do 19. ure. Akademik-dijakinja imajo popust. V nedeljo 5. nov. ob 18. uri prvi popoldanski ples. (—)

u— Izredno napeto film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« v kinu Slogi. Prijatelji napetih filmskih snovi bodo imeli te dni s programom v kinu Slogi veliko veselje. Film »Misteriozna grozodejstva Mr. Wonga« nas popelje v zloglasno kitajsko četrt milijonskega vele-mesta San Francisko. Skozil ozke ulice, temne, umazane prehode, kjer se skrivajo razni sumljivi tipi pridemo v klet Mr. Wonga, opasnega kitajskega bandita. Ta klet, spreminjena v mučnino, je opremljena z vsemi najbolj rafiniranimi mučninskimi napravami in tu se dogajajo grozodejstva, da se gledalcu jeziho lasje. Iz te mučnine, kjer ima Mr. Wong centralo vseh svojih zločinških početij, je rešitev izključena in vendar je to uspešno mlademu novinarju na izredno spreten in junaški način. Film je veselozi napet in gre gledalcu, ki grozovitost prizorov ni vajen izredno, na živce, zato ga priporočamo tudi le takim ljudem, ki imajo prav dobre in močne živce. Kot dopolnilo doda kino Sloga še senzacionalen kratek film »Številke, ki prinašajo smrt« ali »N.č. v Monte Carlu«. (—)

Prvovrstne
bukove in
hrastove

PARKETE

dobavlja po
najugodnejših
pogojih

REMEC &
Kamnik

a— Plapolajoča zastava. Ob znani madžarski obojni postaji je ves čas do nedavna plapolala madžarska zastava na področju. Pred dvema mesecema so jo sneli, pa je kmalu zatem spet zaplapolala. Te dni pa so jo spet sneli. Ta plapolajoča zastava je kakor simbolno znamenje spreminjenih odnosov med našo državo in Madžarsko.

PREDTISKANJE,

entlanje, izdelovanje vseh ročnih del izvršuje hitro in poceni »LAMA«, Jurčičeva ulica 4. — Prost ogled.

a— Zaradi 8 dni rabuka in razdejanja. Gostje so se v neki gostilni v Frankopnovi ulici precej žilavo spoprijeli. Neki Franc P. ni maral plačati biljardne pristojbine v znesku 8 din. To je dalo povod vznemirjenju, ki je prešlo v rabuko in razdejanje. Padali so udarci na levo in desno in tudi gostilniški inventar je čutil posledice razburjenosti. Policija je vzpostavila red in mir. Svoje odmeve pa bo imela rabuka pred sodiščem. — Tudi v Veliki Zimici je bil razburljiv dogodek. Razvila se je ogorčena fantovska bitka. Na bojišču sta obležala zaradi udarcev, ki sta jih dobila s kolom po glavi 34letni hlapci Ervin Zdvoc ter 19letni posestnik sin Alojzij Hranstnik. Zdvoca in Hranstnika so odpeljali v bolnišnico.

a— Krznarstvo P. Semko, Tyrševa 37. Vam nudi ceneno kožuvinno in krznarske izdelke. (—)

a— Obiščite »Mariborsko menzo« na Slomškovem trgu, najboljše in najcenejše kuhinjo. Se priporoča M. Drtar. (—)

Iz Gornje Radgone

a— Po treh letih pojasnjena tatvina. Z aretacijo tatinske tolpe Janeza Kosa iz Cogetincev so prišli na dan številne tatvine, ki so bile pred več leti izvršene v tukajšnjem okoliščju, zlasti v okolici Sv. Jurija in v ščavnjski dolini. Med drugim je zdaj pojasnjena tudi velika trikratna tatvina, ki je bila pred tremi leti izvršena pri posestniku Kristini Flašingerjevi na Grabončevem vrhu. Tatvinska tolpa je odnesla vse, kar ji je prišlo pod roko, tako nad 100 litrov vina, več steklenic žganja in bučnega olja, različno gospodarsko orodje in posodo. Tatvinska tolpa je tedaj povzročila občutno škodo tudi s tem, da je razsekala dvojna vrata v klet in sobo, nadalje razlila štedilnik in razblila železne ploče. Zda po aretaciji vodje tatinske tolpe si bo tukajšnje prebivalstvo oddahnilo.

Iz Trbovelj

a— Jadranski dan je proslavila Jadranska straža v Trbovljah v soboto zvečer z dobro uspešno akademijo v Sokolskem domu. Akademijo je otvoril s prigodnim nagovorom g. Pahor Drago, ki je v izbranih besedah podprl, da Jadranska straža praznuje ta dan jugoslovenskega morja leto za letom, a še nikdar ga ni praznovala v tako izjemnih razmerah, ki terjajo od nas vse nacionalno složnost. V tem času morajo nas Jugoslovenci zanimati predvsem naši problemi, med katerimi ni najzadnji problem našega morja. Veliki časi zahtevajo velike ljudi. Zato proč z malenkostmi in partikularizmom! Skodljivci naše narodne stvari so oni, ki utemnjujejo naše narodne probleme v ozke vsiljene meje. Po govoru so sledile deklaracije in teološke točke, ki so jih izjavljali gasilski naraščalniki, sokolska deca in podmladkarji Jadranske straže. Vse točke so bile izvedene prav odlično in manifestirale za celotnost našega Jadranskega morja. Na prireditvi je bilo mnogo mladine, kar je razveseljivo. Manj razveseljivo je vsekakor dejstvo, da je bilo odraslega občinstva bolj malo — kot je to na žalost običajno če gre za nacionalne in kulturno prosvetne manifestacije. Spritno dejstvo, da udeležba na prireditvi ni bila vezana na stroške — vstop je bil prost — bi bilo pričakovati od trboveljske javnosti pač primernejše udeležbe!

a— Organizacija trgovskih in privatnih nameštencev v Trbovljah sporoča, da se bodo od 1. t. m. do 1. marca 1939. zapirale trgovine ob 18. izjemni sobote ter plačilnih dnevov t. j. vsakega 1. in 15. Na to opozarjamo trboveljsko občinstvo radi informacije!

Iz Gornjega grada

a— Za 75letnico je sprejela ga. Trobej Franja ob številnih prijateljih in znancev čestitke in ker se ne more vsakemu posebej zahvaliti, stori to po tej poti ter se iskreno zahvaljuje vsem čestitkam za čestitke.

a— Betonni most v Nazarju bo kmalu dovršen in izročen prometu. Zgradba predstavlja lep napredek našega okraja in posebej Zadrške doline. Otvoritev mosta se bo izvršila v kratkem na slovesen način.

a— Elektrifikacija gornjegrajskega okraja je počasi napreduje. Stelbi za daljnovod iz Velenja so postavljeni do Nazarja in na drugi strani ob Savinji v smeri proti Rečici. Pravijo, da bo tu luč gorela že tekom meseca novembra. V Zadrški dolini, v Gornjem gradu in v Novi štiti pa se bodo dela za velenjski daljnovod pričela že pomladi. Skrajni čas je že, da se elektrifikacija teh krajev izvrši, ki je zlasti v Gornjem gradu razsvetljava in pogonska sila omejena le na nočni čas in še v tem času je električna sila preslaba in hudo zelo pomanjkljiva, tok je seveda istosmerni in ne polnovredni izmenični tok. Pričakovati je, da bo bode banovina prevzela uporabljivi material dosegljivih domačih elektrarn, da ne bodo lastniki istih preveč oškodovani. Seveda pa pričakujemo, da bo uprava in nadzorstvo nad električno napeljavno v dobrih in skrbnih rokah in da bo luč ter pogonska sila v zadostni meri na razpolago in da ne bo nikakoli pomanjkljivosti, kakor jih čutimo sedaj.

a— Odboj za prošnje vojaških obveznikov, je prešel z delom pod predsedstvom pristava dr. Znidarja Antona. Nabralo se je prošnje za podpore veliko število in bo

pač delo odbora jako težko. Želeli je, da bi se rešitev prošnje pospešila, ko redni obvezniki že komaj čakajo na denar.

a— Naše ceste so v izredno slabem stanju. Šele sedaj so pričeli s popravilom gramoza, a gramoza je vse premalo pripravljeno. Treba se bo lotiti temeljite rekonstrukcije naših cest v vsem okraju. Naš okraj se tudi v tem oziru preveč zapostavlja. Potniki imajo priliko na lastni koži čuti, ko se vozijo s avtobusi po naših cestah, kako desolantno je stanje teh cest in mora človek imeti pač izredno dober železec da srečno in brez težav doseže svoj cilj.

a— Presledni sneg. V soboto 28. oktobra je tuil v dolini snežilo, kakor sredi zime in je snega obležalo za nad 20 cm. Ponekod je sneg pokodoval telefonske napeljave, ker je bil moker in težak. V nedeljo so nekateri navdušeni smučarji že h. teli na smuk. Sedanja generacija ne pomeni tako zgodnjega snega v dolini, ko kmetje še niso pospravili jesenskih pridelkov in še tudi niso utegnili pripraviti stelje. — Krompirja je bilo letos zelo malo in se je seveda njegova cena zvišala. Pridelalek fižola pa je sploh odrekel in so tudi lanske zaloge že pošle.

a— Nov vozni red po savinjski železnici je jako nepričilen in se prebivalstvo sprašuje, zakaj je bil ukinjen popoldanski savinjski vlak, ne da bi bili prej zaščitani krajevni faktorji in ne da bi se bilo oziralo na potrebe in želje prebivalstva. Poštni avtobus bo odslej popoldne vozil prave

Promet o Vseh svetih

Uprava policije odreja sporazumno z mestnim poglavarstvom glede prometa ob priliki praznika Vseh svetih sledeče:

Dovoz je dovoljen po šmartinski cesti, Savski cesti in Med hmeljniki.

Odvoz izpred pokopališča pa po cesti, ki vodi v Tomačevo, Lihartovi cesti v smeri Tyrševe ceste. Za vozove s konjsko vprego pa po cesti, ki vodi v Jarše Pokopališči ulici, mimo Kem čne tovarne in dalje skozi Predovinec ulico proti mestu.

2. Električna cestna železnica, ki bo vozila vsaki dve minuti, bo imela pred pokopališčem posebno postajališče za izstop in posebno postajališče za vstop potnikov.

3. Redni avtobusni promet iz mesta na pokopališče in obratno letos odpade.

4. Vsako prenatrpanje vozil je v smislu obstoječih predpisov strogo zabranjeno in sonejo sprevidniki sprejeti le omejeno število potnikov, kolikor je komajšeno dovoljenih mest (sedežev) in stojšč. Varnostni organi imajo nalogo, da vozila, ki niso bila prenatrpana, izločijo iz prometa ter jim zabranijo nadaljnje obratovanje. Vsi tisti, ki se tudi ob tem opozarjajo, naj ne silijo v vozove, ki so že z najvišje dopustnim številom potnikov zasedeni.

5. Za privatne avtomobile in avtoizvoške je določen pred pokopališčem poseben park poseben park tudi za konjsko vprego; kolezarjem pa je dovoz pred pokopališče prepovedan. Vsi kolezarji bodo morali pustiti svoja kola na za to določenem prostoru to je na trikotnem vogalnem zemljišču, kjer se stekata Savska in Lihartova cesta.

6. Glede parkiranja vozil, kakor tudi glede vožnje same, se morajo vsi vozači, brez izjeme strogo ravnati po navodilih službenih varnostnih organov.

7. Občinstvo se opozarja, da je vstop na pokopališče dovoljen izključno pri vratih na desni strani cerkve (ki so navadno za prta), izhod pa je izključno skozi leva vrata (to je med cerkvjo in v upravnim poslopiju pokopališča).

8. Občinstvo, posebno starši z otroki, se opozarja, naj se tam kjer ni hodnikov strogo drže desne strani ceste, da se s tem izognejo nezgodam in da ne vdirajo po nepotrebnem prometu.

9. Občinstvo se ponovno, kakor vsako leto, opozarja, da je hoja in stopanje na grobove prepovedana. Varnostni organi imajo strog nalog, da vse take osebe legitimirajo in prijavijo, ker se bo proti njim postopalo zaradi poškodbe tuje imetje.

10. Končno se opozarja občinstvo, da se bo nahajala »tjnjica mestne socialne akcije na prostoru pred pokopališčem, to je

sen, ker potniki nimajo svesne takoj za Celje, oziroma bodo prišli v Celje sele po 18. uri.

Iz Ptuj

a— Zvočni kino predvaja v četrtek dne 2. novembra ob pol 19. in pol 21. uri film, Strahovi na potovanju. (—)

a— Kino »Royale, Ptuj. Danes senzacionalno vledelo »Kavčuk«. V gl. vi.: Rene Delgen, Gustav Diesel in Vera v. Langen. Najnovejši tehnik. Sledi: »Kirchfeldski šupnik«, po Anzenbergerjevemu romanu!

Iz Trilča

a— Kino predvaja danes 1. XI. film »V novo življenje« črtan film »Popaj-avijski« in tehnik. (—)

Iz Novega mesta

Zima zahteva dobro, elegantno in poceni vrhno oblačilo! Vse to, Vam nudi v krasni izbiri modelov damskih zimskih plaščev s prvovrstno kožuvinno v najboljši izdelavi za vsak okus — splošno znani modni salon SETINO LADO.

Iz Kranja

a— Na vojaškem pokopališču na Rupi se bo danes vrnila spominška svečanost po končanem opravilu na kranjskem pokopališču, ob četrtek na 17. Na grobovih bodo zapeli otroci obeh ljudskih in meščanskih šol, ki so tudi lepo okrasili grobove padlih borcev iz svetovne vojne.

na desni strani ob koncu ulice Med hmeljniki, kakor tudi ob upravnem poslopiju žal. S tem bo vsakemu obiskovalcu grobov omogočeno, da počasti spomin svojih rajhkih z malenkostno odkupnino v prid mestnih ubogih.

★

Na vseh svetih dan bo ves dan promet do skrajnosti pomnožen. S končnih postaj Vič, Rakovnik in St. Vid bodo vsi vozovi direktno vozili k Sv. Križu, iz Most pa s prestopanjem na Hrvatskem trgu. Za ta dan sta vpeljani tudi dve končni progi. Krožna proga št. 2 bo vozila od Sv. Križa mimo kolodvora in pošte ter magistrata po Poljanah nazaj čez Hrvatski trg k Sv. Križu, a krožna proga št. 6 bo vozila od Sv. Križa čez Hrvatski trg mimo magistrata in pošte ter kolodvora nazaj k Sv. Križu. Ponavljamo, da se bomo na praznik Vseh svetih lahko vozili k Sv. Križu naravnost s Rakovnika, Viča, št. Vlda in nazaj, a pri vožnji iz Most bomo morali prestopati na Hrvatskem trgu. V prometu bo ta dan 46 voz in 6 prikolic in zato prosimo občinstvo, da zaradi hitreje odpreme voz od Sv. Križa vstopa samo v direktno vozove, da bodo odpadla vsa zadržana in nepotrebna prestopanja. Pri vstopanju in izstopanju pri Sv. Križu naj ljudje pazijo, da vstopajo na prostore, ki so označeni za vstopanje, izstopajo pa samo na prostorih za izstopanje, ki so tudi tako označeni. Posebej pa tudi prosimo, naj nihče ne stoji na stopnicah, ker bo policija strogo pazila na obnašanje na tramvaji in vsak prestopke takoj kaznovala.

Na Vernih duš dan, v četrtek 2. novembra bodo direktno k Sv. Križu vozili vsi vozovi iz Most in Rakovnika ter nazaj ves dan, z Viča naravnost k Sv. Križu in nazaj pa samo popoldne. Šentviška proga bo vozila do pošte in nazaj. V prometu bo ta dan 36 voz in 6 prikolic.

V petek 3. novembra bodo ves dan vozili vsi vozovi iz Most k Sv. Križu, na ostalih progah pa tako kakor vsak dan po obstoječem voznom redu. Skupaj bo ta dan v prometu 28 voz in 6 prikolic.

Da se bo promet čim hitreje razvil in ne bo zaradi napačnega vstopanja in izstopanja ter nepotrebnega prestopanja kakih zamud, zlasti pa zaradi pritiskanja na vozove in obnašanje nanje celo kakih nesreč, naj občinstvo mirno čaka na prave vozove in se ne gneče s silo vanje. Zato naj pa ljudje zlasti na praznik Vseh svetih odidejo od doma o pravem času, predvsem naj pa pazijo na napise in pojasnila, ki navodila policije in uslužbenecv električne cestne železnice.

V petek 3. novembra bodo ves dan vozili vsi vozovi iz Most k Sv. Križu, na ostalih progah pa tako kakor vsak dan po obstoječem voznom redu. Skupaj bo ta dan v prometu 28 voz in 6 prikolic.

Da se bo promet čim hitreje razvil in ne bo zaradi napačnega vstopanja in izstopanja ter nepotrebnega prestopanja kakih zamud, zlasti pa zaradi pritiskanja na vozove in obnašanje nanje celo kakih nesreč, naj občinstvo mirno čaka na prave vozove in se ne gneče s silo vanje. Zato naj pa ljudje zlasti na praznik Vseh svetih odidejo od doma o pravem času, predvsem naj pa pazijo na napise in pojasnila, ki navodila policije in uslužbenecv električne cestne železnice.

V petek 3. novembra bodo ves dan vozili vsi vozovi iz Most k Sv. Križu, na ostalih progah pa tako kakor vsak dan po obstoječem voznom redu. Skupaj bo ta dan v prometu 28 voz in 6 prikolic.

Da se bo promet čim hitreje razvil in ne bo zaradi napačnega vstopanja in izstopanja ter nepotrebnega prestopanja kakih zamud, zlasti pa zaradi pritiskanja na vozove in obnašanje nanje celo kakih nesreč, naj občinstvo mirno čaka na prave vozove in se ne gneče s silo vanje. Zato naj pa ljudje zlasti na praznik Vseh svetih odidejo od doma o pravem času, predvsem naj pa pazijo na napise in pojasnila, ki navodila policije in uslužbenecv električne cestne železnice.

Presenečenja zgodnje zime

Živali so jo občutile, rastlinstvo in ljudje pa so bili presenečeni

Radovljica, 31. oktobra.

Prvi sneg, posebno če zapade zgodaj, povzroči vedno precejšnjo škodo. Tako je bilo tudi letos. Priroda se je sicer v zadnjih dnevih izredno hitro pripravljala na prvi učinkoviti zimski napad, toda vse le še ni bilo v redu, ko je zima nastopila svoje prodiranje tudi v dolini. Lastovke dolgo niso odletele, toda odšle so pa le še pravčasno. Divji golobi so odšli predčasno. Navadno se selijo še okoli Vseh svetih. Tudi škordi so odjadrali pravčasno.

Zanimivo je bilo opazovati letošnjo selitev ključancev. V planinah so jih videli precej stalno skozi kakih 14 dni. Močan polet ključancev je prišel v dolino v noči od 23. na 24. oktobra, pač kakor vsako leto. Toda dolgokljuni so se letos zadržali v naših krajih izredno kratko dobo. 24. oktobra je bil glavni polet. Dan kasneje, ko je precej deževalo, so bili še pri nas, noč od 25. na 26. oktobra pa je bila jasna in hladna. Dočim so ljudje pričakovali z nočnim ohlajenjem zboljšanja vremena, so ključanci občutili svari pred snežno nevarnostjo, ki je res že sledila prihodni dan. Druga leta so se ključanci zadržali celo po 14 dni in še več, letos pa jih je odpeljala že prva jasna noč. In to je bilo za rod dolgokljunov tudi resilo. Le težko bi si bili takali hrane v trdih, zamrznjenih tleh. Hrana ključancev obstoji v glavnem iz deževnikov, ki posebno v južnem vremenu prilezajo na površje in jih ključanci z dolgimi

kljuni vrtajo iz mehke, močvirnatne zemlje.

Kljub precej nenadnemu napadu zime so se letošnjo jesen vse selitve pravčasno umaknile čez gore v varne, tople kraje. Prihod zime pa so začutili pravčasno tudi četveronožci. Ko je po planinah pred dobrim tednom tu pa tam še prav prijetno poljubovalo solnce prosojne rebri, so že jeli črni gamsi prihajati iz senčne koroške strani na prisilno kranjsko plat Karavank. Večina gamsov s Karavank je povržena v ruševju in v macesnovih na naši strani. Ko pa prične greti poletno solnce in to že proti koncu pomladi in ko pričnejo v planino prihajati turisti in pastirji, pa odide skoro vsa gamsarija, posebno kose z mladitci, v senčne pečine na Koroško, kjer je vse bolj mirno in težje dostopno svetu, kakor je na južni strani Karavank. Preden pa zakrkuje zima, se skoraj vsi gamsi spet vrnejo v svoje rojstne kraje.

Prav tako kakor gamsi so tudi srne začutile pravčasno bližajočo se zimo. Nekaj ur preden je prišlo snežiti, ko je sijalo še solnce, so se opazili na pobočju Jelovice srne, ki se spomikale v dolino. Po več skupaj so jih videli, kako so letale v nižje ležeče gozdove. Ljudje, ki so opazovali hitro premikanje divjadi, so sklepali, da bo prišlo izredno hitro hudo vreme. In to se je tudi zgodilo. Na Karavankah je zapadlo v poldnem dnevu toliko snega, da se Prešernova koča na Stolu le

komaj še opazi. Sneg jo je skoraj vso zapadel. Veliko snega pa je padlo tudi na Jelovici. Delavci, ki so sešli na Jelovici, pravijo, da ga je na Mošenjski planini, kjer bo kmalu lepa smuka, zapadlo nad 1 meter. Vozniki so morali za nekaj dni ustaviti vožnjo s planine.

Bolj kakor živano je iznenadil sneg evatano in človeka. Listje s dreve je selo hitro odpadlo, toda ne pri vseh drevesnih vrstah enako. Dočim so se bukvje in gabri hitro obleteli, je na nekaterih vrstah dreve, posebno na sadnem dreveju še vse zeleno. Tako dreve je seveda zelo trpelo in ga je mnogo polomil prvi težki sneg. Mokri sneg pa je posebno v dolinskih gozdovih polomil in celo izruval več iglavcev. Kako zelo težak je bil sneg, pričča dejstvo, da je potrgal na Gorenjskem električne vode in da se je bilo zlomilo celo

več drogov. Ker je bilo do zadnjega toplo, so kmetje pustili na njivah zimske pridelke. V nadi, da ne bo še takoj zapadel sneg, pa tudi niso zavarovali sadovnjakov, in to se je že maščevalo. Prvo noč, ko je bil zapadel sneg, od sobote na nedeljo, sajci niso šli iz ležišč. Sadjarji so se tolažili, da bodo počakali vsaj do ponedeljka, kajti pri novozapadlem snegu sajci radi čepijo nekaj dni v ležišču, a zdaj imajo tudi še v kozolcih dosti hrane. Toda letos se je zajemelo zelo mudi. Kljub temu, da jim ni primanjkovalo hrane, so se bili že v noči na ponedeljek lotili mladih debel sadnega dreveja. V nekaterih krajih so povzročili še precejšnjo škodo, kar naj bo sadjarjem neprijeten, žalosten opomin, da tudi lepemu, toplemu jesenskemu vremenu ne smemo verjeti in da je treba pač vse narediti pravčasno.

Novi občinski dom v Trbovljah

Novi trboveljski občinski dom, o katerem smo poročali, da je bil pred kratkim dograjen, so nedavno na prvi otvoritveni seji občinskega odbora v novem domu predali svojemu smotru.

Na predvečer je bila impozantna zgradba svečano razsvetljena. Mnogi ljudje je privlačila na novem občinskem trgu koncertu delavske gošbe, portal je bil lep okrašen s jugoslovenskimi trobojstvi in zelenjem. Na dan otvoritve same se je dopolnil zbral občinski odbor k svečani seji, katere so se udeležili zastopniki rudarskega ravatelj inž. Biskupič, v imenu občine Hranstnik Dol pa župan Malovrh s člani hrastniškega občinskega odbora.

Sejo je otvoril predsednik Klenovšek, ki je urodoma omenil, da so se v Trbovljah naš pred šestimi leti združili delavci kmetje in obrtniki pod skupnim gospodarstvom-po-

litnim programom za depolitizacijo občine, za ravnopravnost občanov na osiraje se na stan in politično pripadnost. Poudaril je industrijski značaj Trbovelj, čijih gospodarski napredek je odvisen le od prosperitete rudarskega dela. Občina je pod današnjo upravo izvedla veliko socialno delo, predvsem v prid delavskega prebivalstva, od javne kuhinje, ki je preakrbovala v letu krize dnevno 1600 revnih otrok in 200 brezposelnih delavcev in delavk pa do finančne sanacije občinskega gospodarstva, ki je uspela valed splošnega zboljšanja gospodarskega stanja in uvedbe novih davščin na električni tok. Občina skrbi za najpotrebnejša javna dela in izpopolnjevanje higijenske zdravstvene službe, ki je zahtevala nastavitve lastnega občinskega zdravniškega bolnišnice, ki niso člani Bratovške skladišnice in Okrožnega urada ter nimajo sredstev za zdravljenje. Zgradiitev novega občinskega doma je bila z ozirom na velike nedostatke dosejanih občinskih uradnih prostorov ter vedno večje upravne naloge občinskega uradovanja neobhodno potrebna. Priprave in zgradbe so bile dovršene v amerikanem tempu ter so bili celokupni gradbeni stroški kriti s prihranki in povečanimi dohodki na električni trošarini v iznosu od din 1.654.000. Novi dom naj bi

hšna pravice za vsakogar, dom vseh občanov, kadar bodo v stiski. Predsednik je predložil, da se mesto svečanostnih otvoritvenih prireditvev nakade kot pomoč največjim občinskim revežem din 5000, kar je občinski odbor odobril soglasno. V imenu občine Hranstnik Dol je župan Malovrh čestital k tako lepo uspeši zgradbi, ravatelj TPD Biskupič pa je izrazil čestitke v imenu TDP. Seji je sledil ogled zgradbe, ki je po svoji smotni notranji ureditvi brez dvoma eden najlepših in najmodernejših občinskih domov v Sloveniji.

Zgradba sama je dvokatno dvonadstropno poslopije. V glavnem traktu so nameščeni vsi občinski uradi, v manjšem stranskem traktu pa seja dvorana. Uradni samostojni prostori in svetli ter vsi zvezani med seboj po dveh širokih hodnikih, ki jih sopet veže položno stopnišče. V pritličju je nameščen arhiv, skladišče za potrebščine proti napadom iz zraka s posebno celico za preživetje plinskih mask, soba za shranje in dostavljanje, stanovanje za hišnika kotlarna in zaporne celice. V prvem nadstropju so uradi policije, prijavnega, vojaškega oddelka, blagajna in knjigovodstvo. Blagajniški in vojaški oddelki imata posebno zidane trezorje. Poleg tega sta v prvem nadstropju še dve sobi za oddelke finančne kontrole, trošarinski in socialni oddelki. V drugem nadstropju pa so uradi župana, tajništvo, registratura, višišče in strojepla, posvetovalnica uprave, višišče in gradbeni oddelki, ki ima prostorno sobo kot risalnico v kateri je vse smotno pripravljeno za gradbeno delo. Posebnost je tu na prečnem zidu narisana glavna delitev daljša: »a« po zlatem in lustrirani potreba prostora za človeka v raznih drhah. Zgradba ima centralno kurjavo in avtomatsko telefonsko centralo Siemens za notranji, krajevni in medkrajevni promet. Občina je sedaj vezana po telefonu tudi s ostalimi občinskimi objekti in s županiščem.

Občinskemu odboru je čestitki k temu zadnjemu uspehu trboveljske komunale politike, ki bo s takim reprezentativnim občinskim domom poudarjena v zdravem naprednem stremjenju za dobro vseh Trbovelj. Želeli je, da temu velikemu delu sledijo v kratkem druga nič manj važna dela, ki so še pripravljena ter se morajo izvesti s sodelovanjem banovinskih in državnih činilcev. Predvsem naj bo omenjen zdravstveni dom in regulacija Trboveljske, postavki ki sta iz higijenske zdravstvenih ozorov pač najnujnejši v bodočem programu občinskih javnih del.

Zagrebski mestni uradniki po novem Značilna in zanimiva izjava novega zagrebškega mestnega komisarja Starčevića

Ljubljana, 30. oktobra

V zvezi s organizacijo nove banovine Hrvatske se v vsem jugoslovenskem tisku mnogo razpravlja o novih političnih in upravnih problemih, ki se zastavljajo in, splošna slika že približno naznčuje novega duha, v katerem se država preureja. Spritno tega pa smo skoraj prezeli nekatera konkretna socialna vprašanja, ki hkratu prihajajo na dnevni red. V drugem pogledu daje nekaj zanimivih informacij najnovejša številka lista »Gradski namještenci«, uradnega glasila »Društva gradskih službenikov« v Zagrebu, ki objavlja na uvodnem mestu intervju svojega glavnega urednika z novim komisarjem zagrebške mestne občine Mate Starčevićem.

Urednik lista je vprašal komisarja najprej, koliko je resnice v govoricah, da bodo vsi mestni uslužbenici, ki imajo manj kakor 10 let službe za sabo, stavljeni na razpoloženje. — Kdo pa govori takšne reči, je rekel komisar. O tem ni govora, jaz poznam potrebe uradnikov, saj sem sam uradnik, zato pa se tudi borim na njihovi strani. Nihče naj se ničesar ne boji. Vrče se samo nekatere premissive, a odpustov ne bo nikakih. Naj se le kar vsi mirno primemo dela, naj le delajo za občane in naj v svojem poslu zmerom bratsko ravnajo. Zmerom se moramo zavedati, da smo mi tu zaradi občanov, ne pa oni zaradi nas. Dolžnost nas uradnikov je, da narodu pomagamo, da ga dvignemo kulturno, moralno in gospodarsko. Le nič akribil jaz hočem urad. stanje še izboljšati, da bodo lahko delali v miru. Zato je treba samo časa in možnosti. Slišal sem, da se nekaterim premissivam daje nekaj politični pomen. A v resnici ni nič tega. Te premissive se vrše po našem preudarku in po službeni potrebi. Tako so se izvršile nekatere izpremembe med gospodi senatorji in med šefi odelcev. Postavili smo jih na mesta, ki jim stvarno kot strokovnjakom ustrezajo. Kot primer lahko vzamete senatorja Mira Majorja. Prosim vas on je kot senator sedel pred županovo sobo in spukal k njemu stranke. To pač ni bil posel za senatorja. Nismo mogli dopustiti, da sedi tam, zato smo ga razrešili te službe in zdaj ima priliko da se povsem preda delu v svojem odelcu.

Frizersko zborovanje v Celju

V nedeljo je bilo v Celju zborovanje zastopnikov frizerskih združenj iz Ljubljane, Maribora in Celja. Zborovanja so se udeležili tudi štirje delegati zagrebškega frizerskega združenja.

Na zborovanju so razpravljali o potrebi stanovskih vprašanjih, zlasti o razmestitvi frizerske in brivske stroke. Zborovalci so zahtevali, da se izda uredba, ki naj točno določa, da smejo mojstri, ki si so pridobili do uveljavljenja te uredbe pravico, da izvršujejo frizersko in brivsko panogo, obdržijo to pravico. Novi mojstri pa naj bi morali polagati izpit in obeh panog, če bodo hoteli izvrševati obe panogi. Kandidatov, ki so se učili samo ene panoge in nameravajo izvrševati samo to panogo, naj bi polagali izpit samo iz te panoge.

Pri razpravi o pomožniških mezdah ni prišlo do zaključka. Mojstri so menili, da je v tem pogledu itak v veljavi zakon o minimalnih mezdah. Na zborovanju so tudi razpravljali o enotnem postopku pri mojstrskih izpitih v dravski banovini. V debato so posegli tudi zagrebški delegati in dajali koristne nasvete. Na zborovanju je bilo doseženo popolno soglasje v vseh vprašanjih. Podčrtano je bila tudi potreba enotnega postopanja v vseh obrtniških zadevah v dravski banovini.

Osa je je pičila v jeziki

V Frankfurtu ob Odri se je primerno dni nenavaden slučaj, ki je zahteval zdravniško intervencijo. Neka štiridesetletna ženska je jedla hrustlo in ni opazila, da se nahaja v usta oca, ki je pičila hlastno v jezik. Zaradi ostrega pika je ženska strgla jezik in so ji morali dati zdravniško pomoč.

Vojne mornarice obeh vojujočih se taborov

Zadnji znani podatki o številu in velikosti nemških, angleških in francoskih vojnih ladij

Dosedanji potek vojne med zapadnimi vesilama in Nemčijo je zaenkrat obeležen predvsem po borbi na morju, pri čemer sta oba tabora prizadela drug drugega že težke izgube. Anglija je izgubila že dve veliki ladiji: nosilca letal »Courageous« in bojno ladijo »Royal Oak«. Nemci pa so izgubili okrog 20 podmornic.

Anglija ima trenutno pod orožjem 14 velikih bojnih ladij s skupno 443.750 ton tonaže. Pri tem je potopljeni »Royal Oak« že odračunan. Francija ima 7 velikih bojnih ladij in tonažo 163.495 ton. Obe državi skupaj imata torej 21 velikih bojnih ladij s tonažo 607.695 ton. Nemčija ima pod orožjem 2 veliki bojni ladiji s skupno tonažo 52.000 ton. Trenutno građe v Nemčiji še 2 veliki bojni ladiji, v Angliji 5 in v Franciji 2.

Francija in Anglija imata skupaj 7 velikih nosilcev letal s skupno tonažo 140.000 ton in 200 letali, nameščenimi na teh nosilcih. Potopljeni »Courageous« je že odštet. Poleg tega imata še 3 matične ladje s skupaj 50 letali. Nemčija trenutno nima še nobenega nosilca letal, gradi pa dva, ki bosta imela na krovu skoraj 80 letal. V Angliji so v gradnji štiri, v Franciji pa ena matična ladja.

Nemčija ima tri oklopane križarke po 10.000 ton tonaže »Deutschland«. V gradnji pa ima še tri težke križarke. Anglija in Francija imata skupaj 22 oklopnih in težkih križark s tonažo 215.000 ton. Lahkih križark imata Anglija in Francija 57 s skupno tonažo 365.000 ton. Nemčija pa 6 s skupno tonažo 35.400 ton. Francija in Anglija imata še dve križarki minonoski, katerih vsaka nosi do 630 min.

Torpednih rušilcev imata Francija in Anglija 235 s skupno tonažo 370.000 ton, Nemčija na 22 s tonažo 31.000 ton.

Podmornice imata Anglija in Francija skupaj 132, od tega 66 velikih s tonažo 800 do 2.000. Skupna tonaža angleških in francoskih podmornic znaša 117.000 ton. Nemčija je imela ob izbruhu vojne okoli 65 podmornic s skupno 25.000 tonami. Večina nemških podmornic spada med male podmornice, ki imajo po 250 do 500 ton. Visokomorskih podmornic s 750 in več ton je imela Nemčija 3. septembra t. l. okrog 30. Pa angleških in francoskih vseh je v Nemčiji doslej imela le 20 podmornic, baše po večini visokomorskih. Ako je to res, bi imeli Nemci sedaj le še 10 takih podmornic, ki so sposobne za plavanje in borbo na oceanu, dočim operirajo manjša podmornica lahko le v morju med nemškimi in angleškimi obalo, tako da ne morejo porušiti angleških in francoskih zvez z izvenevropskimi državami.

Štiri vojne zapada proti Nemčiji

Belgijski vojaški tehnik »Guerre« je objavil v svoji poslednji številki zelo zanimiv članek o vojaških ciljih sedanje vojne. Najprej se dotika vprašanja opozicije v Nemčiji proti sedanjemu režimu in prihađa do zaključka, da se varajo vsi, ki mislijo, da je mogoče Hitlerja in njegov režim strmoglaviti na tako zvan »notranji fronti«. Nato presoja posamezne izraze sedanje vojne in piše, da vodojo to pot zavzniki proti Nemčiji štiri vojne: vojaško, gospodarsko, moralno in diplomatsko vojno.

Izmed vseh štirih je znaniti najbolj uspešna gospodarska, toda tudi najbolj počasna. Preden bi ona dosegla svoje uspehe, bi se lahko pri sovražniku pojavil on notranji razpad, ki bi pozneje samo kompliciral delo za vzpostavitev miru, kakor je bil to

Poleg tega ima nemška mornarica večje število posebnih manjših ladij za polaganje in iskanje min. Njih število ni znano, ravno tako tudi ne število posebnih francoskih in angleških ladij za polaganje in iskanje min, za spremljevanje trgovskih ladij, za borbo proti podmornicam in za obalno službo.

Anglija ima skupno pod orožjem okoli 550 pomorskih vojnih edinic s skupno tonažo 1.500.000 ton, Francija okoli 250 s tonažo 600.000 ton, Nemčija pa 140 edinic s tonažo okoli 200.000 ton.

Težkoče prekomorskih letalskih napadov

Znani francoski publicist Henri de Kerillis, ki slovi tudi kot eden najboljših letalskih strokovnjakov, je objavil v svojem listu »Epouque« studijo o izgledih nemškega letalstva za množinske napade na Anglijo. V studiji ugotavlja pisec, da je nemško vrhovno vodstvo doslej uporabljalo pri letalskih akcijah samo manjše število letal. To taktiko tolmačijo letalski strokovnjaki na različne načine. Najbolj verjetno tolmačenje je tisto, ki trdi, da razpolaga Nemčija z omejenim številom modernih bombnikov za dolge polete. Med drugim pravi Kerillis:

»Nemčija je gradila zadnja leta veliko število bombnikov, ki pa so sposobni le za krajše polete, ker je pri njihovi izgradnji računalo nemško vojni vodstvo prvenstveno na operacijami proti letalsko šibkim državam, kakor sta to bili Češkoslovaška in Poljska. Tekom polske akcije je utrpelo nemško letalstvo dokaj velike materialne žrtve, pa tudi človeške, ki so še težje nadomestljive od materialnih. Letalcev ki so zmogli leteti s težkimi modernimi bombniki nad sovražnim ozemljem tisoče kilometrov brez pristanke, ni na legije. Še manj pa je takih letalcev, ki so sposobni za prekomorske polete. Poleg tega je treba računati s tem, da je koeficient izgub pri letalskih operacijah z določenim ciljem mnogo večji, kakor pa pri poletih »na slepo« nad sovražnim ozemljem. Rezultati dosedanjih angleških in nemških letalskih operacij proti določenim ciljem dokazujejo, da se vrne na svoje izhodne baze samo 70 odstotkov letal, dočim jih je 30 odstotkov sestreljenih. Na podlagi tega je mogoče v naprej izračunati, da so letalci pri poletih na velike razdalje nad sovražno ozemlje pri tretjem ali četrtem poletu po verjetnostnem računu obsojeni na smrt.«

primer leta 1918, ko so zavezniški dolgo zaman iskali prave odgovorne državnike na nasprotni strani, s katerimi bi se lahko pogajali. Najbolj uspešna je vsekar prava vojna na bojiščih, kajti edino ta nudi možnost, da se zasede primeren del sovražnega ozemlja in pridobi s tem edino zanesljivo jamstvo za vzpostavitev te vlade, ki nudi vse garancije za sklepanje o novi, boljši mirovni ureditvi po končanih operacijah. Moralna vojna ali »vojna živce« se je začela že davno pred pravo vojno in se je potem le še stopnjevala. Toda ona igra enako kakor diplomatska vojna le podrejeno vlogo: nobena od njih ne more izsiliti odločitve, temveč lahko le pripomore k pospešitvi odločitve v pravi vojaški ali pa v gospodarski vojni.

Male priče velikih dogodkov

Svojevrsna razstava v Londonu

V Londonu imajo navzlic vojni svojevrsno razstavo. V hiši v Piccadillyju, v kateri sta prebivala sedanji kralj in kraljica kot vojvoda in vojvodinja Yorkska, so razstavili predmete iz vsakdanjega življenja, ki so bili v zvezi z znamenitimi osebnostmi in ki so v določenih trenutkih imeli zgodovinsko ulogo.

Videti je n. pr. z dragulji posuti red, ki ga je Napoleon izročil nekemu prijatelju, ko je zapustil »Bellerophon« in šel v pregnanstvo. »Napoleon je sam stopil v čoln«, piše neka priča tega tragičnega dogodka. »Kmalu sta mu sledila dva francoska generala in dve francoski dami... Oba generala sta sedela molče s sklonjeno glavo, klobuk sta držala med kolena. Obe dami sta med vso vojnjo tiho jokali. Ko se je odpravil na krov »Northumberland«, je Napoleon šel z vrtno red z ognjenim trakom in ga izročil Manningu s francoskimi besedami: »Obdržite to v spomin name.« Manning je odgovoril: »Do svoje smrti, Sire!«

Številne so relikvije iz stuartske dobe. Tako je St. John's College v Oxfordu posodil podobo Karla I., ki so mu lasje in brada popisani s teksti spokornih pismov. Karel II. je bil prošil, naj mu to podoba daruje. Zelo nerad se je zavod ločil od nje. Nekoliko let pozneje je kralj vprašal, ali bi mogel za zavod kaj storiti. Tedaj so ga prošili, naj bi sliko vrnil.

Na razstavi je videti tudi pol zlate gvi-neje, ki jo kraljica Henrieta Marija izročila Karlu I., svojemu možu, ko se je z zadnjim stiskom roke za vedno ločila od njega.

Nenavadna razstavnica kos je čudovito lepo rumeno brokatno oblačilo iz l. 1760. Jane Wainwrightova, lepa, čednostna, hči nekega kvekerskega zdravnika iz Yorkshira, je prišla v London, da obišče kraljevega telesnega zdravnika. Ta ji je podaril omenjeno oblačilo in jo vzel s seboj na dvorni ples. Ves London to je potem slavil zavoljo njene lepote. Ko je pa o tem »nesramnem« početju zvedel oče, je prišel v London, vzel hčer domov in jo kratkoma poročil z nekim dostojanstvenim kvekerskim trezornikom z volno.

Nadalje občuduješ na razstavi lahko po-

steljo, v kateri je spal Wellington med Waterlooškim pohodom, brivsko skledo, ki jo je uporabil v jutru bitke, daljnogled, skozi katerega je Florence Nightingale opazoval bitko pri Sebastopolu, malo žago, s katero so lordu Nelsonu amputirali roko po bitki pri St. Vincentu, in njegove prve otroške oblečke.

Mnogi predmeti spominjajo na dobo kraljice Viktorije. Tu je videti n. pr. kraljično pisalno mizo, na njej kip njenega moža, pisemski papir s sliko Windsorskega gradu, nje najljubši stol nje šal, skice in slike o njej kot otroku, dekletu, mladi ženi in babici v krogu vnukov. male gosli, ki jih je daroval nje mož princu Albertu in na katere je ta na kraljičini rojstni dan pred njeno spalnico igral »God save the Queen«. Našem času bližji so spet spominiki na nesrečno Scottovo odpravo na Južni tečaj posebno pa njegovo zadnje presenetljivo pismo na go Wilso-novo, katere mož je poleg njega umiral, ko je to pismo pisal.

Italijanski strokovnjaki o nemških pripravah

Italijanski listi objavljajo obširna poročila svojih vojaških strokovnjakov o nameravanih nemških ofenzivah na zapadu. Večina italijanskih strokovnjakov meni, da ni računati s kakimi vojaškimi operacijami nemške vojske proti nevtralnim državam Švic, Belgiji in Nizozemski. Ako bi nemška vojska resnično nameravala storiti tak korak, potem bi izvršila svoje priprave tako da bi bile povsem tajne ter napad izveden čim bolj nepričakovano in iznenada. Pač pa italijanski vojni strokovnjaki ne izključujejo v zvezi s morebitno nemško ofenzivo možnosti, da bo nemška vojska nastopila s vojaškimi iznenadenji, na katere Angliji in Franciji niso pripravljeni. Med iznenadenji bi lahko bili izredno težki tanki, oboroženi s topovi kalibra 15 cm in pa obstreljevanje francoskih in angleških postojank s izredno močnim dolehljivim neznanim eksplozivom, kakršen je bil najbližje uporabljen še tudi pri nemškem podmorničnem napadu na angleško ladjo v Scapa Flowu.

Beleške

Dr. Krnjević v Beogradu

Glavni tajnik HSS dr. Krnjević je, kakor smo že poročali, v torek zvečer prispel v Beograd, prvič po svojem povratku iz emigracije. Včeraj se je sestel s podpredsednikom vlade dr. Mačkom in v teku dneva tudi s drugimi hrvatskimi ministri. Dr. Krnjević je obiskal tudi ministra pravde dr. Lazarija Markovića v njegovem stanovanju ter mu čestital h krstni slavi. Razen tega ga je sprejel predsednik vlade Dragisa Cvetković, s katerim je imel daljši razgovor.

Priprave za vsesokolski zlet 1941

V Beogradu je bila seja prosvetnega odbora saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Na seji je poročal profesor Krejčić o pripravah za vsesokolski zlet v Beogradu leta 1941. Zlet bo štel skupaj 28 zletnih dni. Prišel se bo že januarja 1941 z glasbenimi prireditvami in zimskega sportnimi tekmami. V teku meseca maja bodo zletni dnevi sokolske dece, ki naj bi se vršili za več sokolskih žup skupaj v Ljubljani, Subotici, Beogradu in Zagrebu. Glavni zletni dnevi bodo okoli Vidovega dne v Beogradu. Vojaški zletni dnevi pa bodo okoli 6. septembra v Beogradu v zvezi s proglasitvijo polnoletnosti Nj. Vel. kralja Petra II. V glavnih zletnih dneh bodo predvajali tudi zletno sceno, ki bo nosila naziv »1804 — 1918«.

Katere volitve imajo prednost

Zabeležili smo mnenje nekaterih beograjskih političnih krogov, da se ne morejo vršiti volitve v hrvatski sabor pred volitvami v narodno skupščino in da je zaradi tega sedaj prvenstvena potreba, da izda vlada čim prej nov volilni zakon za volitve poslancev v narodno skupščino. V Zagrebu so nekateri zopet drugega mnenja. Dočim zagovarjajo samostojni demokratski Večeslavni Vilderjem na čelu preko svojega organa »Nova riječ« čim prej naj razpis volitev v narodno skupščino, pa meni »Obzorje«, da je treba najprej razpisati volitve v hrvatski sabor, to pa zaradi tega, ker »banaska oblast ne more razviti svojega delovanja v polnem obsegu vse dotle, dokler se ne bo sestel hrvatski sabor. Poleg tega ni reševanje splošnih političnih vprašanj v narodni skupščini noben razlog, da bi čakali z izvolitvijo in sestankom hrvatskega sabora vse dotle, dokler ne bo izvoljena nova narodna skupščina.«

Demokrati o današnjem političnem stanju

V spominu je še, koliko prahu je svojčas dvignila afera prof. Kneževića, ki ga je kot predsednika Jugoslov. profsorskega društva Stojadinovićeve režim pogajal v penzijo. Sedaj je prišel profesor Knežević aktivno nastopati v politiki ter je v ponedeljek govoril na demokratski konferenci v Selevicih. V svojem govoru se je v celoti in brez pridržka izrekel za zunanjo politiko, ki jo vodi v sedanjih težkih časih naša država, ostro pa je kritiziral našo notranjo politiko. Obrazložil je stališče demokratske stranke do sporazuma med predsednikom Cvetkovićem in dr. Mačkom. Po poročilu beograjske »Politike« je dejal med drugim:

»Sporazum ni zadovoljil Srbov iz več vzrokov. Predvsem zato, ker ni privedel do splošne preureditve naše državne zajednice in ni vrnil političnih in državljanjskih svoboščin. Najnovejša razdelitev države odgovarja v neki meri razdelitvi interesov sfer in predstavlja pravi politični rebus. Na siliki vidimo danes Hrvatsko, jutri bomo videli morda Slovenijo in mi se upravičeno vprašujemo, kje so ostali Srbi in kje je ostala Jugoslavija. Razpila volitev v senat, nesvobodni tisk in vse metode vladanja dokazujejo, da se nadaljuje s stari metodami. Tudi dr. Stojadinović je »guslarile« o političnih svoboščinah in izvajal pri tem najbolj črni režim, kar jih je doživela Jugoslavija.«

JRZ v banovini Hrvatski

Za nedeljo 5. novembra je bila sklicana skupna seja banovinskih odborov Jugoslovenske radikalne zajednice za sasko in primorsko banovino, na kateri naj bi se bila osnovala enotna JRZ za banovino Hrvatsko. Sedaj javljajo beograjski listi, da je ta seja odložena zaradi tehničnih razlogov za nedoločen čas. Odložitev seje je bila storjena v sporazumu s glavnim vodstvom stranke v Beogradu. Kakor nam javljajo iz Zagreba, obstoja razpoloženje, da se JRZ v hrvatskih krajih likvidira.

Dva hrvatska škofa obiščeta Ameriko

Zagrebski listi poročajo, da je bilo v soboto na končani konferenci jugoslovenskega katoliškega episkopata med drugim sklenjeno, da se zaradi organizacije proslave 1.300 letnice pokristjanjenja Hrvatov pošljeta v Ameriko kotorski škof msgr. Butorac in sarajevski pomožni škof dr. Čekada. Škof Butorac bo obiskal hrvatske naselbine v Severni, škof Čekada pa one v Južni Ameriki.

Ljubljanski »šlosberg«

Kratkovalovni radijski postaji v Beogradu, ki je edina od vseh naših oddajnih postaj v državni upravi, je treba priznati, da za naše razmere opravlja mnogo koristnega propagandnega dela doma in v tujini. V obliki ličnih brošur izda vsak mesec naprej svoj program. V novembrskem zvezku je posvečeno mnogo prostora zlasti Sloveniji in Slovencem. Na prvih straneh ima brošurica Prešernovo sliko, sliko cerkve v Vrbi ter kratek življenjski pesnik za oceno njegovega dela. Tudi partitura Hajdrihove skladbe »Pod okno«, sonet »O Vrba, srečna, draga vas domača« s faksimilirano Prešernovo pisavo zadnjih dveh verzov soneta in pesnikovim podpisom, opis Logarske doline — vse to se dobro poda vanjo in smo je kar veselili. Pri nas pa je menda že tako, da nobeno veselje ne sme biti neskaljeno. Tudi s to brošurico je tako. V kratkem opisu Ljubljane s sliko naletel namreč čitatelj na tale stavek: »... iznad starih krovova udi-gao se breg šlosberg sa starih zamkom.« Upravičeno se bojimo, da je tudi v tujerazne izdaje prospekta (v francoske, italijanske itd.) naša ta čudna označba, daš

Sestanek kmečko-delavskega gibanja v Ljubljani

V nedeljo je bil v Ljubljani sestanek, ki sta ga sklicala ljubljanski odvetnik dr. Viktor Maček in kozjanski posestnik Franc Jevšnik. Na sestanku naj bi se bilo glasom okrožnice, ki bila izdana od omenjenih dveh gospodov, obravnavalo vprašanje slovenske »kmečko-delavske zveze«. Sklicatelja zatrjuje, da so voditelji bodoče kmečke stranke, v katerih imenu sta izdala okrožnico, že dobili v tem oziru pritrilni odgovor delavske levice. Neodvisni kmet in neodvisni delavec naj se kot naravna zaveznika združita v posebno zvezo. Tudi da je že dosežen sporazum za sodelovanje odn. fuzijo s predstavniki grupe »mladokmetijceve«.

Sestanka se je udeležilo okrog 80 povabljenih ljudi s podočelja, zlasti iz ljubljanskega okrožja, kakih 100 udeležencev pa je bilo iz Ljubljane. Prireditelji so povabili na konferenco dr. Dragoljuba Jovanovića, znanega zastopnika levčarskega delavsko-kmečkega programa. Dr. Jovanović osebno ni prišel, temveč je poslal kot svo-

jega zastopnika nekega g. Bogdanovića iz Beograda. Konferenca se je zaradi intervencije oblasti predčasno razšla.

O njej poročajo tudi zagrebški listi. Med drugim javlja »Hrvatski dnevnik«: »V restavraciji pri Levu so se zbrali delegati in pristajali slovenskega delavsko-kmečkega gibanja, mladokmetijceve in zveze delavsko-kmečkega gibanja. Kmet Jevšnik je prečital okrožnico, ki poziva na sestanek pristavev vseh treh skupin v svrhu fuzije. Na sestanku sta prišla tudi dva delegata dr. Dragoljuba Jovanovića. Čim je Jevšnik otvoril sestanek, ga je policijski zastopnik razpustil, ker je bil sestanek sicer prijavljen, toda dovoljenje ni prišlo. Jevšnik je izjavil, da se bo vršil sestanek v Zagrebu čez 14 dni. Nato je povzel besedo odposlanec dr. Jovanovića Bogdanović, toda beseda mu je bila odvzeta, ker sestanek ni bil dovoljen. Tedaj je policija izpraznila dvorano, nakar so prisotni odšli v »Loyde«, kjer so sprejeli neke sklepe.«

Naš izvoz in uvoz

Važni podatki ministra trgovine in industrije Andresa

Beograd, 31. oktobra. AA. Danes dopoldne je minister za trgovino in industrijo, dr. Ivan Andress sprejel novinarje, ki jih je v enournem razgovoru obvestil o vseh aktualnih vprašanjih svojega resora. O trgovinskih pogajanjih je m. dr. dejal: »Samo v 10 dneh, od 14. do 24. oktobra, smo podpisali pet trgovinskih dogovorov, od katerih so nekateri življenjske važnosti za nadaljnji razvoj vse naše zunanje trgovine. Tako je bil novi trgovinski sporazum z Nemčijo sklenjen 16. oktobra, z Grčijo 18. oktobra, s Švicjo 21. oktobra, z Italijo pa 24. oktobra. Z Bolgarijo smo v tem času postavili podlago za gospodarsko sodelovanje glede gotovih vprašanj. Istosčasno smo pripravili pogajanja, ki se bodo v kratkem začela z Rumunijo, Madžarsko in Francijo. Tolikšna trgovinsko-politična delavnost v tako kratkem času dozdaj še ni bila zabeležena v naši državi.«

Izvoz žita in sliv

Letos smo imeli razmeroma obilno žetev pšenice in precej slab pridelek koruze, ki zato odpade kot izvozni predmet. Prebitek pšenice za izvoz v letu 1939/40 more doseči kljub povečani domači potrebi in ustrujanju večjih nalog hrane kakih 85.000 vagonov. Dozdaj smo že izvozili 12.700 vagonov, poleg tega pa smo sklenili ugodne pogodbe za še 10.000 vagonov, po večini z Italijo in Nemčijo.

Proizvodnja suhih sliv v državi je večja kakor pa je bilo pričakovati. Lahko računamo, da bo Bosna dala 3.500 do 4.000 vagonov, Srbija pa okoli 3.000 vagonov suhih sliv. V Nemčiji smo z dopolnilnim kontingentom zagotovili prodajo 2.300 vagonov. PRIZAD je dozdaj že kupil 1960 vagonov sliv in nadaljuje s svojimi nabavkami. Kljub ogromnim ponudbam odgovarjajo cene na vseh merodajnih tržiščih v državi intervencijskim cenam. Dobra kakovost nam bo olajšala letos tudi plasman sliv na novih tržiščih v severnih državah ter v Holandiji in Franciji, ker srednja Evropa ne more porabiti letošnjega našega prebitka. PRIZAD bo te dni določil pogoje za izvoz v te države.

Izvoz živevine

Na vprašanje novinarjev o stanju živinoreje je minister dr. Andress dejal: Pogajanja z Nemčijo, Italijo in Švicjo so posebno pripomogla k zboljšanju izgledov za izvoz živine. Dozdaj ti izgledi niso bili bog ve kako zadovoljivi. Zaradi dejstva, da smo z Nemci zagotovili ravnotežje v plačilnem prometu, je zavod za pospeševanje zunanje trgovine mogel uspešno kontakti pogajanja, ki nam zagotavljajo do konca letošnjega leta izvoz 30.000 živih in 15.000 zaklanih praščev, 300 vagonov masti, 100 vagonov slanin in 5.000 glav goveje živine v Italijo, s katero imamo ugoden plačilni promet (pasivni saldo nad 130 milijonov din). Sklenili smo pogodbe, ki nam ne doblje Slovence, tudi najstarejšega ne, ki bi Ljubljanskemu gradu pravil »šlosberg«. Bog vedi odkod je nesrečni pisec dobil to besedo in kako da ga ni zbudila v domačem besedilu!

Kaj mora vedeti slovenska mladina JRZ

Mladina Jugoslovenske radikalne zajednice je imela v Celju sestanek, na katerem je govoril tudi ravnatelj »Slovenca« inž. Sodja iz Ljubljane. Dokazoval je, kakšni izdajalci go nacionalisti, ki spletarijo zoper slovensko samoupravo, katero zahteva slovenski narod že od 6. stoletja dalje. Inž. Sodja je dokazoval to iz brziških spomenikov korotanskega prestola in kmečkih puntov. Končno je obsojil slovenski liberalizem ki pa ni mogel preprečiti, da slovenske matere ne bi rodile voditeljev slovenskega naroda. Slovenci naj bodo hvalni svojemu voditelju, da se jim bo sedaj v kratkem izpolnila dolgoletna želja po slovenski samoupravi.

Kazni za neupravičen prestop državne meje

»Službeni list« ljubljanske banke uprave objavlja banovo uredbo »proti neupravičenemu prehajanju državne meje«. Uredba stoji takoj v veljavo in določa zlobo 10 do 1000 d'n ali v primeru neplačila zapora 1 do 20 dni za naslednje prestopke:

1. kdor skuša iti čez državno mejo skrivaj ali na mestih, ki za prehod niso dovoljena.
2. kdor prekorači državno mejo ali potuje po državi s tujim potnim listom ali tujim dokumentom,
3. kdor da svoj potni list ali drugo izkazno listino v uporabo drugi osebi.
4. kdor kakorkoli pomaga komu, da prestopi državno mejo tajno ali na nedovoljenih mestih, ali pa daje takim osebam stanovanje ali skritišče.

V uredbi določene kazni seveda ne izključujejo morebitnih višjih kazni po upravnih oblastih ali sodiščih, ako vsebuje prestopke kakšno kazensko dejanje po drugih kazenskih zakonih in uredbah.

omogočajo izvoz do 800 glav goveje živine na teden, od česar odpade 360 glav na lažja goveda. Tudi z Nemčijo smo poskušali skleniti pogodbe glede izvažanja lažjih goved (buš) in uspešni izid teh poskusov bo prinesel znatno olajšanje razmer v hribovitih krajih, ki so dozdaj najmanj sodelovali pri izvozu. Pogodba o izvozu živine v Švicjo določa izvoz 4.000 glav živih praščev v mesecu novembru, od česar najmanj 1/3 odpade na nesmetne praščice. Od povečanja izvoza mesnatih praščev in lažje goveje živine bodo imeli predvsem korist hrvatski kraji, od izvoza mesnatih praščev in težje goveje živine pa bolj Vojvodina in Srbija. Izvoz v Češko-moravski protektorat je slabši (tisoč praščev na teden) zaradi neugodnega plačilnega prometa. Pogodbe, ki smo jih sklenili, in trgovski zaključki, ki jih je Zavod za pospeševanje zunanje trgovine že dosegel z Italijo, Nemčijo in Švicjo, nam omogočajo ohraniti cene živini na rentabilni višini. To pomeni, da morejo biti cene za proizvajalce na notranjih tržiščih in sejmih za govedo najboljše kakovosti 6 do 7 d'n, za praščice, tudi najboljše kakovosti, 9 do 10 din za kilogram žive teže. Sedanje cene se že gibljejo v teh mejah.

Izvoz lesa

Kar se tiče izvoza lesa, so se izgleli, ki sicer niso bili ugodni in katerih uresničenje so onemogočale motnje v prometu, pobiljšali po zadnjih sporazumih. V Nemčijo bomo v zadnjih 4 mesecih letošnjega leta mogli izvoziti za 3 milijone nemških mark lesa. Kontingent lesa za Italijo se je povečal od 153 na 195 milijonov lir na leto. Cene, ki jih imamo na teh tržiščih, se morejo smatrati za zadovoljive v sedanjih razmerah. Glede izvoza lesa bomo imeli v ostalem ugodne izgleda tudi na francoskem, angleškem in španskem trgu. Pogajanja s Francijo in Španijo, ki so že na pragu, nam bodo prinesla vsakašor gotov napredek.

Uvoz industrijskih izdelkov in surovin

Zatem so novinarji prosili ministra, naj jim pove kaj o uvozu in o naši preskrbi. Minister dr. Andress je odgovoril: Pri vseh dosedanjih pogajanjih smo si prizadevali ne samo, da bi dosegli ugodne pogoje za izvoz, temveč prav tako in še bolj, da bi zagotovili našo normalno preskrbo imenstava. Vprašanje preskrbe je zaradi vojnih razmer v Evropi stopilo na prvo mesto. Težave, ki so se glede tega pojavile, morejo ogroziti našo gospodarsko delavnost, ter je razumljivo da smo posvetili temu vprašanju vso pozornost.

V odnošjih do klirniških držav je tu vprašanje toliko bolj važno, ker od njegove rešitve zavisi tudi izplačilo denarja za našega izvoza. Danes moremo reči, da smo pri dosedanjih pogajanjih to vprašanje ugodno rešili. Z Nemčijo smo popolnoma zagotovili ravnotežje v izmenjavi blaga. Nemčija nam bo še dalje dobavljala vse vrste blaga, ki jih pri normalnih razmerah uvažamo, izvenemški tekstilne proizvode, v nadomestilo za tekstilne bomo mogli uvažati znatno večje količine črnega premoga, koksa, pa tudi stroje in vozila.

Z Italijo smo v zadovoljivem plačilnem položaju, ker se dolgujemo okoli 130 milijonov lir. Iz Italije bomo uvažali tudi v bodoče vse vrste blaga v kikiringu, medtem bombazno predivo, ki je za nas posebnega pomena. Prav tako smo vprašanje uvoza zadovoljivo rešili tudi z Grčijo. Neugodno stanje v plačilnem prometu imamo predvsem s češkomoravskim protektoratom, kjer imamo za 43 milijonov kron terjatev. Toda to vprašanje bomo, upam, zadovoljivo rešili v novembru.

Ostaja še vedno nerešeno vprašanje gotovih surovin, kakor so bombaž, volna, železo in drugo. Storišni smo razne korake, da gospodarstvo ne bi trpelo pomanjkanja surovin, a skorašnja pogajanja z deviznimi državami nam bodo prinesla vsakašor znatno olajšanje v tem oziru. Glede ben-cina in nafte se bodo jutri začela pogajanja z Rumunijo v Bukarešti. Za zdej je uvoz nafte normalen.

Vojni mornarji na dvorni straži

Beograd, 31. okt. p. Ob priliki proslave današnjega Jadranskega dneva je prevzela stražo na dvoru kr. vojna mornarica.

Izredna državna podpora za zagrebške gledališče

Zagreb, 31. okt. o. Finančni minister dr. Šutej je odobril narodnemu gledališču v Zagrebu naknadni kredit 2 milijona dinarjev. S tem je za sedaj kriza gledališča odpravljena.

Napredovanje

Beograd, 31. okt. p. Napredovali so v 7. pol. skupino veteranski pristavi Josip Legat pri sreskem načelstvu v Uroševcu, dr. Josip Bizjak pri sreskem načelstvu v Tesliću in Fran Rieger pri veteranskem bakteriološkem zavodu v Ljubljani.

Kulturni pregled

Dr. Andrej Budal

Danes praznuje v Vidmu v Italiji svojo petdesetletnico tamonjni profesor, slovenski pisatelj, prevajalec in kritik dr. Andrej Budal. V št. Andreju pri Gorici rojeni rojak je študiral gimnazijo v Gorici in se na to posvetil študiju romanistike na dunajski ter nekaj časa še na pariški in rimski univerzi. Prvo službo je nastopil na gorški realni l. 1914., potlej je nekaj časa

poučeval francosko na realni v Idriji, dokler se ni ustalil v Vidmu.

V slovenski književnosti se je začel dr. Andrej Budal uveljavljati že l. 1911 kot pripovednik. Bil je predvsem sodelavec Ljubljanskega zvonca, kjer je priobčil l. 1911 zgodovinsko povest »Križev pot Petra Kupljenika« pod psevdonimom Pastu-

šica. Ta psevdonim ga je dolgo spremljal na literarni poti. Pod istim psevdonimom je l. 1924. izšla omenjena povest v knjižni izdaji (Tiskovna zadruga v Ljubljani). »Ljubljanskemu zvoncu« je v naslednjih letih pošiljal svoje krajše pripovedne spise in se oglašal tudi s slovesnimi poročili. Zlasti iz sveta romanskih literatur. Tudi v zadnjih letih je dr. Budal objavil kritike raznih slovenskih knjig in tako izprizikal, da v tujem okolju pozorno zasleduje naše slovesno življenje. Razen v LZ je Pastuškin sodeloval v »Slovanu«, tržaški »Njivi«, tržaškem »Novem rocu«, »Goriškem koledarju« in goriški »Mladici« ter v raznih drugih literarnih publikacijah naše manjšine v Italiji. Šele kdaj pozneje bo lahko bibliografija celotnega dela pokazala dr. Budalovo obsežno dejavnost na slovenskem književnem področju.

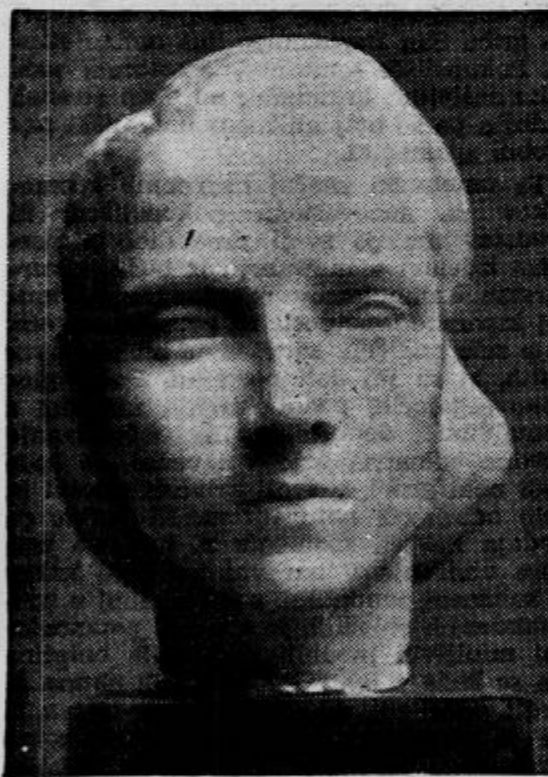
Kakor je v svoji pripovedni prozi dober opazovalec ljudskega življenja in slovesnih značajev, se v slovesnih sestavih odlikuje po občutni razgledanosti in prečiščeni okusu. Življenjske prilike in nepravilnosti se nanešajo, da živi že dolga leta izven našega kulturnega kroga, kjer ne more posvečati svojega velikega znanja, bistre inteligence in spretnega peresa v toliko meri literarnemu in kulturnemu delu, kakor bi bil mogel, če bi živel v našem kulturnem središču. Tem bolj je torej treba uvaževati delo, ki ga ustvarja v manj ugodnih okoliščinah.

Dr. Andrej Budal se je uveljavil tudi kot prevajalec. Tako je že l. 1911 izdal v posebni knjigi le izbor Maupassantovih novel, za Tiskovno zadrugo pa je prevedel Goncourtovo »Delce Elizze«, Fogazzarov »Svetnik« in Boccacciove klasike »Dekameron« v treh knjigah. Tako je dr. Budal izdatno sodeloval tudi pri naši kulturni usmeritvi v romanskih duhovni svet. Odličnemu slovesnemu in kulturnemu delavcu želimo ob njegovem življenjskem jubileju še mnogo zdravih in uspešnih let!

Razstava Neodvisnih

Od vseh umetniških društev, ustanovljenih v zadnjih letih, se je klub Neodvisnih najbolj trdno zasedel v razstavnem paviljonu. Razstava, ki jo te dni zatvarjajo, je že peta po redu, kar je za marljivost Neodvisnih prav lepo pričevanje. Z rednimi razstavami si želi klub priboriti priznanje javnosti in ni mogoče zanikati, da jim za organizirano propagando primanjkuje sposobnosti.

Z vzdevkom »neodvisni« razstavljalci ne poudarjajo kakšne notranje enotnosti, sorodnosti ali povezanosti med seboj. Izvečine stili ljudje so bili prej v klubih druge, tretje, četrte in pete generacije, kakor so se takrat želeli imenovati z neko namišljeno mladostno revolucionarnostjo.

Karel Putrli, Funč

Sečnanje ime so si izposodili od pariških Neodvisnih in tako približno naznačili svoje smeri. Seveda pa niti tem slikarjem ne kipejariji ni mogoče priznati kakšne absolutne neodvisnosti v pogledu smeri, sloga ali šole. Neodvisnost naj bi zapravljala prelom s preteklostjo, s akademizmom. S prvo in drugo, posebno v tradicionalnem pomenu besede razstavljalci res nimajo trdnih svaz. Zato pa so tembolj po večini odvisni od plehkega akademizma, vladajočega ta čas po slikarskih šolah, ki hočejo iz svojih gojencev za vsako ceno

vzgojiti »sodobne umetnike«. Kakor tisti slovenski profesor, ki je nameraval iz svojih dijakov napraviti same filozofe, s čimer je marsikateremu spodkopal za vselej realna tla za bodočega moža.

Slikarske šole niso vzgojile še nobenega umetnika in ga ne bodo. Umetnosti same se ni mogoče priučiti, slikarske šole so le za to, da nadarjenemu začetniku utro pot tako, da mu nudijo izobrazbo v potrebni ročni spretnosti, brez katere ni mogoče doseči posebnih uspehov. Ačor je zapustil slikarsko šolo s zavestjo patentiranega umetnika, je za vselej zgrešil pravo pot. Le tisti, ki so za lastno delo strožji sočniki kot za dela drugih, ki iščejo, poizkušajo in se trudijo v spoznanju, da je umetnost tako težko dosegljiva, ko le kaj, da se ji je mogoče približati, doseči jo pa je le ideal — tisti utegnejo kdaj postati pomembni za slovensko likovno umetnost. Vztrajnost, doslednost v delu, jasna razsodnost in potrebna razgledanost po vsem duhovnem življenju so pogoji za uspeh, za katerega je le malokateri izbran. Treba se je le ozreti nazaj, da vidimo, koliko jih še stoji od legionov kipejarije in slikarjev, ki so jih bila stoletja prav tako polna kakor sedaj. In tisti, ki so ostali do danes, s trpljenjem, z muko so ustvarjali, se gnali za vzorom.

Naj bi na to pomislili razstavljalci, ki so s svojimi deli napolnili prostore razstavnih paviljonov. Morja bo ta ali oni spoznal, da ni umetnost, oponašati zgolj aličnost kompozicijskega načina francoskih impresionistov, še celo, ko so njegove izraževalne sposobnosti močno začetniške; da se pravi oblačiti se po modnem kroju surrealistov in ne vedeti za prave, vse lepše pa tudi težje probleme slikarske umetnosti; da je težje dobro risati ali modelirati roko ali samo zapetje, kakor pa oponašati Mallola, Braqua, Chirica itd. Če zame je bil velik, ker je bil edinstven za njim pa ne ostaja kdo ve kaj zanimivosti!

Sto je potov, po katerih je mogoče kaj doseči. Treba je le študirati, opazovati, razmišljati, iskati. Res, tudi s sanjskimi prividi, s podobami iz podzavesti se je mogoče okoristiti. Vse to pa so kar stroični problemi v razmerju do tistih, ki jih pravemu slikarju ustvarja n. pr. ena sama črna voda ali vina, komur je drugo bolj povšeči.

Precej dobrih del je na razstavi; tista, ki moremo v njih svoje življenje nadaljevati, ki so sama iz življenja porojena, ki žive. Neodvisnemu obiskovalcu razstave odločitve ne bo težka.

Č. S.

Drugi slovenski prevod Maja

V prvem zvezku zbornika »Slovenski spomini« (Slovenska matica) je izšel l. 1911 slovenski prevod znamenite češke romantične pesnitve K. H. Mache »Maj«. Prevod, ki je bil pozneje ponatisnjen v »Češki antologiji« (Slovenska matica), je priredil za stoletnico pesnikovega rojstva dr. Ivan Lah in hkrati prispeval študijo »Maj« in njega pesnik K. H. Macha. Osem in dvajset let po Lahovem prevodu smo dobili v raziskovalni opremi in natisnjeni izdaji Bibliofilske založbe v Ljubljani drugi prevod Macheve očarljive pesnitve. Ta prevod je delo pesnika in kritika dr. Tine Debeljaka.

Ob novem »Maju« nam melanholično prihaja v spomin Terenjev rek »Habent sua fata libelli«. Zares, koliko češke in naše zgodovine, koliko vrtoglavih sprememb je poteklo med obema prevodoma! Če pesniške mojstrovine! Med tem je minila stoletnica pesnikove smrti in ob istem letu stoletnica »Maja«. Zdi se, da je novi val zanimanja za Mache, ki ga je prineslo leto 1938, vzpodbudil dr. T. Debeljaka, da je začel znova prevajati Macheovo pesnitvo. Medtem ko je zorel drugi slovenski prevod »Maja«, je bil Mache drugič pokopan, umrl pa je tudi njegov prvi slovenski prevajalec malo pred začetkom viharjev, ki so razdeljali njegov svet in katerih konca še ne poznamo. Kako težko je pred to knjigo pozabiti ozadje časa, ki se spleta s »Mache« visoke pesni o prdnih letih, ljubezni, svobodi in smrti! Tudi

drugi prevajalec »Maja« ga ni prezrl in je v uvodu s priključnimi besedami naznačil njegove briske poteze.

V kakšnem odnosu je bil do Mache in njegovega »Maja« prvi prevajalec, o čem ni dr. Ivan Lah, je pokazal v svojih »reminiscencah in refleksijah«, ki jih je v slovaškem prevodu objavil dr. Vojtech Merka l. 1937 v Nitri. Bil je to odnos sodnega duha, odnos romantika do romantika, obenem pa izraz prevajalčevega čustvenega kulturne mladosti in ljubezni. Saj ima prvi prevod posevtilo: Posvečeno E. D. Ljubezni in spominu preteklosti. In v navedenem intervjuu z dr. Merko pravi dr. Lah: »In naj so že bili časi, ki ali drugačni, on (Mache) je ostal pesnik mladosti in pesnik pomladi, zato »ostane vedno mlad«. Tudi dr. Tine Debeljak se je po isti prevajanju »Maja« z občutjem, da je ta pesnitev vzdol svojih stoletni starosti še vedno mlada in da nudi prevajalcu kaj hvalnega priliko za preizkušnjo pesniško-prevajalčevih sposobnosti.

Tako drugi slovenski prevod Machevega »Maja« nikakor ni bil nepotrebno pesniško delo, marveč je nazorno pokazal, v koliki meri se je v teku necelih treh desetletij razvil in sublimiral naš pesniški jezik. Primerjava obeh slovenskih prevodov med seboj in vsakega posebej z izvirnikom je prav mikavna dela, ki nas neredko postavljajo pred najtežje probleme prevajanja pesniških umotvorov. Ti problemi niso samo formalni, marveč se tiče-

jo najrazličnejše substance, notranjega ritma, besedne barvitosti in vsebinskih odtenkov Machevih melodično pojutih, slikovitih, iz intuitivne globine in stvarjalne napetosti rastočih verzov.

Če uvažujemo, da je bil prvi prevajalec Ivan Lah po svojem osebnem značaju bolj pripovednik in publicist, kakor pa lirik tenkočutnega posluha za vse drhtaje pogljbene in bogato niansirane Macheve pesniške besede, tedaj moramo priznati, da njegov prevod za tedanje čase ni bil slab. Ima pa očitna znamenja neke ohlapnosti, površnosti, impresionističnega odnosa nasproti besedni umetnosti; zadovoljuje se marsikje s približnimi rešitvami težjih prevajalčevih nalog.

Naj navedem za primer enega najlepših in najglobljih odstavkov v vsej pesnitvi: simbolno podoba mladosti ob koncu »Maja«: »Lah... prešlo so sanje vse, kot senca brez sledu, / kot silka belih mest v jezerskem temnem dnu, / kot mrtvih zlatih vzdih, / kot zadnja misel njih kot stena starih dob, / kot davnih bojev rog / kakor ugasli svet na krajih severnih / ton harfe zlomljene, / kot strte strune zvok / kot bajka davnih dni, / kot zla zvezda sled, / zgubljene dve pot, / kot mrtvi nje pogled / kakor pozabljen grob, / kakor zapadli svet, / kakor po ognju dim, / kot zvona daljni glas, / labuda zadnji spev, / kakor zgubljen raj. / To moja je mladost.« Debeljak: »Kot senca, ki umre, / prišel je mladi sen, / kot belih mest odraz, v dno jezera vstopljen, / tako kot zadnja misel, mrtvih zadnji vzdih, / tako kot njih ime, / kot davnih bojev vik, / žar severnih noči, ugasle luči v njih, / razbite harfe glas, / raztrgane strune krik, / kot zgodbe davnih dni, / ugasle zvezde sč, / pot padle deklice, / kot ljubice mrtve oči, / kot grob pozabljen, / kot padec večnosti, / plamena ugasli dim, / kot zvona veliki jek, / spev mrtvega laboda, / kot zgubljen raj / to moja je mladost.«

Primerjava obeh prevodov z izvirnikom nam pokaže, da ne ta ne oni prevod ne dosega kraja kondenziranosti in umetniške popolnosti Machevih verzov, ki jim je v izvirniku težko kaj dodati ali odvzeti, ne da bi se spremenila njih zaključena lepota. Toda končna skrivnost vsakega pesniškega umotvorja je njegova navezanost na strukturo izvirnega jezika, na vse tone in notne besede, na njihovo originalno predstaviteljsko, na vsa prelivanja ritma in ubranost rim, torej na nekaj, česar ne more niti največji prevajalec prav do zadnjega prenesti v drug jezik. Immed obeh prevodov pa je Debeljakov ne le formalno, marveč tudi poetično bližji Machevemu izvirniku. Oba prevajalca sta ohranila dvajseterec originala. Med tem ko je dr. Lah odlopljnejši v ritmu, nič kaj izbirčen v rimah, zadovoljen samo s približnimi pesniškimi podobami, je dr. Debeljak koncilski in natančnejši v zgradbi verzov, bližji njegovi značilni macheovski barvi, strožji v izbiri rim in v zvestobi originalu, pri tem pa rahločutnejši za izrazno zmogljivost slovenske pesniške besede. Dr. Lahov prevod ima dokaj manj pesniškega kvaliteta, a je v nekem smislu boljše in v svobodnejši.

Tak prevez, ki sem ga napravil na majhnem delcu pesnitve pokaže tudi drugod približno iste rezultate. Natančna primerjava dr. Debeljakovega prevoda z izvirnikom, ki pa zanjo na tem mestu ni prostora, bi sicer opozorila na to ali, no nedogano, šibkeje mesto, ali na kakšno netočnost, v splošnem pa bi potrdila celoten vtis, da je drugi prevod Machevega »Maja« že na drugi sodobnega prevodnega pesništva in da ustreza razvoju našega pesniškega jezika v zadnjih tridesetih letih. Predvsem pa čutimo, da je prevod deo lirika, ki je bil na njem stvarjamo udeležen.

Mnoge Maleševe ilustracije razširjajo pesniško obzornje te besedne umetnine v likovno-umetniške vizije in ponekod — a ne vedno — povečujejo njeno poetično atmosfero. Vsekako pomeni bibliofilske češke literature in dostojen slovenski literarni spomenik Prešernovemu prijatelju Mache. Ali ne bi kazalo izdati »Maja« v še cenejši, vsakomur dostopni knjižici? o.

Prof. dr. Ozvald

o vzgoji novega človeka

Pedagoško društvo v Ljubljani je priredilo v ponedeljek v dvorani Mineraloškega inštituta svoje prvo sezonsko predavanje. Naš vodilni pedagog, g. univ. prof. dr. Karel Ozvald je govoril o temi »Da bo mlado pokolenje kal novega človeka«. Številni poslušalci so pozorno sledili njegovim, kakor vedno jasnim, z zdravjo življenjsko modrostjo prežetim izjavam.

Predavatelj je označil vzgojo mladine za osrednje vprašanje naše narodne bodočnosti, zakaj »odkoder neki če ne iz vrst mlade naraščajo, bi naj prišli možje in žene, ki prinesejo boljše čase«. Pri tem pa težko vzgojnega oblikovanja ni več v domači hiši, kakor je bilo nekoč marveč v šoli. Od tod ogromni pomen šolstva za narodno življenje. Predavatelj je znova poudaril kritiki »miselnost moderne tovarne«, s katero je prepojena današnja šola njen čez mero racionalistični okosteni in birokratski značaj, ter je postavil v srdisče svojih izjavanj izjavo švicarskega pedagoga Kapelerja, da se naj svet ne more več ozdraviti ob dobrih učencih ampak samo še ob dobrih ljudeh. Vzgoja človeka v mladosti, to je potemtakem zgodi problem našega časa.

V nadaljevanju se je predavatelj pomudil pri razlikah med prosveto in kulturo in navedel besede ruskega filozofa Berdjajeva, ki je dejal, da ga v naši dobi ni bolj pereče vprašanje nego vprašanja, kaj je kultura in kaj civilizacija, kako se med seboj razlikujeta in kaj ju veže. Razrešitev problema kulture in civilizacije miselnosti je odločilnega pomena za usmerjanje vzgoje novega človeka. Preko mehanizacije in racionalizacije življenja, ki nam ju vsiljuje naš čas, je treba ustvarjati v novih oblikah življenja tudi obvezneje navedene norme ali moralne obveze, kajti brez njih ni mogoče urejeno in duhovno plodno človeško sožitje. Vzgojitelji mladega rodu morajo najti metodo, po kateri bodo vzgajali v sedanjem naraščanju novega človeka, ki bo imel očrto dušo za svetline človeštva kakor so delo, resnica, ljubezen, pravica, domoljubje. Nobena šolska reforma ne more tega izvesti, preroditvena pot je dana samo duhovni vsebini, ki je položena v to ali ono kulturno in obrazovnovalno dobro. Metoda pa dobiva svoj smisel šele od cilja. Zato je treba postaviti pravilne cilje, pri čemer pa ne smemo segati predalet, marveč je treba vedno najti pametno sred. Pot nove vzgoje vodi sa-

ROGAŠKA SLATINA

zdravi tudi v zimskem času razne bolezni želodca, črevesa, oblisti, žolča, ječir, sladkorne bolezni itd.
Vsa sredstva zdravljenja se nahajajo v hotelu JUGOSLOVANSKI KRALJ. — 36 najmoderneje opremljenih sob. Centralna kurjava. — Strogo čistotna kuhinja. Družabni prostori, radio. — Vse informacije daje brezplačno
ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA

mo k človeku — k boljemu, pravičnejšemu, pravno močnejšemu človeku.
V tem duhu so izvenle besede priznane vzgojitelje, izrečene v času, ko vsa dobra srca ponavljajo pesnikovo željo: Da mi je za zarjo blestečo pogledati in kaj ljubeza, dobrega ti povedati v teh težkih dneh, o domovina...

Hvaležno poslušalstvo je dobro razumelo besede o potrebi novega človeka. Toda kako podvrščeno teho časa sprostiti duha, ki bo prerodil narod? Pot je tudi tu dokaj zamotana in treba bo velikega napora, da se duh novega pokolenja otme pred razkrojem in zlomom, ki označujeta neumljivo pot zgodovine...

Naše gledališče

DRAMA

Sreda 1. novembra: Antigona. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Četrtek, 2.: Striček Vanja. Premiera. Premierski abonma.

Petek, 3. ob 15.: Kacijanar. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Sobota, 4.: Striček Vanja. Red B.

Mogoče čelo iz antike je Sofoklejeva tragedija »Antigona«, ki je doslej na našem odru lepo vprizoritev. Tragedija plemenitega značaja Edipove hčere Antigone je podana na globoko dojmljiv način. Delo je zrežiral Lipah.

»Striček Vanja« je igra ruskega pisatelja Čehova in pokaže velik trenutek življenjskega razočaranja pri dobrih stričku Vanji ko spozna, da se je vse življenje žrtvoval za nevednega človeka. Tipika Čehova je mojstrstvo v podajanju in silkanju različnih nastrojev, v katerih prihajajo posamezni značaji do izraza. Naslovno vlogo bo igral Levar, nadalje sodelujejo: Skrbinec, Mira Danilova, Vida Juranova, Gabrijelčičeva, Rakarjeva, Kralj, Daneš in Vertin. Režiser dramaturg Josip Vidmar. Premiera bo v četrtek za premierski abonma.

OPERA

Sreda 1. novembra: Trubadur. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Četrtek, 2.: Boris Godunov. Red Četrtek. Gostuje Josip Križaj.

Petek, 3.: Kogojeva akademija. Izven.

Sobota, 4.: Pri belem konjku. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Novogradišanska članica Mira Basčičeva bo pela v sredo partijo Leonore v Verdijevo »Trubadur«, s katero je že v prejšnjih nastopih pokazala obilo lepih in dobrih momentov. Tenorsko partijo bo pel poleg nje Franci, ki je imel ravno v tej operi vedno izreden uspeh.

Josip Križaj, ki je že nedavno gostoval v naslovni partiji »Borisa Godunova«, je zapustil s svojo izredno kreacijo najgloblji vtis. V četrtek bomo imeli spet priliko občudovati njegovo zrelo umetnost v istem monumentalnem delu Musorgskega.

Libreto »Figaroove svatbe« je tipična francoska komedija iz predmarčne dobe, polna duhovitih zapletov in obratov in dobro karakteriziranih tipov, kot je pač predboro poznamo v Lihartovem »Matičku«. Temu živahnemu dejanju je znal Mozart ustvariti ustrežajočo glasbo, ki daje vsem pevcom dovolj možnosti, da lahko polkažejo vse svoje pevske in igralske vrline. Premiero tega izvrstnega dela pripravljata dr. Švara in Ciril Debevec.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda 1. novembra: Hlapec Jernej in njegova pravica. Znižane cene.

Četrtek, 2.: Celjski grofje. Red C.

R A D I O

Sreda 1. novembra

Ljubljana 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Cerkevna glasba iz franč. cerkve. — 10.30: Verski govor (g. J. Jagodici). — 10.45: Duhovne pesmi (plošče). — 11.30: Praznični koncert radijskega orkestra. — 13: Napovedi. — 13.20: Tercet sester Stritarjevih ob spremljevanju harmonija — 13.50: Godalni kvartet. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Saint Saens: Ples okostnjakov. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz ljubljanske opere. V od-

morih: glasbeno predavanje ter napovedi in poročila.

Beograd 18.20: Orkester. — 19.40: Tamburaški zbor. — 20: Operni prenos. — Zagreb 20: Orgle. — 20.30: Staroslovanski rekviem. — 21: Komorni koncert. — 21.30: Cerkevna glasba. — Praga 19.20: Češke in slovaške pesmi. — 19.40: Poljuden koncert. — 20.35: Zvočna igra. — 23: Koncert češke glasbe. — Sofija 18.15: Pester spored. — 20: Violinski koncert. — 20.30: Laska godba in petje. — 21.30: Petje in godba. — Dunaj 19: Laska glasba. — 20.15: Wagnerjev večer. — 22.50: Kakor Berlin. — Berlin 20.15: Vojaška godba. — 22.30: Operne melodije. — 23: Laska godba. — 24.15: Nočni koncert.

Četrtek 2. novembra

Ljubljana 7: Jutrarnji pozdrav (plošče). — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Plošče. — 12: Preludiji in melodije (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Kvintet pihal. — 14: Poročila. — 18: Rejni zvoki (plošče). — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Zvočna igra. — 20: Pevski koncert ge. Mile Kogejve, pri klavirju prof. M. Lipovšek. — 20.45: Reprodukcijski simf. glasbe: Beethovenova V. in Čajkovskega V. simfonija. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Violina in kitara (gg. prof. K. Jera) in Stanko Prek. — Beograd 18.30: Radijski orkester. — 19.40: Plošče. — 20: Humor. — 21: Pesmi in skladbe za čelo. — 22.10: Petje. — Zagreb 17.15: Ženski pevski kvartet. — 20: Zvočna igra. — 21: Recitacije. — 21.15: Zborovsko petje. — 22.20: Komorni trio. — Praga 20: Koncert Češke filharmonije. — 21.20: Schubertov kvartet. — 23: Češka g'asba. — Sofija 19: Orkestralni koncert. — 20: Violina. — 21.20: Laska glasba. — 22: Ples. — Dunaj 20.15: Petje in recitacije. — 21.30: Koncert orkestra. — 22.30: Nočni koncert.

Lučine imajo novo trirazrednico

Lučine, 30. oktobra.

V južnem delu občine Trate v Poljanjski dolini v Lučinah je bila v nedeljo svečano otvorena nova trirazrednica. Lučine so tipičen primer, ob kakšnih težavah se je v preteklih desetletjih razvijalo naše sokolstvo. Do leta 1882. v Lučinah vobče ni bilo šole, potem pa je dobri župnik Šimen Jan skozil dve leti »muštral« mudično v krščanskem nauku, branju in računanju v velikih stanovanjskih sobi. Toda le v pomladnih in zimskih mesecih. Naslednjih šest let je minilo brez pouka vse do leta 1871, ko je vzel mladino v roke g. Martin Rudolf. Vse to poučevanje pa je bilo bolj poskus kakor redno šolanje.

Zaslika šola v Lučinah je bila ustanovljena l. 1879. Vodil jo je župnik Dolinar. Zanimivo je, da je prosvetno ministrstvo na Dunaju že l. 1879. zahtevalo, naj se zgradi šola v Lučinah. Toda ker je bilo prav tedaj težko zidati tudi cerkev, so šolo odložili, zato pa se je župnik zavezal, da bo skozil 10 let sam poučeval otroke in župnišču. To je bil začetek zaslika šole, ki je ostala potem do leta 1935. Te ga leta se je zaslika šola ukinila, Lučine so dobile dvorazrednico, prispeli sta dve državni učni osebi. Stanje pa kljub temu ni bilo idealno, kajti v najetih prostorih se je stiskalo do 70 otročičev hkratu.

Potreba po novi šoli se je kazala bolj in bolj. No, in lan v maju so zazvenele lopate. Šola je zgrajdi podjetnik Žigon iz Ljubljane, načrte zanjo je napravil inž. Emil Navinšek, večino obrtniških del pa so opravile domače roke same. Ljudje so pomagali s kulukom. Otroci je zdaj 176, ker se jih je nekaj preselilo iz Črnege vrha. Lepe zasluge za šolo imajo domači člani, med njimi šolski upravitelj g. Vladimir Makarovič z go. Marjo. Novo šolsko poslopje ima tri učilnice. Ena bo, ker je posebno velika, lahko služila splošnim prosvetnim namenom. Poleg stanovanj za šolskega upravitelja so še dve samostojni s pritlikami in veliko klet. Šola ima mnogo svetlobe. Dvorišče je veliko, vrt pa okrog 1200 m². Zgradba je stala 450.000 din.

Križanka št. 108

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12				13					14	
15			16		17					
18			19		20				21	
		22						23		
24	25		26			27		28		
29										

Vodoravno: 1. nameščenec radijske postaje, 12. grki bog ljubezni, tudi planetoid; 13. vseмирski obok; 14. egipčansko božanstvo, tudi kemični znak za redko, dragoceno, v zdravilstvu uporabljano prvino; 15. spajanje kovin, tudi rimski vojskovodja, katera legije je l. 9. po Kr., Arminij uničil v teutoburškem lesu; 17. beneški slikar v 16. stoletju; 18. naziv božanstev pri mnogih semitskih narodih; 19. italijanski fizik (* 1564., + 1642.); 21. vprašalnica, kemični znak za kovino, tudi kitajska dolžinska mera; 22. morski ptič; 23. zvok določene višine; 24. pijača starih Slovanov; 26. slabo umnež; 28. selikarjeva mladinska povest; 29. lastnik obsežnih zemljišč.

Navpično: 1. ruski pisatelj in dramatik (* 1886.), 2. jezero v Rusiji; 3. povrtnina; 4. srednje krožnega gibanja, tudi kemični znak za prvino; 5. števniki; 6. francoski skladatelj oper in baletov (* 1836., + 1891.) 7. starogrški novic, po bajeslovju pristojna brodnika Karonu za prevoz duše čez podzemno reko Stik; 8. gibanje zraka; 9. mesto v severozapadni Italiji; 10. kemični

znak za redko zemljo; 11. državni organ; 16. oblikovna priprava; 19. bolgarska pesnica (* 1886.); 20. naravno razdobje; 21. mesto v severni Italiji; 23. morska riba; 25. besedica nečestovitosti, izjeme, tudi prigrvarjanje; 27. kemični znak za redko prvino; 28. skrajna v vodo segajoč del kopniš.

Rešitev zlogovnice št. 107

1) Korotan; 2) Adonis; 3) Riga; 4) bakrorezec; 5) Lofoti; 6) akademija; 7) Zorin; 8) Norne; 9) Ispahan; 10) Karlovec; 11) Nepal; 12) episkop; 13) Zlatibor; 14) Ivan-gorod; 15) Solin; 16) Itaka; 17) Zakopane; 18)

J E S E N S K I V I H A R

Besede pred smrtjo

Umirajoči kažejo često izredno duševno čilost

Iz zadnjih besed, ki so jih izgovorile znamenite osebnosti kratko pred smrtjo, ali ki so jih baje izgovorile, sklepajo, da kažejo umirajoči pogostoma nenavadno duševno svežost.

Najbolj znani sta pač poslednji Goethe-jevi besedi: »Več luči!« Katon je dejal kratko pred zadnjim dihom: »Dobro, ki sem ga izkazal v svojem življenju soljudem, je moja tolažba v smrti.« Giordano Bruno je zaklical: »Bog, ti si močan! Zmaguješ nad svetom in njegovimi zločinstvi. Sprejmi me v svoj mir!« Locke je dejal lady Marshamovi, ki je sedela ob njegovi postelji in mu brala psalme: »Prenehajte s tem!« Potem je oči za vedno zaprl. Haller je ugotovil: »Moje srce nehuje že utripati.« Madame de Pompadour je rekla župniku, ki se je hotel odstraniti, ko je videl, da gre z njo h koncu: »Trenutek, gospod župnik, lahko odideva skupaj od tod.«

Chesterfield, ki ga je bila sama vlijudnost, je dejal, ko je stopil njegov prijatelj Dayrolles k njegovim smrtni postelji: »Prijesite vendar Dayrollesu stoli!« Benjamin Franklin se je nekoliko minut pred smrtjo s trudom dvignil in menil: »Da, umirajočemu je vse težko!« Leon Gambetta: »Pogum, prijatelji moji! Zame je že vse mogoče!« Madame de Rohan: »O svoboda, kakšne zločine počenjajo v tvojem imenu!« Mirabeau: »Dajte mi umreti ob zvokih čudovite glasbe!« Nelson: »Z božjo pomočjo sem storil svojo dolžnost.«

William Pitt je vzkliknil, ko je umrl ob žalosti nad zmagami Napoleona I.: »O, uboga moja domovina, kakšno te zapustim!« Byron je dejal: »Sedaj grem spat!« Napoleon I.: »Moj Bog! Francoski narodi! Celotna armada!« Schiller: »Čedalje bolj, čedalje mirneje!« Grillparzerjeve zadnje besede so se nanašale na podpis, ki ga je izvršil kratko pred svojo nenadno smrtjo: »Ne boste ga mogli prebrati!«

Razparač ženskih kril

Čuden zločinec v Nemčiji

Monakova policija je prejela v zadnjem času, odkar veljajo predpisi za zatemanje, s strani žensk in deklet pogoste ovadbe, da jim je neki neznanec ponoči na cesti z ostrim nožem rezal obleko in tudi spodnje perilo. To se je dogajalo tudi ob navzočnosti drugih ljudi, ki pa zavoljo teme žrtvam niso mogli pravočasno priskočiti na pomoč. Policija je tega čudnega Jacka Razparača končno prišla.

Gre za nekoga 26letnega možaka, ki je zavoljo tatvin, ropov in drugih zločinov že ponovno sedel v zaporu in prisilni delavnici. Tudi kot razparač ženskih kril je pred leti nekoč že nastopal. Kot vzrok za to svoje delovanje navaja odkrito neko škodoželjnost, ki je v njem. Ta škodoželjnost pa se mu je pojavila spet ob zelo nepravem času, kajti v današnjem času je v

Nemčiji še posebno težko nabaviti si nove obleke in perilo, a za kaznivaa dejanja, ki se zgodijo z izkoriščanjem zatemanstva, določajo zakoni tudi smrtno kazen.

Humor na grobovih

Američanom daje tudi smrt priliko za šalo

»Življenja zadnji smehe« je naslov novega filma, ki so ga nedavno predvajali v New Yorku med dodatnim programom in ki je prava zbirka ameriških nagrobnih napisov. Človek bi mislil, da je vsebina tega filma navzlic njegovemu naslovu zelo žalostna ali vsaj resna, pa ni, vsaj ne v običajnem pomenu besede.

Nagrobniki, ki jih prikazuje film, in ki izvirajo z najrazličnejših pokopališč v Zedinjenih državah ter večinoma iz zadnjih let, so sposobni spraviti v obrat misli, ki se smeje. V marsičem sliči grotesknim napisom, ki jih nalepijo pogostoma na znamenjih po alpskih deželah, ki so jih preproste roke postavile na krajih kakšne nesreče. Včasih so bili pokopniki sami, ki so si za svoje grobove določili smešne napise.

Neki skrbni zakonski mož, mister Jared Bates iz Chicaga, je v svoji oporoki n. pr. določil naslednji napis za svoj nagrobni kamen: »Posvečeno spominu Jareda Batesa. Njegova vdova, mlada 24 let, stanuje v Elm-Streetu št. 7., tma vse lastnosti dobre gospodinjice in bi rada bila potolažena. Ali je mlada vdova po tem napisu dobila drugega moža, ni znano, gotovo pa jo je zavoljo njega »neobvezno« obiskal marsikakšen kandidat za zakon.

Morda je bil dentist Obidiah Haskell iz Filadelfije že za svojega življenja vesel človek, ki je svojo okolico rad spravil v smeh. Ob smrti mu vsekakor ni manjkalo nekega divjega humora. Nagrobnik si je dal namreč okrasiti z zobovjem, spodaj pa je napis: »O, glej na ta kraj s strahopostovanjem — tu je neki zobozdravnik izpolnil svojo zadnjo luknjo!« Nekemu farmerju iz Dakote, ki je bil znan zavoljo svoje naklonjenosti do kapijice, so napisali sledeče: »Jim se je napil do smrti v trdnem upanju, da tudi v onostranstvi ni prepovedi alkohola. Nekaj skopa vdova, ki je svojim sorodnikom v oporoki zapustila le nekoliko dolarčkov, pa je dobila za kazen napis: »Bila je najbolj skopa vdova v Teksasu in je ućakala 98 let samo zato, da bi si čim dalje prihranila stroške za pokope.«

»Spominu Anne Hopewellove« bereš na drugem nagrobniku, ki ga kaže film iz Severne Karoline. In pod napisom pripoveduje pesem, na kakšen tragičen način se je miss Anna poslovila od življenja. Zabeleženo se nekako sledeče: »Tu počiva

Ameriški reporterji v Evropi

Ameriški radio, film in tisk živijo danes pretežno od senzacij, ki jim jih daje evropska vojna.

Neki veliki pariški tednik poroča, da so vse tri vodilne agenture, Associated Press, United Press in International News Service, odposlale skupaj 795 poročevalcev v Evropo. Na čelu je United Press, ki ima sama okrog 500 reporterjev na naši celini. International Service jih ima 125. Associated Press pa nekaj več nego sto. Ti poročevalci sporočajo vsak dan povprečno milijon besed v Ameriko. Telefonski in telegrafski promet med Evropo in Zedinjenimi državami je od začetka vojne tako zaseden po tisku, da nastajajo za zasebne brzojavne in telefonske pogovore stalne, dolge zamude. Pet vodilnih ameriških dnevnikov je poslalo v Evropo cele štabe novinarjev. Izdatki za to poročevalsko službo so ogromni, ogromni pa so tudi dohodki, ki jih imajo od nje tisk, radio in film.

Periskopi

Po njihovi uporabi razlikujemo tri vrste periskopov, napadalni periskop, zračni opazovalni in nočni periskop. Vsak izmed teh periskopov je opremljen s pomožnimi pripravami, ki omogočajo opazovalcu ugotoviti oddaljenost, brzino in točno smer sovratnega objekta.

Izdelovanje periskopov zahteva zato ogromno mero precizijskega dela. Podmorniški periskopi morajo biti zgrajeni še posebej močno, ker morajo zdržati enak vodni pritisk kakor podmornica sama. Ti periskopi morajo imeti seveda tudi pripravo, ki drži objektivne, reflektorje in leče vedno suhe.

Vegetarijanec iz ljubezni

V Londonu so imeli te dni poroko, ki je zbudila veliko pozornost. Poročil se je 33letni kitar Eric Doudney s Patricia Nicholsonovo, hčerjo ustanovitelja kluba vegetariancev.

Lepa patricija je doslej odbijala vse snubače, češ da se hoče kot načelna vegetarijanka poročiti samo z vegetarijancem. Doudney je spadal med ljudi, ki zapravljajo svoj čas v londonskih nočnih lokalih. Vedno je veljal za Lukulovega učenca, ki mu je bila razkošna miza nad vse užitek tega sveta. Tako ga je Patricija kratko odbila, ko jo je zasnil. Tedaj je Doudney prisegel, da postane čez noč vegetarijanec, če sprejme njegovo snubitev. Na to je pristala in tako je mesožerni kitar postal zaljubljen rastlinojed.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Pri vratih pozvoni. Služkinja pogleda skozi linco in pravi: »Gospo ni doma.« Jaz pa sem videl prav tačas njeno glavo pri oknu. »Ni mogoče! Kolikor jaz vem, nese glavo vedno seboj na sprehod.«

Pionir sodobne medicine

Ob smrti klinika prof. Eiselsberga, dediča Billrothove šole

Te dni smo poročali, da je postal slovit dunajski kirurg, prof. dr. Anton Eiselsberg žrtev tragične nezgode. Njegovo ime je bilo znano daleč po svetu. S svojim delom je nadaljeval tradicijo dunajske Billrothove šole. Njegove učence je najti na vodil-

„Praporščak miru“

Kremeľ, srce Moskve — Osebnost Molotova

Po sklenitvi nemško-ruske pogodbe sta si Stalin in v. Ribbentrop stisnili roki

Oči vsega sveta se obračajo v sadnjih časih pogostoma na Moskvo, kjer se odigrava pomembni politični dogodki. Obračajo se prav za prav na Kremeľ, srce Moskve.

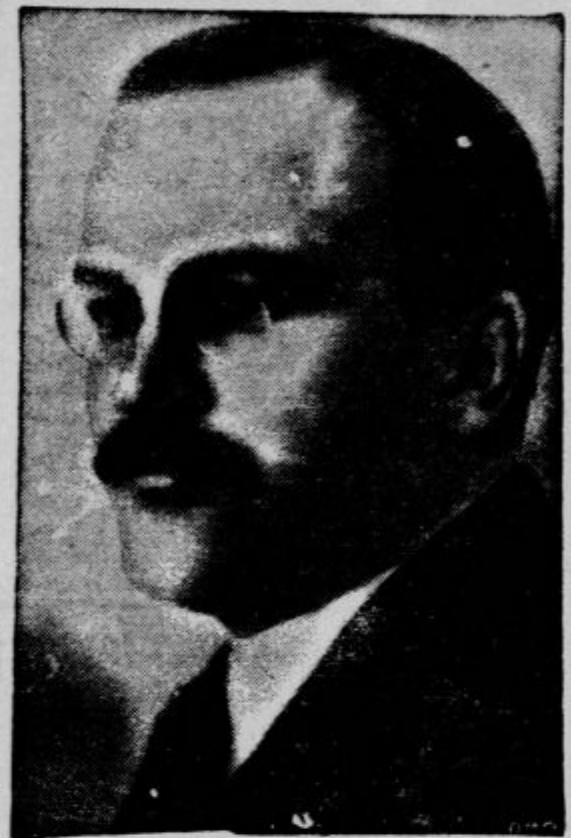
Na Borovickem griču se nad reko Moskvo dviga ta ogromna, starodavna zgradba v obliki pravilnega peterokotnika in z obsegom 2 km. Dvajset m visoko, z linami in 18 stolpi opremljeno obzidje, skosi katero vodi pet vrat, obdaja ta sedež najvišjih oblasti Sovjetske Rusije. Iz te zgradbe, ki je prava zakladnica zgodovine, umetnosti in legende, upravlja ogromno državno tvorbo. V notranjosti Kremeľja nahajamo kot posebnost osem metrov visoki, počeni carski zvon, ki tehtajo 202.000 kg, 30.000 kg težko okrasno carsko krono in 875 topovskih cevi, ki izvirajo iz Napoleonovega časa. Dvorana, kjer so nekoč kronali ruske care, je danes shajališče osrednjega sovjetskega izvršilnega odbora.

Med osebnostmi, ki so stopile po svojem odgovornem mestu v Kremeľju posebno v ospredje, je vodja ruske zunanje politike, Molotov. Šele letošnjo pomlad je zamenjal

dotedanega vodjo boljševiške zunanje politike Maksimoviča Litvinova. »Pravda« je Molotova ob njegovem imenovanju označila za »Stalinovega zastavonošo miru«. V resnici velja poverjenik za zunanjo politiko kot najzvestejši in najbližji Stalinov sodelavec.

Molotov šteje šele 49 let in je že od leta 1917 v Stalinovi neposredni bližini. Oba sta delala v uredništvu »Pravde« in sedela v »vojnorevolucionarnem odboru«, ki je pripravil oktobrsko vstajo. Od l. 1921 je delal Molotov poleg Stalina kot drugi tajnik in že l. 1926 je navzlic svoji mladosti postal član najvišje instance strankinega vodstva, politbiroja. V boju zoper Trockega je bil brezpogojno na Stalinovi strani.

Molotov ni nikoli napisal nobene knjige, njegove govore in članke pa so že ponovno izdali v knjižni obliki in so pravi odmevi Stalinovih misli. V zasebnem življenju velja Molotov, ki je študiral na petrograjski tehnični visoki šoli, za zelo skromnega in malo zahtevnega. V prostem času vrže rad kakšno partijo kart, večinoma pa ga je videti, kako stopa kot prvi in kako odhaja kot zadnji iz svoje delavnice v Kremeľju.

Komisar za zunanje zadeve Molotov

Duhovi v bleščečem se soncu

Genoveško pokopališče Campo Santo v Stagienju

Eno najbolj nenavadnih pokopališč na svetu je Campo Santo, Sveto polje v Stagienju. Leži ob periferiji Genove in se razprostira skozi Bisagnoško dolino na grič San Bartolomeo, kjer se odpira širen razgled na Ligursko morje. Obdajajo ga majhni logi in cvetlične grede, ki s svojo

razkošno lepoto obiskovalca omamljajo. Spodnji del, ki so ga pred kakšnimi sto leti zgradili po načrtu slovitega arhitekta Ressaca, ima obliko velikega četverokotnika, ki ga cipresni dreveci delijo v štiri enako velika polja. Zgornji novši del ob griču San Bartolomeo ima obliko elipse. Pokopališče samo obdaja stebriščni stolp z nešteti arkadami, na obeh straneh zadnjih pa so bolj ali manj umetniški nagrobni spomeniki.

Ta umetniški značaj nagrobnih spomenikov na genoveškem pokopališču, ki predstavljajo po svoji preoblici in pretežni izdelavi v marmorju iz bližnjih carskih kamolomov pravi ogromni muzej kiparske umetnosti na prostem, se čuti zelo različno, kakršen je bil pri okus tistih, ki so jih dali postaviti. Poleg globoko segajočih, poduhovljenih umetnikov genialnih domisleki in občudovanja vredno edinstvenostjo v izvedbi, se kaže tudi neki grobi, v svoji krivosti smešni in celo odbijajoči naturalizem. Ni redko, da podaja kakšen spomenik n. pr. cele prizore umiranja v naravni velikosti kakor v kakšnem panoptiku, s preostalih v njih vsakdanjih oblačilih in z vsemi potankostmi minljivih modnih muh, njih bolečina pa se kaže v teatralnih prizorih obupa. K sreči pa se zdi, da se je ta smer okusa, ki se je razširila na pokopališču ob koncu preteklega stoletja, že prežvečela. Olajševalno vpliva tudi v takšnih primerih dejstvo, da je vsem mramornim skupinam, poduhovljenim kakor kipi, lastno toliko življenjskega in zgovornega, da dobi samoten, z domišljijo obdarovan obiskovalec vtis, da gleda duhove v bleščečem se soncu. Kdor se poglubi, daleč od kritikičujih obiskovalcev, v razpoloženje božje njive in v to, kar hočejo povedati njeni mramorni spomeniki, najsi bodo takšni ali takšni, temu bodo vse te postavbe v belem kamnu mnogo povedale.

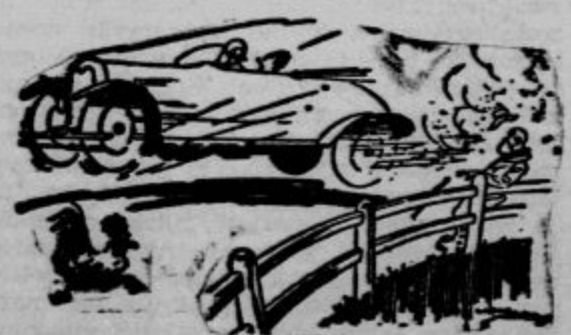
Obsojen generafissimus

Špansko sodišče v Melilli, ki preiskuje politične zločine izra. španske državljanske vojne, je obsodilo bivšega generalista republikanske vojske Miajo na 15 let izgona iz države ter na zaplombo vsega premoženja. Miajo je žena je bila obsojena na glob 1 milijon peset.

NAMESTO ANEKDOTE

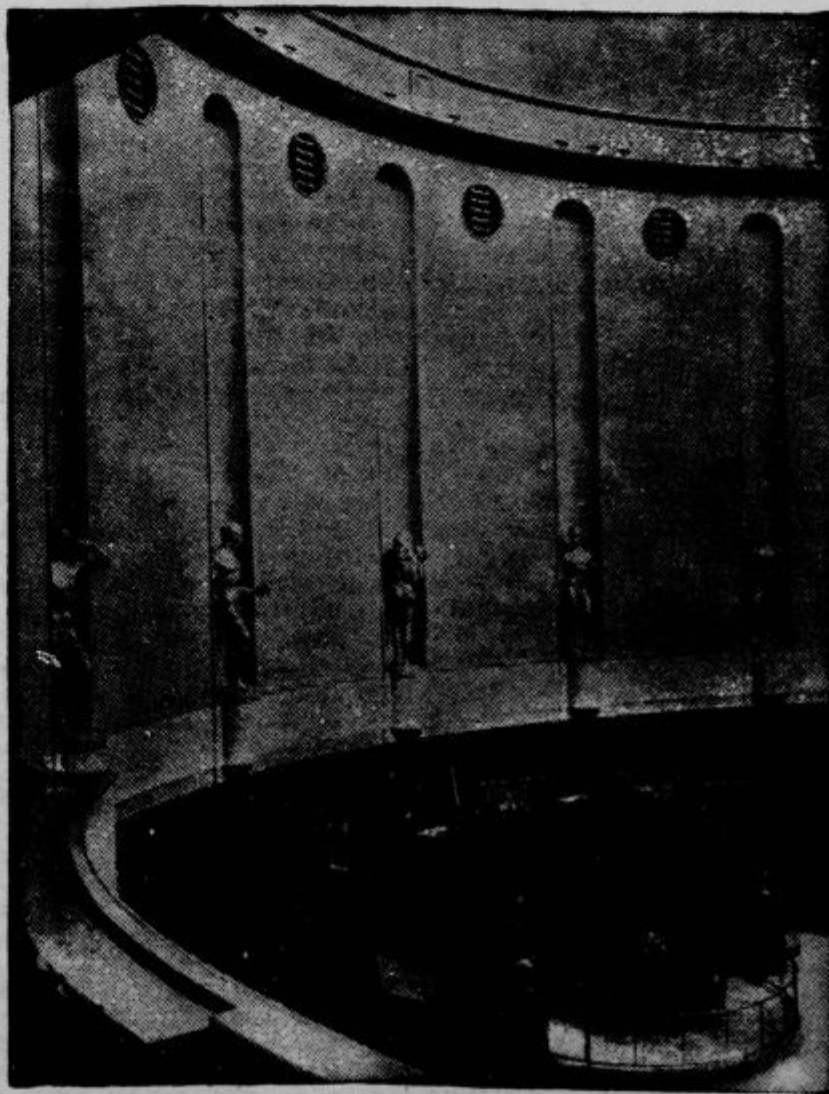
Nekoč je ležal na smrtni postelji izredno skop Skot. Ko je čutil, da se mu približuje zadnja ura, je upihnil svečo, ki je gorela na omari poleg postelje in rekel svojcem, ki so ga obdajali pri slovesu od življenja:

VSAK DAN ENA

»Možiček, ko sva odhajala v mesto, si vozil mnogo počasneje kakor zdaj.« »Ne smeš pozabiti, draga, da sem medtem vozilo zavaroval.« (Judge)

VASKO POKOPALISČE

Pogled v sajno dvorano finalnega državnega zbora v Helsinkih

SPORT

Ali naši res niso bili edini?

Še nekateri glasovi o poteku nedeljskega izrednega običnega zbora JAS, ki je pokazal marsikatero slabo stran v naših sportnih organizacijah

V zvezi z dodatnim poročilom o poteku nedeljskega izrednega običnega zbora JAS, ki smo ga objavili v včerajšnji številki in v katerem je bila tudi trditve, da sta slovenska zastopnika g. Safošnik za Litijo in g. Jenko za železnice in Maratona iz Maribora s svojo opozicijo povzročila, da so propadli vsi predlogi delegatov slovenskih klubov, želi Litija ugotoviti naslednje:

»Delegat SK Litije g. Safošnik na izrednem običnem zboru JAS ni zavzel načelnega opozicijskega stališča do slovenske skupine, kar dokazuje naslednje:

1) da je v vsem ostalimi slovenskimi delegati glasoval za prenos sedeža saveza v Ljubljano in
2) da je prav tako glasoval za spremembo pravil, kakršno je predlagalo vodstvo slovenske skupine, čeprav je bil ta predlog več ali manj nejasen.

V obeh gornjih primerih so vsi slovenski delegati glasovali kompaktno, odločno pa je bilo stališče srbskih delegatov, katerih nespretno vodstvo slovenske delegacije ni znalo pridobiti za svojo tezo.

Pri volitvi začasnih savezne uprave, ki je prišla na vrsto potem, ko je bil določen sedež saveza v Zagrebu in so bila nova pravila že sprejeta, pa je zastopnik Litije oddal

svoj glas za bivšega dolgoletnega in zaslužnega predsednika JAS Veljka Ugrinčiča.

O nastopu slovenskih delegatov na tem zgodovinskem običnem zboru objavlja zanimive podatke tudi včerajšnja »Politika« iz ust beograjskega delegata g. Simića, ki ugotavlja med drugim, »da so slovenski delegati pred glasovanjem za prenos saveza popolnoma odkrili svoje karte in postavili celo nekatere finančne pogoje. Zahtevali so 15.000 din v gotovini in 48.000 din v treh obrokih z gotovimi pogoji in obljubami. G. Simić je izjavil zaključno, da se mu je nedeljski obični zbor zdel bolj poudoben trgovini kakor pa sportnemu zborovanju.

Tukaj ni prostora, niti razloga, da bi do vseh podrobnosti tolačili posamezne faze omenjenega običnega zbora, toda eno je treba vendarle pribiti. Sprčo velike važnosti, ki jo je imelo to zborovanje za nadaljnji razvoj naše atletike, moramo ne gledati na levo in desno obsoditi vsak korak slovenskih delegatov, ki je škodil skupnim interesom slovenske in jugoslovanske atletike. V ostalem pa postaja poлагoma šele zdaj umljivo, zakaj so slovenski klubi, kljub temu da hočejo zdaj naknadno ugotoviti svojo popolno solidarnost, po pravici izgubili zaupanje, da bi jim bilo poverjeno vrhovno vodstvo v na-

šveza stopiti v stik s svojim članstvom, obenem pa nuditi priložnost tudi delegatom vseh klubov in društev, da predložijo svoje predloge, ki naj bi se pozneje skupno obravnavali na posebni konferenci zastopnikov vseh treh podvez. Dela je mnogo in treba je hiteti!

Olimpijada v Ameriki?

V zadnjih dnevih so se spet pojavile vesti, da gre delo za organiziranje prihodnje olimpijade pri Finch nemoteno dalje in so v Helsinkih se zmerom odločeni drugo leto izvesti na mirovno sportno manifestacijo. Predsednik mednarodnega olimpijskega odbora grof Baillet-Latour je v zvezi s tem poslal posameznim olimpijskim odborom vprašanja, naj izjavijo, ali bodo kljub vojni sodelovali na olimpijadi. Predsednik je razen tega pristavil, da je prejel od ameriškega olimpijskega odbora zahteva, da bi bila v primeru, če bi Finška le morala opustiti izvedbo olimpijade, Amerika pripravljena prevzeti prihodnje olimpijske priprave. Po drugih virih pa je predsednik ameriškega olimpijskega odbora Brundage te vesti zanikal in dodal, da ameriški olimpijski odbor o tem vprašanju sploh ni razpravljaval. Vse kaže torej, da se zbirajo nad prihodnjo olimpijado hudi oblaki in je zmerom manj upanja, da bi jo uspelo spraviti pod streho.

Dirka na Večni poti bo še letos. Na razna vprašanja občinstva v dirkačev, ali bo izvedena motociklistična dirka na Večni poti, sporoča motosekcijski Avtoklub, da je bila njena dirka zaradi slabega vremena samo začasno preložena in bo še izvedena v letošnji sezoni.

SK Mars. V četrtek dne 2. t. m. ob 20. h. strogo obvezni sestanek vseh juniorskih igralcev na običnem mestu. V petek dne 3. t. m. ob 20. h. sestanek vseh igralcev I. moštva na istem mestu. Udeležba je strogo obvezna.

Ilustrovane sportske novosti št. 44. so izšle. Vsebinska: Katastrofalni poraz Haška. — Gradnja je jesenski prvak. — Nasprotujoča si poročila o varaždinski tekmi. — Nemčija bo izvedla zimske olimpijske igre v Ga-Pa, če bo do konca novembra konec vojne. — Janez Kilnar, najboljši atlet Balkana, je hotel postati maratonski tekač. — Ratko Kacijan ne more nikoli več igrati nogomet. — Kako je Dalmatince videl Kacijanove prestopke. — Druga zmaga Splita. — Uspešen remis osiške Slavije. — Beograd je bil jezikec na tehnikah, da je JAS ostal v Zagrebu itd. Vmes je še mnogo pretežnega droblja in raznih zanimivosti iz vseh sportnih panog. Posamezne številke so po 1 din.

Paberki iz Bele Krajine

Trgatev je zdaj že za nami. Bila je vesela, pritoževati pa se ne moremo niti nad prideikom. Trte je bilo polno in grozdje lepo dozorelo, tako da imamo zdaj zidnice polne dobrega mošta in portugalke, za božič pa bomo že imeli obilo mladega, dobrega belega in črnine. Premalo pa bo menda — kupcev, čeprav so naša vina dobra in že na glasu. Ljubljani in drugi gostilničarji bi morali časih pogledati tudi k nam za Gorjance, in poizkusiti naša vina. Ne bomo jih hvalili, saj se hvalijo sama ljudem pa jih vendar moramo odkriti.

Letos smo naše vinograde začeli tudi obnavljati. Trta učka komaj trideset do štirideset let naše pa so zdaj že utrujene. Zamenjali jih bomo z žlahtnimi vrstami, pri tej obnovi naših vinogradov pa bi morali vinogradniki posaditi in potem vzgajati čim več črnine.

Tudi naši sadjarji so se letos pohvalili z odlično letino in dobrim prideikom. Obrodilo je vse: jablane, hruške, slive. Zdalj pečemo silivko, ki je letos posebno okusna in močna. Zanimanje pa sadijerejo se je v Beli Krajini v zadnjih letih sploh zelo dvignilo in poudariti moramo da je naša sadijereja čedalje bolj vzorna. To je tudi razumljivo: Belokranjci imamo zdaj že deset podružnic Sadijskega in vrtnarskega društva. Do lanskega leta smo imeli samo tri letos pa je to število naraslo kakor smo omenili, kar na deset Podružnice SVD imajo zdaj v Črnomlju Metliki, Vinici, Gradcu, na Talčem vrhu v Sečmici, Tribučah, Starem trgu, Preluki in Lovkvi.

Vzorno začeto in tudi po uspehih prav dobro akcijo za smotrno sadijerejo bi morali v Beli Krajini še nadaljevati in ji tako nadoknaditi vsaj del tistih vrelcev, ki so v Ameriki presušili.

Naši živinorejci v zadnjem času nimalo posebne sreče. Še skoraj poltrideset letu pu stoši med našo živino parkljevka, ki nam onemogoča pririsanje živinskih sejmov in vsak odgon živine na seime izven Bele Krajine. V zadnjem času je število novih primerov parkljevke čedalje manjše, tako da bomo menda že v kratkem imeli spet zdravo živino, možnost sejmov, možnost odгона živine drugam in s prodajo živine tudi možnost zaslužka, ki je zdaj nimamo.

Med živinorejci čeprav ne takšnimi pravimi, kakršne običajno razumemo pod tem nazivom, moramo omeniti tudi naše čebelarje. Čebelarstvo je bilo pri nas prej zelo skromno, zdaj pa imamo že več vzornih čebelarjev, ki si od čebelarstva obetajo dober zaslužek. Kot posebno zanimivo naj še dodamo, da je bilo letos pri nas za čebelarstvo malo hrane in so nekateri najbolj napredni čebelarji poslali svoje panje na našo — kar onstran Gorjancev, tja okoli St. Jerneja. Takšnih primerov preseljevanja čebel v pošiljanja panjev drugam na našo v Beli Krajini doslej še nismo poznali.

Naše prosvetne razmere — šolske in splošne na vasi — niso prav posebno zadovoljive. Čutimo pomanjkanje učitelstva, še bolj pa takšnih učiteljev, ki bi jih resno in iskreno zanimalo tudi splošno prosvetno delo na vasi.

Nič novega ni tole, kar bomo povedali: na naših učiteljskih ude bodoče učitelje vsega, o tistem, kar bi jim bilo na vasi najbolj potrebno, pa jim nihče ne pove. Tudi brezposelnih učiteljskih abiturientov imamo veliko število. Ko čakajo na službo, bi jih prosvetna oblastva lahko z velikim pridom v posebnih tečajih seznanjala s kmetijskimi, zadržnimi, zdravstvenimi in drugimi vedami, tako da bi tudi v tem pogledu dobili vsaj skromen temelj za svoje poznejše, tako važno in v moralnem pogledu

Železnica bo dala našim ljudem precej kruha, varčnejši pa bodo nekaj beličev tudi lahko prihranili. Bela Krajina, ki ni plodna in nima pomembnejših industrij, bo tako vsaj nekaj časa imela kosček boljše kruha.

Naposled še nekaj besed o naših »Nemcih«. Letos pomladi je odšlo na delo v Nemčijo veliko število naših mladcev in mož. Nekateri so se spet vrnili, nekateri celo novič odšli nazaj v Nemčijo. Zaslužek je tam dober, za Belo Krajino pa posebno pomemben zaradi tega, ker naši »Američani« živijo onstran morja v tako skromnih razmerah, da so pisma iz Amerike in dolarji v njih čedalje bolj redki.

Na drugi strani pa nam Nemčija tudi škoduje: v narodnostnem pogledu naših ljudi. Ko odhajajo tja, so še čisto naši, ko pa se vračajo, čutimo, da se nam odtušajo in nam prinašajo neko novo miselnost. Zaradi tega ne bo odveč, če novič poudarimo potrebo zbujanja narodne zavednosti ne samo pri nas, v Beli Krajini, ampak sploh po vsej slovenski zemlji...

Proti prhljaju

Negužite lase s Trilysinom, da odpravite prhljaj in izpadanje las. Nova učinkovita tvarina, dodana Trilysinu, čuva Vaše lase.

MASTEN ALI BREZ MASTI

Simboli narodov

Mihail, Marijana, Uncle Sam in John Bull

Tudi ljudstva imajo svoje vzdevke. Ti vzdevki niso vedno laskavi in tudi niso stalni. Največ sprememb je doživela pač postava nemškega Michla. Pogosto so ga predstavljali s spalno čepico kot simbolom počasne neokretnosti. Zgodovina pa je pokazala, da zna Mihel včasih odložiti to čepico. Iz zaspanega kmetijskega moža je postal vojščak in njegov obraz je dobil poteze nadanega Mihaila. Tak angel je bil nekoč sploh simbol bojujočega se Nemca, tako je bilo v dobi reformacije in kmečkih puntov ter v dobi tridesetletne vojne. Šele dosti pozneje, v mlačnem ozračju biedermeierske dobe, je postava nadanega Mihaila dobila zaspan obraz in nočno čepico.

Marianna ni brez vzroka simbol Francije. Galantni narod je ženskem elementu v svojem življenju dajal vedno prevladujočo položaj. Koliko kraljev so vodile tam metrese, koliko političnih in drugih podjetij je bilo tam pod vplivom častihlepnih žensk. Toda Marianna ni metresa in regentka. Na glavi ima jakobinsko čepico in v desnici drži prapor revolucije. Njeno ime je nekoč, v dobi meščanskega kralja, krilo politično tajno zvezo. Šele pozneje se je posplošilo in je označevalo junakinja svobode, simbol francoske republike, kakor ga poznamo s francoskih znakih.

Stric Sam zre s slikanice svetovne zgodovine v karirani suknji in s sivim cilindrom na glavi. Kakšen je njegov izvor, je še zavito v temo. Sam, ameriška okrajšava svetopisemskega Samuela, je v Zedinjenih državah priljubljeno krstno ime in bogati stric iz Amerike je bil za mnoge Evropece

istoveten z yankecem. Tako se je Uncle Sam rodil morda v možganih dediščine željnih nečakov kot legendarna figura. Morda pa je tudi igra s črkami, ki je USA razširila v Uncle Sam.

John Bull je znamenita prispodoba angleškega naroda. Njegovo ime se je pojavilo 1712 v nekem londonskem političnem pamfletu, ki je glasil v zakriti obliki tedanje politične dogodke. V tistem času so v angleški literaturi ironične simbole iz živalskega carstva imeli zelo radi, tudi Jonathan Swift je polagal odgovore na mnoga politična vprašanja mislečim konjem na jezik. Pisec tistega pamfleta pa je predstavil javnosti like četvorice prepirljivcev: lor da Struta (gosposda bahača), Nikolaja Froga (žabe), Louisa Baboona (opice) in Johna Bulla (Janeza Bika). Angleškemu občinstvu se je posebno priljubila figura zadnjega moža, bika, ki je podiral v teku vse, kar mu je bilo na poti. Pri tem je igralo neko vlogo po vsej priliki tudi ime resničnega človeka, kajti v 16. stoletju je organist in skladatelj John Bull ponel angleško slavo po Evropi.

Zastopnika

s prakso vinske stroke za Ljubljano in okolico ISČE renomirana tvrdka, uvedena v Slovenijo. — Samo prvovrsten zastopnik naj pošlje ponudbe na oglasni oddelček lista pod »br. 2500«.

Še ena nedelja tekem za točke

Kakor smo na kratko napovedali že včeraj, bo prihodnja nedelja spet vsa v znamenju nogometnega prvenstva, in sicer ligaškega v obeh ligah in tudi podsaveznega za točke LNP v vseh treh skupinah. Podrobne sporedne bomo objavili v poznejših številkah, vendar pa želijo pridržati opozoriti nogometno publiko že danes na naslednji dve tekmi:

Zagrebski Gradjanski v Ljubljani

To nedeljo se bo začelo že I. kolo spomladanskega tekmovanja v hrvatsko-slovenski ligi. Razpored je takšen, da bo ta dan v Ljubljani gostoval — sam živi Gradjanski iz Zagreba. Njegova pozicija v prvenstveni tabeli je daleko najmočnejša in bo zato ta tekma gotovo višek ligaškega sporeda na ljubljanskem igrišču. Po nedeljski zmagi »purgerjev« nad Haškom se mora računati, da bodo Zagrebčani tudi v Ljubljani pokazali lepo igrjo, pri tem pa pripravili našim belo-zelenim mnogo trdega dela.

Med prvenstvenimi tekmami LNP bo to nedeljo ena najpomembnejših na Jesenicah, in sicer

med Bratstvom in Marsom

Obe moštvi sta najbolj resna kandidata za prvaka ljubljanske skupine. M je je v prvi jesenski tekmi doma zmagal 2:1 in gotovo je, da bo zdaj v povratni tekmi na domačih tleh hotelo zmagati Bratstvo. Mars je trenutno dve točki na boljšem od Bratstva, ki pa bi v primeru zmage zaradi boljše razlike golov zasedlo vrh tabele. Že ta situacija obeta, da bo nedeljsko srečanje na Jesenicah res od začetka do konca skrajno napeto.

Jesenčani vabijo številne prijatelje Bratstva, naj do zadnjega pridejo na igrišče in pomagajo zmagati domačim...

V nekaj vrstah

Kaj je bilo s tekmo v Murški Soboti?

SK Rapid iz Maribora nam je v zavezi prvenstvene tekme z Muro v Murški Soboti postal daljši dopis, iz katerega posnemamo v glavnem:

»Začetek te tekme za točke je bil prvotno določen za 14.30. Rapid je zaradi spremenjenega voznega reda brzojavno zaprosil za preložitve te tekme na 15. uro, čemur je LNP tudi ustreget. O tej odločitvi sta bila v teku sobotnega popoldneva obveščena oba kluba in tudi ljubljanski sodnik g. Skalar. Na dan tekme se je moštvo Rapida že v vlaku preobleklo in točno ob 15.05 nastopilo na igrišču Mure. Tekma se je res tudi začela nekaj pred 15.15, ni pa res, da sta se kluba sporazumela za prijateljsko srečanje. Igra se je začela kot prvenstvena in tako tudi končala. Pravilni rezultat te prvenstvene tekme je 2:0 v korist Rapida. O svojevremnem nastopu saveznega sodnika Turka bo gotovo še razpravljali sodniški odbor pri LNP.

Tudi mi smo bili obveščeni tako, da je bila nedeljska tekma med Muro in Rapidom prijateljska, medtem ko je ss. g. Turk prvenstveno tekmo po določenem roku odložil in bi se morala potekati s 3:0 beležiti v škodo Rapida. V zvezi s gornjim pismom smo se informirali pri LNP, kjer izjavljajo, da so podatki o brzojavkah med Rapidom in LNP in tudi o nastopu sodnikov in moštveh na igrišču v Murški Soboti točni. Vsekakor bo zdaj stvar preiskave in odločitve v posameznih odborih LNP, kaj bo s to zagonečno prvenstveno tekmo v Murški Soboti.

Konferenca zimskih sportnikov na Jesenicah

Jesenice, 31. oktobra.

Uprava gorenjskega zimsko-sportnega podsaveza je poslala vsem svojim članom obširno okrožnico, ki je posvečena novim razmeram v zimskem sportu, kakor so nastale zaradi splošne reorganizacije sportnega življenja v zvezi z novo politično ureditvijo države. Glede na to, da sta bili v zadnjem času tudi v zimsko-sportni organizaciji že ustanovljeni dve samostojni narodni zvezi, hrvatska in srbska, smatrajo Gorenjci, da je treba to vprašanje čim prej in še pred nastopom letošnje sezone rešiti tudi pri nas Slovincih.

Pri tej priliki poudarja GZSP ponovno, da se mora ta nova ureditev v slovenskem zimskem sportu izvesti kar najbolj pra-

Hubertus
ščiči a din 250.
vse vrste dežnih plaščev, trensko-ov sukenj toploga perila itd. tudi po priznani nizkih cenah

PRESKER,
Sv. Petra c. 14.

Sveže najfinejše norveško ribje olje

iz lekarne
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani

se priporoča bledim in slabotnim osebam

S. Paradiso
Maribor, Kneza Kodja 24

Psihu-grafolog in astrolog
Vam pokaže smet sreče in blagostanja. Predložite svoje tožne podatke in lastnoručni podpis. Vam opiše Val značaj. Odpre Vam zavest. Vsi zvezi življenja. Vse Vam, s kom in kako se rabi: po očili. Kako se obvaruje nevarnosti v zakonu. Kako vzgajate otroke. Kateri beženi se morate varovati. Kdaj se podajate v špekulacije, da Vam srečno uspejo. Kdaj stavite v loteriji itd. Dela na najnovejši znanstveni podlagi grafologije. Njegovim psihološkim analizam izraža na tisoče obiskovalcev priščne zahvale. Za stroške in doposlanje se treba poslati din 40 v naprej.

NAJSLAJŠA in NAJBOLJŠA
kreplina pijača je
BERMET-VINO
ORNINA IZ FRUŠKE GORE

Sremski Karlovci — Gostilničarji nudite to specialiteto svojim gostom. V sodčkih od 50 l naprej ga razpošilja

B. MARINKOV,
Sremski Karlovci — Fruška gora.

PREVOZE

premoga, drv, moke, selitve itd. v vseh tudi vagonskih kolčinah Vam izvrši točno in po najnižjih cenah z avtomobili ali konjsko vprego prevoznitvo

A. SEMENIČ
Privoz št. 13, Ljubljana
TELEFON 36-92

NSERIRAJTE V „JUTRU“!

ZAHVALA

Ob bridki izgubi moje srčnoljubljene, nenadomestljive soproge, zlate mamice, hčerke, sestre, tete, svakinje, gospe

ALBINE BAHAR roj. KOS
GOSTILNICA

izrekamo tem potom iskreno zahvalo vsem, ki so z nami sočustvovali, jo obiskovali in tolažili v njeni dolgi, mukopolni bolezn. Posebno zahvalo smo dolžni zdravniku gosp. dr. Rusu za ves njegov požrtvovalen trud v njeni težki bolezni. Nadalje se priručno zahvaljujemo č. p. Jožetu za vse njegove številne obiske in duhovno tolažbo v njenem bridkem, dolgem trpljenju. Končno se toplo zahvaljujemo vsem onim, ki so blagopokojnico v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti in pokrili njeno prerano gomilo s številnimi venc in cvetjem.

Vsem bodi Bog plačnik!

V LJUBLJANI, dne 31. oktobra 1939.

Zalujoči soproj FRANC in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Vsem, ki ste spremili našo ljubo mamo, staro mamo, sestro in taščo, gospe

TEREZIJO SCHROTT
roj. SOVIČ

na njeni zadnji poti, darovali cvetja in nam pismeno ali ustmeno izrazili sožalje, naša najiskrenejša zahvala.

Čakovec, Ljubljana, Senovo, Poljčane, 31. oktobra 1939.

Rodbine: Schrott, Brozovič, Vučnik

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Do 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Kampa, kam?

Danes in jutri
priznana dobre domače kravice, vsakovrstna vina, portugalska, sladki štaterski mošt. Se pripravljamo Ljuba. Taurarjeva.
29252-18

Za danes

se pripravljamo gostilni pri
PANJU, Vegova ul. 10.
29296-18

Gostilna Zaje,

Zgor. Šiška
Prejčeva 8 nudi cenjenim
gostom domače kravice in
pečenice in najboljša vina
vseh vrst. — Se pripravljamo
Josip Omahen.
29350-18

Halo! Halo!

Ceni, obistruvjujudo
sporazum, da bom pričel
2. novembra v novo otvori-
jeni podružnici v Šiški, Be-
ljaska 34 v hiši gostilne pri
Kordinec v bližini nove
nove cerkve prodajati prima-
gov, din 8—10, tel. 10—12,
svinjsko 12—14. Za obilen
obisk se pripravljamo Ivan
Dolničar, mesar.
29352-18

Službo dobi

Postrežnico
iščem od desetih dalje za
nekaj ur dnevno. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
29252-1

Več pleskarskih

pomočnikov
sprejemem takoj, Glinček
Ivan, Rožna dolina, Cesta
II. 36 Ljubljana.
29244-1

Krojaškega

pomočnika
sprejemem takoj za velike
kose. Stojan Ivan, Jesenice
Gorenjsko, Obrtniška ul.
29314-1

Avtoelektrikarja

ki je vajen avtomobilne
instalacije in popravil aku-
mulatorjev sprejemem takoj,
Kovač Jože, Tržič.
29312-1

Več avtomobilov

sprejemem za takoj, Kovač
Jože, Tržič.
29313-1

Rezbarja

za veliko delo, potrebujem
za takoj, Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra.
29285-1

Pošteno dekle

sprejemem za vsa hišna dela.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Kuharica - sobarice«.
29290-1

Več voznikov

sprejemem takoj Tone Hač,
Vegova ul. 10.
29295-1

Perfektna

kuhara
zmožna samostojno voditi
gospodinjstvo, poštena, po-
polnoma zanesljiva, lepa
vrednija, ki poseduje dolgo-
letna spričevala, dobi me-
sto proti dobri plači k eni
osebi v Ljubljani. Ponudbe
pod »Poštena, čista kuha-
rica«.
29305-1

Kontorist in

prodajalec
za specialno trgovino zdrav-
niških potrebščin, dobi me-
sto. Nemščina, lep rokopiš
pogoj. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Nastop ta-
koje«.
29224-1

Ujetnika v deželi lam

Med tem pripovedovanjem so bili
prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Med tem pripovedovanjem

so bili prišli do marmornih stopnic. Ko so se
Cin-Lo in njegova ujetnika počasi vzpen-
jali po širokih stopnicah, je ljudstvo
spošljivo stalo ob njihovem znožju.
Komaj pa sta naša prijatelja dospela
do bogato okrašenega vhoda in storila
nekaj korakov naprej, sta se že znašla
v močnem stebri dvorani, kjer so bi-
la ti in stene obložene z dragocnimi
preprogami. Pot jih je vodila naravnost
skozi širni prostor, ki je bil raz-
svetljen z mnogostevilnimi svetilkami
in poln težkega vonja po kadilu. Na
oni strani ju je Cin-Lo s kratkim mi-
gom roke povabil v manjšo, a čudovi-
to bogato opremljeno sobano. »Bodite
tako dobri in počakajte nekaj trenu-
tov,« je rekel Cin-Lo dr. Madiganu;
»veliki lama želi najprej govoriti s
mladim gospodom v štiri oči«.

Višješolka

poučuje po zmeri cenil z
uspehom vse predmete nižje
gimnazije. Oglasi se od
12. do 15. ure. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
29249-4

Francoščino

in nemščino
poučujem dijakine in priv-
st. Sem drž. diplomirana
in imam mnogoletno učno
praksu. Groharjeva c. 2
vhod s Tržaške ceste 1,
I. nadst., vrata št. 5.
29256-4

Angleščino in klavir

poučujem uspešno in po-
cenil (roj. Amerikanka).
Naslov v vseh poslovalni-
kah Jutra.
28783-4

Izkušen inštruktor

absoluten agronomije, po-
učuje učence gimnazije in
meščanske šole iz vseh
predmetov in potrebnih je-
zikov. Prida na dom. Ho-
norar po dogovoru. Naslov
v vseh poslovalnicah Jutra.
29309-4

Angleščina

za začetnike ob ponedel-
kih in četrtkih — tudi
Vernih duš dan — ob pol-
osmih na Učiteljski, Res-
ljeva.
29266-4

Dipl. učiteljica

poučuje nemščino, franco-
ščino in klavir. Informacije
dopolnite v 11.—12. in po-
poldne. Cena zmerna.
Dolar, Metni trg 5, II.
29282-4

Strojepisni pouk

Večerni tečaj, oddelki od
pol 7. do 8. in od pol 8.
do 9. zvečer. Pouk tudi po
dikta. Tečaj od 1. do 4.
meseca.
29258-2

Gospodična

inteligentna, z malo ma-
turo in enoletnim trje-
tečajem, zmožna strojepis-
ne pisarniške del, že pri-
merne službe. Gre tudi en
mesec brezplačno. Ponud-
be na ogl. odd. Jutra pod
»Hvala« 222.
29248-2

Abs. trje. teč.

gimn. in male mature išče
zaposlitve v pisarni. Gre
tudi v prakso. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»251«.
29200-2

Sposoben

administrator
star 25 let, išče službo pri
vredniji uradniku. Ostalo
po dogovoru. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra.
29243-2

Pošteno dekle

išče zaposlitve za popot-
dan. Zna pospravljati bol-
je sobe ali pisarne, lepo
pere in lika. Stari trg 28,
II. nadst.
29227-2

Starejša oseba

večja samostojna kuha,
išče službo čez dan ali po-
poldne za skromno nagra-
do. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Zaželjiva 287«.
29287-2

Gospodična

stara 36 let, zmožna trgo-
vine in vsa gospodinjstva
želi primerne službe. Pose-
ditelj obrt, trgovine in neke
gotovine. Ponudbe na ogl.
Jutra pod šifro »Do-
bra moč«.
29293-2

Brivski pomočnik

mlad in dober delavec išče
službo za takoj. Ante Ne-
nadič, brivski pomočnik pri
Franc Hering, Preseje pri
Radomlje.
29214-2

Pekovski pomočnik

z močnim znanjem, mlad
privrženec delavca, — želi
spremeniti službo. Sposo-
ben za postopstvo. Na-
slov v vseh poslovalnicah
Jutra.
29276-2

Prodajalka

priporočam rnanosti, želi
službo, najraje v trgovini
bonbonov in deserta. —
Zmožna prav tako vseh pi-
sarniških del. Prakso. Po-
nude na ogl. odd. Jutra
pod šifro »Vestna prod-
jalica«.
29337-2

Tkalski mojster

Jugoslovčan, star 28 let, po-
polnoma samostojen, z več-
letno prakso na težkih tkal-
nicah (Krimmer, pl. baržin
in štof) išče zaposlitve za
takojšen nastop. C